

2.

Stockholms kommunalstyrelse.

Immunalstyrelse.

Stockholms kommunalstyrelse.

Ursprungligen utövades huvudstadens styrelse av konungens representant, fogden, i samverkan med rådet. Den egentliga självstyrelsen tilldelades emellertid efter hand rådet, från senare delen av 1600-talet benämnt magistraten. Såsom stadens och borgerskapets förmän förde överståthållaren alltifrån år 1634, då hans ämbete tillkom, ordet inom detta råd. Vid sidan av borgmästare och råd fortgick från äldre tider borgerskapets inflytande på stadens styrelse dels genom ärendens omedelbara handläggning, dels och huvudsakligen genom de under medeltiden tillkomna borgerskapets äldste, vilka till en början voro 24, från år 1492 48 och från år 1768 50 till antalet, därav benämningen borgerskapets femtio äldste. De äldste utsågos av rådet (magistraten), från 1500-talets slut inom ett av borgerskapets uppgjort förslag. De tillkommo endast såsom en rådgivande församling och innehade även denna ställning enligt 1672 års förordning angående Stockholms stads styrelse. Först år 1772 erhöles de under egna tvenne alternerande ordförande beslutanderätt jämte magistratens ledamöter. Det var dock endast vad man sedermera benämnt drätselärenden i inskränkt mening, som voro föremål för nu omföräldade självstyrelse, i vilken den år 1813 inrättade drätselkommissionen sedermera fick del.

En verksam del i styrelsen av åtskilliga huvudstadens angelägenheter såsom byggnadsväsendet, strandregleringar, allmänna säkerheten, torghandeln, månglerlivsändet, religions-, sjuk- och fattigvård samt brandförsäkringsväsendet tog under 1700-talet den av k. mt förordnade kungl. politie- och brandkommissionen. Denna från år 1724 under omkring 50 år fungerande myndighet, som i viss mån representerade en inskränkning i den kommunala självstyrelsen, bestod av tolv statsämbetsmän, därav tre riksråd, justitiekanslern, en generalmajor, ett kansliråd, en vicepresident, fyra kollegieråd, en assessor samt två rådmän.

Fördelningen på de skattskyldiga invånarna av de prestationer och avgifter, de hade att utgå, gav från slutet av 1600-talet upphov till den ena kommunala institutionen efter den andra.

År 1688 tillkommo deputerade för inkvarteringsverket, sedermera benämnda inkvarteringskommissionen, ursprungligen bestående av magistratspersoner och borgare samt, sedan även andra husägare blivt skyldiga att deltaga i inkvarteringen, jämväl av representanter från dem. Denna myndighet hade att taxera, uppbära samt redogöra för en borgerskapet av k. mt till lättnad i inkvarteringsbördan beviljad extra tilläggsavgift å tulluppbörden, den s. k. tillöknings- eller inkvarteringstolagen, vilken med undantag för åren 1717—1719 utgick under hela tiden 1688—1857. Vid

sidan av den allmänna inkvarteringskommissionen fanns en särskild dylik, som ordnade tillfällig inkvartering in natura. År 1811 förenades de båda inkvarteringskommissionerna till en enda, vars verksamhet sedan fortsatte t. o. m. år 1868, då den borgerskapet och husägarna åvilande inkvarteringsbördan överflyttades till stadens invånare i allmänhet.

För taxering av den borgerliga inkvarteringsavgiften samt för handhavande av stadsvakts och båtsmanskompaniets utrustning och underhåll inrättades år 1710 borgerskapets bemedlingskommission, bestående av tretton av borgerskapets äldste utsedda personer. År 1720 fick denna kommission befattning med taxering, uppbörd och förvaltning av även andra borgerliga utskylder. För uppbörden av borgerskapets uttaxerade medel antog bemedlingskommissionen egna uppbördskommissarier, vilka avlönades av sin uppbörd. På detta sätt tillskapades ett kommunalt uppbördsverk vid sidan av det sedan gammalt under magistratens sorterande, vilket senare härigenom förvandlades till ett kronouppbördsverk. Bemedlingskommissionen valdes av de femtio äldste och äger fortfarande bestånd för förvaltning av borgerskapets enskilda fonder (se sid. 667).

Brandvaktskasseadministrationen, sammansatt, under överståthållaren såsom ordförande, av två magistratspersoner och tio husägare, tillkom år 1788 samt hade att med användande av den av samtliga husägare uttaxerade brandvaktsavgiften bestrida och bekosta nattbevakningen. År 1850 övertogs detta bestyr av polisen. Därefter hade administrationen endast att uppbära och till överståthållarämbetet överlämna brandvaktsmedlen.

Under år 1767 synas borsbyggnadsdeputerade hava börjat sin verksamhet, som avsåg uppsikt över det då påbörjade uppförandet av borsbyggnaden, vilket byggnadsarbete finansierades genom en särskild avgift å in- och utskoppade varor. I deras ställe trädde år 1781 kommitterade över bors- och brobyggnader, som förutom förvaltningen av borsbyggnaden och därför tillgängliga medel hade att förvalta och disponera en för Norrbros färdigbyggnad och andra allmänna byggnader avsedd fond, till vilken medel årligen avsattes av stadskassan. Dessa kommitterade fingo år 1815 området för sin verksamhet utvidgat och erhöles då benämningen kommitterade över bors-, bro- och hamnbyggnader. De bestodo av överståthållaren såsom ordförande, två av honom utsedda magistratspersoner samt bemedlingskommissionens ledamöter. För kommitterades räkning uttaxerade bemedlingskommissionen en »bro- och hamnbyggnadsavgift å borgerlig rörelse». Kommitterades

bestyr övertogs år 1846 av drätselkommissionen.

Det första egentliga steget till magistratens och borgerskapets äldstes befriande från bestyret med kommunens förvaltning togs år 1813, då den förut omnämnda drätselkommissionen inrättades. Såsom ordförande i detta nya verk insattes överståthållaren; bisittare blevo fyra magistratspersoner, utsedda av magistraten, och sex borgare av olika kategorier, valda av borgerskapets äldste. Drätselkommissionen övertog den kommunala medelsförvaltning, som handhafs av magistratens handelskollegium, ävensom kollegiets främste tjänsteman, stadskamreraren, och hans kontor. Från bygnings- och ämbetskollegiet överflyttades till kommissionen byggningsbokhållaren (byggnadskontoret), varjämte de under nämnda kollegium sorterande stadsarkitekten och stadsingenjören skulle stå till kommissionens förfogande. Enligt sin instruktion hade drätselkommissionen i första hand att förvalta stadens fastigheter och övriga tillhörigheter samt omhändervärdet av inkomster, som voro enligt stat anslagna till utgifter för rådhusrätten, kronopubbördsverket m. fl. administrativa eller kommunala inrättningar. Kommissionen var dock icke den högsta myndigheten, utan vissa ärenden skulle hänvisas till magistraten och de femtio äldste.

Stadens gamla skyldighet att uppställa och underhålla ett antal båtsmän avlöstes 1839 och 1842 av ett medgivande att i stället erlägga vakansavgift. Debitering, uppbörd och redovisning av denna avgift och förvaltningen av därmed sammanhängande ärenden uppdrogs åt båtsmanshällskommissionen, bestående av sju personer, valda av borgare och fastighetsägare såsom båtsmanshällsskyldiga.

Den centrala ledningen av fattigvårdsförvaltningen, liksom även av sjukvården, utövades av magistratens politiekollegium till åren 1751—1752, då församlingarnas anstalter för fattiga och sjuka befriades från kollegiets inseeende. Sedan saknades enhetlig styrelse på detta område till 1807, då en dylik inrättades i form av en av representanter för varjehanda stats- och kommunalinstitutioner sammansatt talrik direktion. Denna ordning blev emellertid ej länge bestående. Genom k. brev åren 1811, 1812 och 1813 ändrades organisationen ånyo. Ansvar för fattigvården lades åter företrädesvis på församlingarna. Överståthållaren skulle dock utöva överinseeende över verksamheten med biträde av bl. a. dels en ny ämbetsman, generaldirektören över Stockholms stads fattigvård, dels av utav församlingarnas fattighusdirektioner utsedda kommittéer. Ytterligare ett centralt organ för fattigvården tillskapades vid samma tid, nämligen av församlingarna valda deputerade för allmänna fattigvårdsavgiftens utgörande. För vinnande av större enhetlighet inrättades i stället för omförmålda institutioner genom k. stadgan angående fattigvården i Stockholms stad den 1 april 1843 stads-

nämnden såsom centralstyrelse för hälso- och fattigvårdsärenden. I denna var överståthållaren ordförande, pastor primarius, polismästaren och förste stadsläkaren ständiga ledamöter samt 21 valda ledamöter, som utsågos, en av och inom konsistorium, en av och inom magistraten, två från var och en av de åtta samtidigt inrättade församlingarnämnderna, en av allmänna barnhusets, en av Danviks hospitals och en av prins Carls inrättnings direktion. Under stadsnämnden som överstyrelse lydde, förvaltade av särskilda direktioner, vissa fattigvårds- och sjukvårdsanstalter.

Med hänsyn till kolerafarsotens första uppträdande i Europa inrättades för denna del av hälsovården den allmänna sundhetskommittén, som verkade åren 1831—1840. Av enahanda anledning och för samma ändamål bildades år 1847 allmänna sundhetsnämnden, som huvudsakligen nominellt kvarstod till tiden för stadsfullmäktiges tillkomst. Den bestod av ledamöter, utsedda vid sockenstämmorna. Ordet fördes av överståthållaren eller den han förordnade i sitt ställe.

Från att hava varit bestyr, utförda av hus- och tomtägarna, övergingo gatulaggnings och gatubelysningen, till en början var för sig, till att bli på sockenstämmogrund byggda, för hela staden gemensamma angelägenheter. År 1845 inrättades för gatulaggnings och år 1850 för gatubelysningen särskilda förvaltningar, vilka med år 1861 sammanslogos till gatulaggnings- och lyshållningsstyrelsen, bestående av nio ledamöter, av vilka en utsågs av överintendentsämbetet och de övriga av sockenstämmonämnden.

För den år 1855 av sockenstämmonämnden beslutade vattenledningen inrättades en överstyrelse med överståthållaren såsom ordförande och 24 av de territoriella församlingarna valda ledamöter. För vattenledningens anläggande och förvaltning tillsattes av överstyrelsen en särskild direktion.

Med år 1862 gjordes enligt k. resolutionen den 27 september 1861 huvudstadens folkskoleväsende till en stadens gemensamma angelägenhet, som, till dess stadsfullmäktige övertogo detsamma, lydde under överstyrelsen för stadens folkskolor, sammansatt av en ordförande och elva ledamöter, valda, en av stadens konsistorium, en av fattigvårdsnämnden, en av varje församlings skolråd och en av överstyrelsen, företrädesvis bland huvudstadens läkare. Överstyrelsen valde själv sin ordförande. Om detta val föll på någon förutvarande ledamot, utsågs annan i samma ordning, som denne förut blivit invald.

Såsom delvis framgår av ovanstående, kommo även stadens kyrkliga kommuner, församlingarna, att efter hand utöva åtskillig verksamhet, som numera tillkommer den borgerliga kommunen. Genom k. förordning ang. sockenstämmor den 16 mars 1847 inrättades vid sidan av de olika

församlingarnas sockenstämmor en av dessa utsedd, för hela staden gemensamt sockenstämmonämnd, bestående av 60 deputerade, varav hälften fastighetsägare. Denna nämnd hade att besluta i sådana för hela staden gemensamma frågor, i vilka de olika sockenstämmorna fattat skiljaktiga beslut. Sockenstämmonämnden fick stor betydelse och kom i många och viktiga frågor att fylla en allmän kommunalrepresentations uppgifter. Förslaget till 1862 års k. förordning om kommunalstyrelse i stad var uppgjort att gälla även för huvudstaden. Detta förslag hänsköts till yttrande av överståthållarämbetet och från ämbetet till magistraten och borgerskapets äldste, som för frågans utredning tillsatte en kommitté. Såväl kommittén som överståthållarämbetet avstyrkte på det bestämdaste, att den allmänna stadsförfattningen skulle tillämpas på Stockholm, och påyrkade, att huvudstaden skulle få sin särskilda kommunalförordning, vartill och förslag uppgjordes. I huvudsaklig överensstämmelse med detta förslag utfärdades k. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Med upphävande av 1847 års sockenstämmoförordning och vad i andra författningar kunde finnas strida mot de nya bestämmelserna förklarades i 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm staden med därunder lydande område utgöra för sig en särskild kommun, vars medlemmar ägde att själva efter de givna närmare bestämmelserna vårda sina gemensamma angelägenheter, såvitt icke enligt gällande författningar det tillkomme offentlig ämbetsmyndighet att handhåva dem. I avseende å behandling av kyrkliga angelägenheter samt ärenden rörande folkskolan hänvisades till vad särskilt fanns stadgat. Undantaget i avseende å kyrkliga angelägenheter blev, vad angår andrandet av begravningsplatser, år 1886 modifierat i sammanhang med inrättandet av en kyrkogårdsnämnd för förvaltningen av stadens gemensamma begravningsplatser, vilken förvaltning sedermera år 1924 helt och hållet frigjordes från sambandet med den kyrkliga kommunen. Folkskoleväsendet blev med år 1904 genom lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm en väsentligen under den borgerliga kommunen lagd, stadens gemensamma angelägenhet.

Efter den nya kommunalförordningens tillkomst var det endast en tidsfråga, när de börador, som lagts på särskilda klasser av stadens invånare, och de motsvarande rättigheterna skulle upphöra och därmed även den splittring, som förorsakats genom de ovan omnämnda särskilda styrelserna och kommissionerna. I enlighet med principer, som angivits i ett k. cirkulär den 10 juli 1863, träffades mellan stadsfullmäktige och borgerskapets äldste en av k. m:t den 14 juli 1865 stadfäst överenskommelse angående likställighet i vissa kommunala rättigheter och

skyldigheter mellan borgerskapet och idkare av borgerlig rörelse å ena sidan samt stadens övriga invånare å andra sidan.

1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm undergick därefter följande ändringar. K. kungörelsen den 9 november 1869 föreskrev nedsatt maximum av röstetalen vid stadsfullmäktigval. Genom k. kungörelsen den 22 juni 1883 överflyttades från kommunalförordningen till nämndernas instruktioner en del bestämmelser rörande dessa. Enligt k. förordningen den 8 mars 1889 var den medlem av kommunen, som därstädes ägde fast egendom i stället för som förut den, som var för fast egendom till allmän beviljning uppförd. Genom k. förordningen den 22 mars 1889 blev kvinna valbar till fattigvårdsnämnden. Lagen den 2 april 1898 gjorde villkoren för rösträtt och valbarhet till stadsfullmäktige i allo lika med motsvarande bestämmelser för de andra städerna och föreskrev förfarandet, då ordinarie val och fyllnadsväl till stadsfullmäktige skulle ske samtidigt. Lagen den 15 april 1904 lämnade föreskrifter om revisorsval. Lagen den 29 april 1904 tilldelade stadsfullmäktige rätt att årligen själva utse sin ordförande. Genom lagen den 7 juli 1905 blev kvinna valbar till styrelsen för arbetsförmedlingen. Lagen den 17 maj 1907 införde nya bestämmelser angående stadsfullmäktiges sammanträden. Genom lagen den 12 juli 1907 upphävdes § 47 och ändrades § 45, varigenom nya bestämmelser infördes rörande ersättning för utskönningskostnader. Lagen den 26 maj 1909 gjorde kvinna valbar till stadsfullmäktig, införde den proportionella valmetoden vid val av stadsfullmäktige, ändrade grunderna för röstvärdets beräkning, sänkte röstetalsmaximum från 100 till 40 röster, stadgade två tredjedels majoritet för en del beslut samt berättigade stadsfullmäktige att bestämma valkretsindelningen, som förut bestämts av magistraten. Lagen den 4 mars 1910 gjorde vissa förtydliganden i valbestämmelserna. Genom lagen den 10 juni 1910 meddelades ändrade bestämmelser ang. underställning av beslut om låns upptagande, innefattande en inskränkning av kommunens lånerätt. Denna bestämmelse trädde emellertid i kraft först fr. o. m. år 1913. Genom lagen den 9 juni 1911 utsträcktes perioden för stadsfullmäktigmandat från två till fyra år. Lagen den 13 juni 1913 stadgade vissa bestämmelser för valhemlighetens skyddande vid stadsfullmäktigval (valkuvert, valskärmar etc.). Ändrade föreskrifter rörande valsedels röstvärde vid ny sammanräkning efter avgången fullmäktig samt föreskrift ang. proportionellt val i vissa fall till utskott eller kommitté. Lagen den 25 augusti 1914 meddelade vissa föreskrifter rörande rösträtt för arrendator av jordbruksfastighet i stad. Lagen den 29 juni 1917 ändrade föreskrifterna om kungörande av tid för valföretätning för stadsfullmäktigval och om valbarhet till stadsfullmäktig. Lagen den 24 maj 1918 införde ändrade bestämmelser om viss ädömd straffpåföljd som hin-

der för rösträtt. Genom lagen den 20 juni 1918 fick överståthållarämbetet rätt att på framställning av drätselnämnden eller kamreraren i upp-
bördsverket företaga vissa rättelser i debiteringen av stadsskylder. Lagen den 23 december 1918 stadgade lika kommunal rösträtt för varje i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som fyllt 23 år och ej vore omtynd eller i konkursstillstånd, ej vore av fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning, ej häftade för samtliga de tre senaste årens förfallna kommunalutskylder och ej utesluts genom ådömd straffpåföljd; vidare gavs ändrade föreskrifter om röstlängdens upprättande och om sättet för stadsfullmäktigvalens anordnande samt vidgades bestämmelsen om $\frac{2}{3}$ majoritet för vissa beslut av ekonomisk innebörd. Lagen den 14 februari 1920 förlade ledningen av stadens kommunala förvaltning hos det i beredningsutskottets ställe inrättade stadskollegiet, bland vars medlemmar de särskilt valda, avlönade borgarråden fingo föredragningskyldighet för de på dem fördelade olika förvaltningsområdena (se vidare nedan under stadskollegiet); i sammanhang därmed stadgades, att två vice ordförande skulle utses av stadsfullmäktige, varjämte en del av omorganisationen påkallade smärre ändringar i vissa paragrafer vidtogos. Genom tvenne lagar den 30 juni 1920 gjordes några smärre ändringar i föreskrifterna om valsedlarnas beskaffenhet och röstlängdens upprättande samt upphävdes rätten till röstning genom fullmakt och infogades i stället föreskrifter rörande den genom särskild lag s. d. medgivna rätten för vissa väljare att använda valsedelsförsändelse. Genom k. förordning den 19 november 1920, 10 oktober 1924, 14 maj 1926 och 27 juni 1927 stadgades vissa ändrade grunder för den kommunala beskattningen under åren 1921—1928. Lagen den 10 mars 1922 bestämde som villkor för stadsfullmäktiges beslutoförhet närvaro av »flera än hälften» i stället för »minst hälften» av samtliga fullmäktige. Genom lagen den 9 juni 1922 upphävdes den successiva förnyelsen av stadsfullmäktige med val av halva antalet vart annat år; samtidigt infördes vissa modifikationer i den proportionella valmetoden. Lagen den 15 juni 1923 medgav stadsutskylders inleverering till stadens kassa jämväl genom insättning i annan bank än riksbanken. Genom lagen den 20 juni 1924 begränsades mandattiden för stadskollegiets särskilt valda ledamöter till ett år, varjämte stadsfullmäktige medgavs rätt att till innehavare av kommunala förtroendeuppdrag utgiva ersättning dels i form av dagtraktamente och reseersättning, dels, i vissa fall, i form av särskilt arvode. Genom lagen den 29 maj 1925 upphörde stadskollegiets åliggande att utse vice ordförande i vissa av stadens nämnder. Lagen den 21 maj 1926 införde dels föreskrift om att stadsfullmäktig- och elektorval skulle förrättas samtidigt, dels medgivande att å valsedel utsätta även kartell- och fraktionsbeteckningar ävensom valbeteckning, dels vissa ändrade bestämmelser om valsedlars kasse-

ring och sammanräkning. Genom lagen den 28 september 1928 infördes vissa av den samma år beslutade nya kommunalskattelagstiftningen påkallade ändringar i avseende å grunderna för täckande av kommunens skattebehov m. m. Slutligen överflyttades genom lag den 6 juni 1930 vissa bestämmelser om röstlängd för stadsfullmäktigval samt om dylika vals förrättande och avslutande m. m. från kommunalförordningen till den samma dag utfärdade kommunala vallagen.

Sedan f. d. landshövdingen K. Hj. L. Hammar-skjöld på k. mts uppdrag verkställt utredning angående revision av 1862 års förordning om kommunalstyrelse i Stockholm och stadsfullmäktige yttrat sig däröver (jfr Bih. 1931: nr 49, 1933: nr 52 och Utl. 1934: nr 1 och 230) utfärdades den 15 juni 1935 en ny lag om kommunalstyrelse i Stockholm. I denna lag skedde sedermera följande ändringar: 3 april 1936 ang. valperiod för stadsfullmäktige (tjänstgöringsårets början ändrad från 1 april till 1 oktober), valkretsindelning, tider för ordinarie sammanträden; 12 juni 1936 ang. kommunal fondbildning m. m.; 13 maj 1937 upphävande av verkan av ådömd straffpåföljd samt ovärdighetsförklaring att inför rätta föra andras talan m. m.; 28 maj 1937 ang. offentlighet av SF:s protokoll; 18 juni 1937 ang. upptagande av lån; 17 juni 1938 ang. upphörande av kommunal progressivskatt och skogsaccis för täckande av stadens medelsbehov; 24 mars 1939 ang. rätt för staden att utan underställning åtaga sig ansvarighet för vissa av statsmedel beviljade lån; 21 mars 1940 ang. omorganisation av den centrala stadsförvaltningen (se under stadskollegiet sid. 119); 13 juni 1941 ang. ändrad rösträttssålder (rösträttssåldern ändrad från 23 till 21 år); 17 april 1942 ang. ändrad valperiod för stadsfullmäktige (tjänstgöringsårets början ändrad från 1 oktober till 15 oktober), m. m.; 30 april 1943 ang. höjning av indrivningsprocenten för kommunalutskylder; 17 dec. 1943 ang. täckning av stadens medelsbehov; 1 juni 1945 ang. ändrade rösträttsbestämmelser (rösträttshindren, konkursstillstånd, varaktig försörjning genom allmänna fattigvården och bristande utskyldsbetaling under de tre sistförflutna kalenderåren borttagna); 22 juni 1945 ang. valbarhet till stadsfullmäktig m. m. (valbarhetsåldern sänkt från 25 till 23 år, varjämte obehörigheten på grund av bristande utskyldsbetaling under de tre sistförflutna kalenderåren borttagen); 29 juni 1946 ang. ändrade bestämmelser om allmän kommunalskatt m. m.; 6 dec. 1946 ang. ändrade bestämmelser om reservation av anslag; 13 juni 1947 ang. fastställelse av beslut om nya eller förhöjda hamnavgifter m. m.; 10 juli 1947 ang. underrättelse till den lokala skattemyndigheten om nästkommande års utdebitering av kommunalskatt m. m.; 11 juni 1948 ang. ändring i bestämmelser om borgerlig primärkommuns kompetens samt borttagande av kravet på kvalificerad majoritet för beslut i vissa ärenden; 8 april 1949 ang. stadens

rätt att åtaga sig ansvarighet gentemot staten för vissa bostadslån; 21 april 1950 ang. fastställelse av beslut om hamnavgifter eller grundpenningar eller sluss-, kanal- eller andra farledsavgifter; 9 juni 1950 ang. nya och ändrade bestämmelser om arvode, dagtraktamente, reseersättning och pension vid kommunala uppdrag; 9 mars 1951 ang. tid för avgivande av berättelse rörande revision; 1 juni 1951 ang. ändrad ordning för budgetbehandlingen m. m.; 22 maj 1953 ang. ändringar i fråga om antal stadsfullmäktige i varje valkrets, om indelning i valkretsar för val av stadsfullmäktige samt om kungörelse rörande stadsfullmäktigvals förrättande och avslutande; 5 juni 1953 ang. ändringar i fråga om täckande av stadens medelsbehov, utdebitering av allmän kommunalskatt, utgörandet av sådan skatt, stadens rätt att av statsverket uppbära allmän kommunalskatt samt om stadens befogenhet att i vissa fall utan konungens fastställelse upptaga lån och ikläda sig borgensansvar; 9 april 1954 ang. av fastighetsskattens omläggning påkallad ändring; 3 dec. 1954 ang. ökning av maximumtalet borgarråd; 28 januari 1955 ang. tiden för redovisning av staden tillkommande allmän kommunalskatt; 11 maj 1956 ang. uteslutande ur lagen av bestämmelsen att i staden skall finnas fattigvårdsnämnd m. m.

År 1953 antogs en ny allmän kommunallag, som trädde i kraft den 1 januari 1955. I samband med att förslaget till denna lag framlades beslöt att även kommunallagstiftningen för Stockholm skulle överses. Inom inrikesdepartementet för detta ändamål tillkallade särskilda sakkunniga avgävo den 27 januari 1956 betänkande med förslag till kommunallag för Stockholm (se Bih. 1956: nr 51). Stadsfullmäktige tillstyrkte den 16 april 1956 detta förslag. I januari 1957 avgav k. m:t proposition i ärendet. Propositionens förslag till kommunallag skilde sig endast på ett par punkter av mera väsentlig betydelse från de sakkunnigas. Riksdagen antog i februari 1956 k. m:ts förslag oförändrat. Den nya kommunallagen för Stockholm utfärdades därefter den 1 mars 1957 och trädde i kraft den 1 januari 1958.

*Kommunalstyrelsen*¹⁾ är en sammanfattande benämning, som betecknar stadsfullmäktige och nämnder samt den verksamhet, som dessa stadens organ utöva. Stadsfullmäktige är kommunens beslutande (representativa) organ och nämnderna kommunens verkställande eller förvaltande (administrativa) organ. Enligt 4 § kommunallagen för Stockholm skall nämligen »kommunens beslutanderätt utövas av stadsfullmäktige», under det att »förvaltning och verkställighet tillkommer stadskollegiet i egenskap av kommunens styrelse samt stadens övriga nämnder».

Den verksamhet, som handhaves av stads-

fullmäktige, d. v. s. den kommunala självstyrelsen i egentlig mening, kan anses omfatta utövandet av kommunens makt dels att själv i vissa hänseenden bestämma om den rättsliga regleringen inom sitt område, eller *den kommunala självbestämmandemakten*, dels ock att för de gemensamma ändamålen beskatta sina medlemmar, eller *den kommunala självbeskattningsmakten*.

Självbestämmandemakten innefattar stadsfullmäktiges befogenhet att, eventuellt under medverkan av statlig myndighet, antaga stadgar och andra normer såsom ordningsföreskrifter, hälsovårdsföreskrifter, byggnadsordning m. m. Till självbestämmandemakten hör vidare stadsfullmäktiges befogenhet att genom särskilt utsedda nämnder organisera kommunalförvaltningen samt att utse de förtroendemän, åt vilka förvaltningsuppdragen anförtros. Vidare kunna stadsfullmäktige i vissa fall ingripa reglerande med avseende å handel och näringar inom kommunen, exempelvis i fråga om tillstånd till utskänkning av rusdrycker samt till utminutering och årsutskänkning av öl.

Stadsfullmäktige äro skyldiga att meddela beslut i ärenden, som hänskjutits till dem av högre myndighet.

Stadsfullmäktige äga utse ledamöter eller andra funktionärer i vissa statliga organ, exempelvis taxeringsnämnder, liksom även i åtskilliga enskilda institutioner.

Den kommunala självbeskattningsmakten omfattar beslut dels om fastställande av kommunmedlemmarnas bidragsplikt (skattebeslut), dels om de kommunala medlens användande (anslagsbeslut). I självbeskattningsmakten ingår rätten att förfoga över den kommunala förmögenheten, att upptaga lån samt att kontrollera de administrativa organens ekonomiska förvaltning. I nära samband med självbeskattningsmakten står kommunens makt att bestämma avgifter för begagnande av stadens allmänna anordningar och inrättningar.

Angående stadsfullmäktiges verksamhet, se vidare sid. 110.

Med hänsyn till att kommunerna äro att anse dels som privaträttsliga sammanslutningar för samverkan mellan kommunmedlemmarna, dels som offentligrättsliga organ, har man att betrakta kommunalförvaltningen (nämndernas verksamhet) dels som *egenförvaltning*, eller handhavandet av kommunens egna ekonomiska angelägenheter, dels som *självförvaltning*, eller fullgörandet av offentliga uppgifter, som staten ålagt kommunerna (obligatoriska uppgifter) eller bemyndigat dem (fakultativa uppgifter) att själva handhava.

Till egenförvaltningen höra exempelvis de uppgifter av finansiell, teknisk eller liknande karaktär, som tillhöra drätselnämndens verksamhet samt fastighets-, gatu-, industriverks- och hamnförvaltningen.

De obligatoriska självförvaltningsuppgifterna

¹⁾ Den i följande framställning använda terminologien ansluter sig till ett av professor Halvar G. F. Sundberg utgivet arbete om kommunalrätt.

i Stockholm omfatta framförallt folkundervisning, hälso- och sjukvård, socialvård, barnavård samt nykterhetsvård. Vidare är att nämna polisväsen, byggnadskontroll och brandväsen. Till de fakultativa uppgifterna hör exempelvis den kommunala yrkesundervisningen. Ett visst mått av egenförvaltning är emellertid även ansluten till varje självförvaltningsuppgift, beroende på att kommunen till väsentlig del bestrider kostnaderna för verksamheten och ofta med densamma direkt förknippat viss verksamhet av egenförvaltningsnatur, exempelvis fastighetsförvaltning.

Angående kommunalförvaltningen, se vidare under respektive nämnder.

Kommunalstyrelsens omfattning är icke närmare angiven i författningarna. I kommunallagen stadgas endast, att staden (kommunen) äger att själv »värda sina angelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan». Stadgandets innebörd torde kunna sammanfattas så, att kommunalstyrelsen äger rätt att vidtaga alla de åtgärder, som avse att tillgodose ett allmänt, till kommunen knutet intresse. Den kommunala styrelsen har sålunda icke rätt att, med bortseende från det allmännas gagn, tillgodose allenast vissa kommunmedlemmars enskilda intressen. Därför äro verksamheten begränsad såtillvida, att den icke får omfatta uppgifter, vilka författningen enligt skola handhas av andra kommuner och menigheter eller av staten.

Kommunen äger vidare befogenhet att driva eller understödja verksamhet, vilken kan anses på ett naturligt sätt ersätta eller fullständiga kommunens självförvaltning (den är sålunda exempelvis berättigad att understödja vissa utomstående institutioner med sådan verksamhet, jfr sid. 600).

Författningar. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66). Tryckfrihetsförordningen, 2 kap. (SFS 1957: nr 500). Lag 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, med ändr. (se L).

De kommunala valen i Stockholm regleras av följande författningar. Kommunalvallag 6 juni 1930, med ändr. 17 juni 1932, 3 april 1936, 13 juni 1941, 17 april 1942, 1 juni 1945, 17 maj, 29 juni 1946, 23 april 1948, 28 april 1950, 26 okt. 1951, 30 maj 1952, 22 maj, 18 dec. 1953, 21 maj 1954, 1 juni 1956 samt 24 maj 1957 (KfH 1946: sid. 154, Kf 1946: nr 47, 118, 1948: nr 68, 1950: nr 100, 1951: nr 231, 1952: nr 37, 1953: nr 40, 78, 1954: nr 48, 1956: nr 151, 1957: nr 24). Lag 28 mars 1958 med vissa bestämmelser om kommunalval för perioden 1959—1962 m. m. (SFS 1958: nr 139). Lag 22 maj 1953 om ändr. i lagen om val till riksdagen (Kf 1953: nr 39). K. kung. 18 april 1947 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare samt av kommunal röstlängd, med ändr. K. kung. 28 mars 1958 om formulär till protokoll vid röstsammanräkning för stadsfullmäktigval för perioden 1959—1962 m. m. (SFS 1958: nr 137).

För den kommunala beskattningen gälla f. n. följande huvudsakliga stadganden. Kommunal-skattelag 28 sept. 1928, med ändr. 6 juni 1930, 22 juni och 30 aug. 1932, 14 och 26 juni 1933, 15 juni 1934, 18 och 30 juni 1937, 17 juni 1938, 15 mars och 18 okt. 1940, 29 maj 1942, 12 febr., 28 maj och 17 dec. 1943, 28 sept. 1944, 15 juni, 14 och 31 dec. 1945, 1 mars, 5 april, 7 och 29 juni samt 23 nov. 1946, 30 juni och 26 juli 1947, 13 febr., 19 mars, 30 april och 11 juni 1948, 20 maj 1949, 31 mars, 12 och 26 maj, 2 juni och 17 nov. 1950, 1 och 22 juni, 26 okt., 30 nov. och 7 dec. 1951 (SFS 1951: nr 324, 325, 328, 436, 438, 509), 6 juni 1952 (SFS 1952: nr 377, 381, 405), 27 mars och 5 juni 1953 (SFS 1953: nr 274, 399, 400, 404, 405, 407), 19 febr., 5 mars, 7, 14 och 21 maj 1954 (SFS 1954: nr 43, 47, 51, 52, 204, 252, 263), 11 och 31 mars, 20 och 27 maj 1955 (SFS 1955: nr 115, 122, 245, 255, 357), 16 mars, 6 april, 1 juni 1956 (SFS 1956: nr 57, 88, 295, 541), 1 och 15 mars, 12 april, 16 och 24 maj 1957 (SFS 1957: nr 57, 59, 72, 105, 200, 237), 14 mars, 16 maj, 28 sept. 1958 (SFS 1958: nr 86, 296, 576) (se L). K. förordn. 28 sept. 1928 om ändrade grunder för utgörande av vissa utlagor (se L). Lag 16 maj 1957 med särskilda bestämmelser om kommuns, landstingskommuns och annan samfällighets utdebitering av skatt för åren 1958—1965 (Kf 1957: nr 106).

För den kommunala ekonomiska förvaltningen gäller dessutom k. m:ts kung. 28 nov. 1958 med vissa best. ang. kommuns upptagande av lån (SFS 1958: nr 558).

Den för år 1959 fastställda huvudstaten upptager å *driftbudgeten* anslag för särskilda utgiftsändamål med sammanlagt 879 854 447 kr. Härav hänföra sig 673 519 000 kr. till rotlarna I—IX samt huvudtitlarna Utom rotelindelningen, Folkpensionering och Övriga anslag till utomstående institutioner och ändamål, medan resterande 206 335 447 kr. utgöras av anslag under avdelningen Finansförvaltning. På driftbudgetens inkomstsida har uppförts sammanlagt 998 819 147 kr., varav 777 311 747 kr. utgöras av kommunalskatt. Driftbudgetens inkomster överskjuta utgifterna med 118 964 700 kr. Detta belopp har överförts till *kapitalbudgeten* för att där, tillsammans med kapitalbetalningar å utlämnade lån och i anspråk tagna avskrivningsmedel om sammanlagt 108 056 000 kr., disponeras för amorteringar å stadens låneskuld samt vissa nyinvesteringar av skattemedel med tillhoppa 227 020 700 kr. Å kapitalbudgeten har slutligen upptagits investeringsanslag av låne- och fondmedel om sammanlagt 184 920 780 kr. samt, för täckning härav, inkomster av i anspråk tagna låne- och fondmedel med samma belopp. Utdebiteringsgrunden för den allmänna kommunalskatt, som ingår i preliminär skatt för inkomst under år 1959, har fastställts till 12,75 kr. per skattekrona (Stat. utl. 1959).

Stockholms stadsfullmäktige

och i samband därmed stående institutioner.

Stadsfullmäktige.

Stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1); t. 54 05 00 (växel). Ingång för åhörare: från gården, portiken i sydöstra hörnet, 4 tr.

Sessionstider: ett ordinarie sammanträde, vanligen tredje måndagen, i varje månad (utom juli och aug.), f. ö. när omständigheterna påfordra.¹⁾

Kommunens beslutanderätt utövas genom 100 för fyra år (tjänstgöringsår) valda stadsfullmäktige. Överståthållarämbetet bestämmer efter förslag av stadsfullmäktige indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets. Enligt överståthållarämbetets förordnande den 31 oktober 1957 är staden fr. o. m. den 1 januari 1958 indelad i sex valkretsar, omfattande: *första valkretsen* Storkyrkoförsamlingen, Katarina, Sofia, Maria Magdalena och Högalids församlingar, *andra valkretsen* Kungsholms, St Görans, Essinge, Gustav Vasa och Matteus församlingar, *tredje valkretsen* Klara, Jakobs, Adolf Fredriks, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar, *fjärde valkretsen* Enskede, Skarpnäck och Farsta församlingar, *femte valkretsen* Hägerstens, Brännkyrka och Vantörs församlingar samt *sjätte valkretsen* Bromma, Västerleds och Spånga församlingar. Av valkretsarna skola enligt överståthållarämbetets beslut den 14 maj 1958 den första välja 16, den andra, fjärde och sjätte vardera 17, den tredje 15 samt den femte 18 stadsfullmäktige.

Vid valen tillämpas proportionell valmetod. Röstlängd för valet upprättas av uppbördsverket. Valet företages inför av valnämnden utsedda deputerade.

Valet av stadsfullmäktige gäller för en tid av fyra år, räknade fr. o. m. den 15 oktober valåret, och förrättas tredje söndagen i september månad.

Röstträtt vid val av stadsfullmäktige tillkommer envar inom staden mantalsskriven svensk medborgare, som senast under nästföregående

kalenderår uppnått 21 års ålder och ej är omyndig.

Stadsfullmäktige väljas bland de röstberättigade, som äro boende inom staden och uppnått 23 års ålder. Den som är omyndig eller i konkursstillstånd kan dock ej väljas till stadsfullmäktig. Överståthållaren och underståthållaren samt kansliredirektörerna och skattedirektören vid överståthållarämbetet må icke utses till stadsfullmäktige. Kommer stadsfullmäktig efter valet i den ställning, att han ej längre är valbar, frånträder han omedelbart sitt uppdrag. Den som uppnått 60 års ålder må avsäga sig uppdrag att vara stadsfullmäktig. Eljest må ej någon avsäga sig sådant uppdrag med mindre han uppgiver hinder, vilket godkännes av stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges tjänstgöringsår räknas fr. o. m. den 15 oktober t. o. m. den 14 oktober påföljande år.

Vid första sammanträdet för tjänstgöringsåret utse stadsfullmäktige bland sig en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande, stadsfullmäktiges presidium. Å presidiet ankommer bl. a. att handlägga vissa representationsärenden och frågor rörande utdelning av St Eriksmedaljen.

Stadsfullmäktige skola också årligen vid första sammanträdet för tjänstgöringsåret utse sekreterare.

»Stadsfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock må fullmäktige för visst ärende besluta, att överläggningen skall hållas inom stängda dörrar» (se 28 § kommunallagen). »Stadsfullmäktige må ej handlägga ärende såvida icke flera än hälften av dem äro tillstades» (se 16 § kommunallagen).

»Stadsfullmäktig må ej deltaga i behandling av ärende, som personligen rör honom eller någon honom närstående, som sägs i 4 kap. 13 § 2. rättegångsbalken om jäv emot domare» (se 17 § kommunallagen).

»Stadsfullmäktige skola meddela beslut i ärenden, som hänskjutits till dem av högre myndighet, ävensom i fråga, som väckts genom framställning av stadskollegiet eller annan kommunal nämnd eller genom motion av fullmäktig eller borgarråd» (se 19 § kommunallagen).

För bifall till yrkande om ärendes bordläggning erfordras att minst en tredjedel av

¹⁾ Stadsfullmäktiges återstående sammanträden under arbetsåret 1958/1959 hava utsatts till den 19 maj, 1 och 15 juni samt 21 sept. 1959.

de närvarande därom förena sig (se 21 § kommunallagen).

»Vill stadsfullmäktig till borgarråd framställa interpellation i ämne, som tillhör fullmäktiges handläggning, skall interpellationen, skriftligen avfattad, avlämnas sist fem dagar före det sammanträde, vid vilket den är avsedd att framställas. Fullmäktige besluta utan föregående överläggning, huruvida interpellationens framställande skall medgivas. Lämnas sådant medgivande, bör interpellationen besvaras senast vid nästa sammanträde» (se 24 § kommunallagen).

För upplysningars inhämtande i ämne, som tillhör stadsfullmäktiges handläggning må fullmäktig till borgarråd framställa enkel fråga. Sådan fråga skall vara skriftligen uppställd och av bestämt innehåll utan att vara försedd med särskild motivering. Den skall avlämnas senast fyra dagar före det sammanträde, vid vilket den är avsedd att framställas. Stadsfullmäktige besluta utan föregående överläggning, huruvida den enkla frågan skall få framställas. Lämnas sådant medgivande, bör frågan så vitt möjligt besvaras vid sammanträdet. Vid besvarandet av enkel fråga må endast den fullmäktig, som framställt frågan, och det borgarråd, som lämnar svaret, deltaga i överläggningen. Härvid gäller för båda viss tidsbegränsning. (Se 10 § arbetsordningen för stadsfullmäktige.)

För att vinna bindande kraft skola stadsfullmäktiges beslut underställas k. m:ts prövning och fastställelse, då de angå: a) upptagande av lån eller ingående av borgen, med vissa i kommunallagen närmare angivna undantag; b) avsättning till vissa fonder samt insparaktagande i vissa fall av fondmedel; c) nya eller förhöjda avgifter å den allmänna rörelsen för begagnande av de platser, som anvisats åt densamma, eller de inrättningar, som äro gjorda till dess betjäande. Fastställelse av beslut om nya eller förhöjda hamnavgifter eller grundpenningar eller sluss-, kanal- eller andra farledsavgifter må dock meddelas av myndighet som konungen därtill förordnar (sjöfartsstyrelsen). Konungen må jämväl föreskriva att i rörelse, för vilken avgifter som nu sagts blivit fastställda, avgifterna samt övriga intäkter må användas allenast för rörelsens direkta behov, där ej myndighet som konungen därtill förordnar med givighet att medlen användas för annat ändamål. Härjämte skola av stadsfullmäktige antagna reglementen för stadskollegiet, borgarrådsberedningen och drätselnämnden samt instruktioner för vissa enligt specialförfattningar upprättade nämnder (självförvaltningsnämnder) fastställas av k. m:t. Dessutom skola vissa stadsfullmäktigebeslut i enlighet med specialförfattningar underställas k. m:t. Beslut, som skall underställas k. m:ts prövning, skall insändas till överståthållarämbetet, vilket det åligger att överlämna handlingarna, jämte eget yttrande, till k. m:t.

Överståthållarämbetets fastställelse erfordras för att giva bindande kraft åt beslut, vilka:

a) avse pension åt ledamot av stadskollegiet eller annan kommunal nämnd; b) avse anslag, som skola täckas genom utdebitering under längre tid än fem år; c) avse placering av penningmedel på annat sätt än som föreskrives i kommunallagen eller d) avse antagande av reglemente för besvärsnämnd. Dessutom skola vissa beslut enligt specialförfattningar underställas överståthållarämbetet. Vagrär överståthållarämbetet sökt fastställelse, skall skäl därför uppgivas, och äga stadsfullmäktige i sådant fall att avgöra, huruvida frågan skall underställas k. m:ts prövning.

Stadsfullmäktige utöva kommunens beslutanderätt. Förvaltning och verkställighet däremot tillkommer stadskollegiet i egenskap av kommunens styrelse samt stadens övriga nämnder. Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i flertalet av dessa nämnder. Nämndernas övriga ledamöter samt suppleanter välja stadsfullmäktige bland sig eller stadens andra till fullmäktige valbara invånare för en tid av i regel två år. I några nämnder utses därjämte vissa ledamöter av andra myndigheter.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 4 december 1950 utgår till ledamöter i stadens nämnder, kommittéer och delegationer ävensom till av stadsfullmäktige utsedda ledamöter av pensionsnämnder och huvuddelen av taxeringsnämnderna samt revisorer ersättning i form av dagtraktamente med 10 kr. för sammanträdesdag. Enligt beslut av stadsfullmäktige den 20 april 1953 erhålla ledamöterna i vissa nämnder och delegationer (se Utl. 1953: nr 98) dagtraktamente med högre belopp, eller 20 kr. per sammanträdesdag. Av stadsfullmäktige utsedda ledamöter i de särskilda taxeringsnämnderna för bolag och för juridiska personer samt taxeringsnämnderna för särskild fastighetstaxering äga enligt av fullmäktige den 4 december 1950 resp. den 17 september 1951 fattade beslut rätt att uppbära traktamente för sammanträdes- eller förrätningsdag med 15 kr. per dag. Till ordförandena i vissa stadens nämnder och delegationer utgå vidare enligt årligen upprepade beslut av stadsfullmäktige — senaste beslutet fattades den 16 mars 1959 — särskilda årsarvoden.

Beredningen av ärenden, som skola handläggas av stadsfullmäktige, åvilar stadskollegiet och vederbörande nämnder. Kollegiet har också att ombesörja verkställighet av stadsfullmäktiges beslut, i den mån verkställigheten ej uppdragits åt annan kommunal nämnd eller annat organ. Stadskollegiet skall därjämte i egenskap av kommunens styrelse leda förvaltningen av stadens angelägenheter och hava inscende över övriga nämnders verksamhet.

Angående borgarrådsberedningen, se sid. 121.

Över stadsfullmäktiges beslut kunna besvär anföras hos överståthållarämbetet senast inom 3 veckor från den dag, då verkställd justering av det över beslutet förda protokollet tillkännagivits

SF

å kommunens anslagstavla (se 80 § kommunallagen). Besvär kunna dock i regel ej anföras över beslut, som ej innebära ett slutligt avgörande utan endast innefatta yttrande eller framställning till statlig myndighet. Ej heller kan klagan föras över stadsfullmäktiges beslut i stadsplane-frågor. Den slutliga beslutanderätten i dylika frågor tillkommer överståthållarämbetet eller k. m:t.

Besvär över stadskollegiets eller stadens övriga nämnders beslut kunna, därest icke särskilda föreskrifter härom förefinnas i specialförfattningar, likaledes anföras hos överståthållarämbetet inom 3 veckor från den dag, då verkställd justering av det över beslutet förda protokollet tillkännagivits å kommunens anslagstavla. I överståthållarämbetets utslag kan ändring sökas hos k. m:t i inrikesdepartementet inom 3 veckor från det klaganden fick del av beslutet. För menighet är dock besvärstiden med avseende på klagan över ämbetets utslag 5 veckor. Angående besvär i tjänstetillsättningsfrågor o. dyl., se under besvärsnämnden, sid. 129.

Senaste val av stadsfullmäktige (för tiden ¹⁵/₁₀ 1958—¹⁴/₁₀ 1962) ägde rum den 21 september 1958. Vid valet avgavs för hela staden sammanlagt 436,381 giltiga röster. De godkända valsedlarna och de tilldelade stadsfullmäktigplatserna fördelade sig (för alla valkretsars tillsammans) på de viktigare förekommande partibeteckningarna sålunda: »Arbetspartiet-Socialdemokraterna» 189,982 röster (45 platser); »Högerpartiet» 125,527 röster (29 platser); »Folkpartiet» 84,617 röster (20 platser); »Kommunistiska partiet» 27,084 röster (6 platser). Närmare uppgifter om valet finnas intagna i Statistisk månadsskrift för Stockholms stad 1958: nr 9 samt i Statistiska kontorets redogörelse »Allmänna val i Stockholm 1958».

Författningar m. m. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66). Arbetsordning för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av SF 13 okt. 1958 (Kf 1958: nr 28). Reglemente för stadskollegiet och borgarrådsberedningen i Stockholm, fastställt av k. m:t 20 dec. 1957 (Kf 1957: nr 67). Lag 15 april 1955 om proportionellt valsätt vid val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. (Kf 1955: nr 23).

Stat år 1959. (För stadsfullmäktige m. m.) Utgifter: driftbudgeten 8 127 400 kr. (därav engångs 36 800 kr.), dessutom förlagsmedel 100 800 kr.; inkomster: driftbudgeten 452 200 kr.

Stadsfullmäktige

(för tiden 15 okt. 1958—14 okt. 1962)¹.

Ordförande.

Anderson, Carl Albert, direktör, se sid. 113; t. 54 05 00 (växel); mottagningstid: efter överenskommelse per telefon med sekreteraren fru Gardelius.

Förste vice ordförande.

Hassler, N. H. Å., professor, se sid. 113.

Andre vice ordförande.

Remens, Eva F., läroverksadjunkt, fru, se sid. 114.

Ledamöter

(efter valkrets och ordningsföljd vid valet).

Första valkretsen

(Storkyrkoförs., Katarina, Sofia, Maria Magdalena och Högalids förs.).
(16 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 75,977: socialdemokraterna 37,873 (8 pl.); högern 15,890 (4 pl.); folkpartiet 13,630 (3 pl.); kommunisterna 5,925 (1 pl.).

Wennström, G. E., f. d. borgarråd. (Soc.-dem.)

Karlsson, G. Verner, stationsförman. (Soc.-dem.)

Krokstedt, Astrid J. M., förste ombudsman. (Hög.)

Carlberg, O. Ch., underinspektör. (Folkp.)

Hudin, A. Greta, föreståndarinna. (Soc.-dem.)

Ljung, A. J. H., överförmyndare. (Soc.-dem.)

Loissner, T. Å., tf. byrådirektör. (Hög.)

Malm, A. B., direktör. (Folkp.)

Svensson, G. Valborg E., redaktör. (Komm.)

Ronner, G. E., studierektor. (Soc.-dem.)

Forsberg, K. W. G., förbundsordförande. (Soc.-dem.)

Hellsvik, G. I., studierektor. (Hög.)

Larsson, Emil W., socialassistent. (Soc.-dem.)

Frank, P. W., borgarråd. (Folkp.)

Wallbom, f. Holmström, Harriet M., fru. (Soc.-dem.)

Gnospelius, B. O. T., e. o. kyrkoadjunkt. (Hög.)

Andra valkretsen

(Kungsholms, S:t Görans, Essinge, Gustav Vasa och Matteus förs.).

(17 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 85,277: socialdemokraterna 35,021 (7 pl.); högern 26,044 (5 pl.); folkpartiet 17,956 (4 pl.); kommunisterna 4,874 (1 pl.).

Mehr, Hj. L., borgarråd. (Soc.-dem.)

Agrenius, G. B., borgarråd. (Hög.)

Tomson, R. V., f. d. borgarråd. (Folkp.)

Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru. (Soc.-dem.)

¹ De vid valet förekommande partibeteckningar (jfr ovan), varunder resp. stadsfullmäktige valts, utmärkas på följande sätt: »Folkp.» = »Folkpartiet»; »Hög.» = »Högerpartiet»; »Komm.» = »Kommunistiska Partiet»; »Soc.-dem.» = »Arbetspartiet-Socialdemokraterna».

Heckscher, f. Vickhoff, Anna Britta, fru. (Hög.)
 Sundström, E. T., borgarråd. (Soc.-dem.)
 Holmblad, Margit E., kammarskrivare. (Folkp.)
 Fagerström, J. F. E., byggnadsingenjör. (Hög.)
 Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent. (Soc.-dem.)
 Carlsson, K. Sören, personalchef. (Soc.-dem.)
 Molin, E. A., rektor. (Hög.)
 Carlsson, C. W., direktör. (Folkp.)
 Eurén, A. R., redaktör. (Komm.)
 Claesson, V. O., kassör. (Soc.-dem.)
 Böre, C. O. H., rådmän. (Hög.)
 Nygren, H. G., typograf. (Soc.-dem.)
 Hagstrand, f. Söderborg, Ulla, fru. (Folkp.)

Tredje valkretsen

(Klara, Jakobs, Adolf Fredriks, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.)
 (15 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 70,170:
 högern 35,331 (8 pl.); socialdemokraterna 18,234 (4 pl.); folkpartiet 13,686 (3 pl.); kommunisterna 2,041 (—).
 Hassler, N. H. Å., professor, l:e vice ordf. (Hög.)
 Garpe, D. A. J., borgarråd. (Soc.-dem.)
 Nilsson, Einar M., försäkringsdirektör. (Hög.)
 Nordin, E. A., försäkringsdirektör. (Folkp.)¹⁾
 Ossbahr, C. P., advokat. (Hög.)
 Thörnlund, J. A. F., redaktör. (Soc.-dem.)
 Lundbeck, Alice M., ombudsman. (Hög.)
 Johansson, J. W., pastor. (Folkp.)
 Lidgard, H. B. I., direktör. (Hög.)
 Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret, tf. byrådirektör. (Soc.-dem.)
 Bratt, f. Friberg, Thyra A. E., bankkamrer. (Hög.)
 Erman, A. J. F. I., överförmyndare. (Folkp.)
 Palme, E. R. C., direktör. (Hög.)
 Johannesson, E. G. V., direktör. (Soc.-dem.)
 Fridblom, K.-E., komminister. (Hög.)

Fjärde valkretsen

(Enskede, Skarpnäs och Farsta förs.)
 (17 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 65,813:
 socialdemokraterna 33,490 (9 pl.); högern 13,309 (4 pl.); folkpartiet 12,580 (3 pl.); kommunisterna 5,067 (1 pl.).
 Karlsson, Hans G. B., organisationschef. (Soc.-dem.)
 Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru. (Soc.-dem.)
 Kyling, K. F. F., borgarråd. (Hög.)
 Huss, E. J., borgarråd. (Folkp.)
 Karlsson, Andreas, förbundsordförande. (Soc.-dem.)
 Setréus, I. M., kassör. (Soc.-dem.)
 Waldemarson, A. V., redaktör. (Hög.)

¹⁾ Efterträdde år 1959 Bergvall, J. H.

Ling, P. H., förlagschef. (Folkp.)
 Brodd, f. Lidén, Anna S., fru. (Soc.-dem.)
 Tiderman, G. E. F., murare. (Komm.)
 Vigedal, B. R., sekreterare. (Soc.-dem.)
 Johansson, S., direktör. (Hög.)
 Andersson, Sten S., sekreterare. (Soc.-dem.)
 Larson, Berta M., föreståndarinna. (Folkp.)
 Gedin, H. C., ombudsman. (Soc.-dem.)
 Andersson, E. Olof, ingenjör. (Soc.-dem.)
 Lavett, E. G. A., disponent. (Hög.)

Femte valkretsen

(Hägerstens, Brännkyrka och Vantörs förs.)
 (18 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 70,046:
 socialdemokraterna 36,845 (10 pl.); högern 13,231 (3 pl.); folkpartiet 12,592 (3 pl.); kommunisterna 5,899 (2 pl.).
 Berglund, H. J., borgarråd. (Soc.-dem.)
 Göransson, C. G. E., ombudsman. (Soc.-dem.)
 Haglund, K. S., boktryckare. (Hög.)
 Oalgren, E. S. G., disponent. (Folkp.)
 Eriksson, Arthur W., metallarbetare. (Soc.-dem.)
 Ahlberg, Iris, intendent, fru. (Soc.-dem.)
 Diesén, f. Westerberg, Ingrid E., fil. mag. (Hög.)
 Olsson, Knut M. G., redaktör. (Komm.)
 Hallerby, N. E., redaktör. (Folkp.)
 Andersson, K. Gösta, öververkmästare. (Soc.-dem.)
 Arpstedt, K. H., brandmästare. (Soc.-dem.)
 Eriksson, E. O. (Oile), ombudsman. (Soc.-dem.)
 Florén, Ethel H. D., föreståndarinna. (Hög.)
 Hjerne, K. G., direktör. (Folkp.)
 Carlsson, f. Olsson, Elna S. E., ombudsman. (Soc.-dem.)
 Svensson, Harry G. E., byråsekreterare. (Soc.-dem.)
 Nilsson, John Y. S., kommunalarbetare. (Komm.)
 Engström, E. S., byggnadsingenjör. (Soc.-dem.)

Sjätte valkretsen

(Bromma, Västerleds och Spånga förs.)
 (17 stadsfullmäktige.)

Antal giltiga röster vid 1958 års val 69,098:
 socialdemokraterna 28,519 (7 pl.); högern 21,722 (5 pl.); folkpartiet 14,173 (4 pl.); kommunisterna 3,278 (1 pl.).
 Anderson, Carl Albert, direktör, ordf. (Soc.-dem.)
 Ahlén, A. E., civilingenjör. (Hög.)
 Mårtens, G. H. M., direktör. (Folkp.)
 Karlson, Tore E., ombudsman. (Soc.-dem.)
 Lind, B., redaktör. (Hög.)
 Aronson, S. A., direktör. (Soc.-dem.)
 Helin, P. F., redaktör. (Folkp.)
 Littmark, Blenda M. V., redaktör. (Hög.)
 Eeg-Olofsson, A. O. C., lektor. (Soc.-dem.)
 Höglund, R. Gunhild Z., redaktör. (Soc.-dem.)
 Blom, S. T. L., sekreterare. (Hög.)

Remens, Eva F., läroverksadjunkt, fru, 2:e vice ordf. (Folkp.)
Svedendahl, C. G. A., disponent. (Soc.-dem.)
Edner, f. Lindholm, T. Margareta, fru. (Hög.)
Takman, J. O., socialläkare. (Komm.)
Winther, O. W. G., förste kanslisekreterare. (Soc.-dem.)
Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare. (Folkp.)

Alfabetisk förteckning över stadsfullmäktige jämte uppgift om deras tjänstgöringstid.¹⁾

Agrenius, G. B., borgarråd. (II; hög.) 1946.
Ahlberg, Iris, intendent, fru. (V; soc.-dem.) 1956^{21/7}.
Ahlén, A. E., civilingenjör. (VI; hög.) 1938.
Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent. (II; soc.-dem.) 1946—1950, 1954.
Anderson, Carl Albert, direktör, ordf. (VI; soc.-dem.) 1938.
Andersson, E. Olof, ingenjör. (IV; soc.-dem.) 1958.
Andersson, K. Gösta, öververkmästare. (V; soc.-dem.) 1954.
Andersson, Sten S., sekreterare. (IV; soc.-dem.) 1951^{17/3}.
Aronson, S. A., direktör. (VI; soc.-dem.) 1950.
Arpstedt, K. H., brandmästare. (V; soc.-dem.) 1952^{11/10}.
Berglund, H. J., borgarråd. (V; soc.-dem.) 1950.
Blom, S. T. L., sekreterare. (VI; hög.) 1958.
Bratt, f. Friberg, Thyra A. E., bankkamrer. (III; hög.) 1958.
Brodd, f. Lidén, Anna S., fru. (IV; soc.-dem.) 1950.
Böre, C. O. H., rådman. (II; hög.) 1958.
Carlberg, O. Ch., underinspektör. (I; folkp.) 1946.
Carlsson, C. W., direktör. (II; folkp.) 1946.
Carlson, f. Olsson, Elna S. E., ombudsman. (V; soc.-dem.) 1946—1950, 1958.
Carlson, K. Sören, personalchef. (II; soc.-dem.) 1950.
Carlsson, se även Karlsson.
Glaesson, V. O., kassör. (II; soc.-dem.) 1954.
Dalgren, E. S. G., disponent. (V; folkp.) 1954.

¹⁾ Årtal, resp. sist angivet årtal, angiver början av nuvarande tjänstgöringstid. För person, som vid särskild röstsammanräkning på grund av avgång utsetts till stadsfullmäktig, angives datum för ifrågavarande röstsammanräkning. Då datum icke är angivet, har tjänstgöringstiden börjat, före år 1936 den 1 april (resp. slutat den 31 mars), fr. o. m. år 1938 den 1 okt. och fr. o. m. år 1942 den 15 okt. Den romerska siffran angiver, inom vilken valkrets vederbörande valts för innevarande valperiod.

Betr. partibeteckningar, se sid. 112.

Diesen, f. Westerberg, Ingrid E., fil. mag. (V; hög.) 1954.
Edner, f. Lindholm, T. Margareta, fru. (VI; hög.) 1958.
Eeg-Olofsson, A. O. C., lektor. (VI; soc.-dem.) 1950.
Engström, E. S., byggnadsingenjör. (V; soc.-dem.) 1958.
Eriksson, Arthur W., metallarbetare. (V; soc.-dem.) 1942—1946, 1948^{7/6}.
Eriksson, E. O. (Olle), ombudsman. (V; soc.-dem.) 1950.
Erman, A. J. F. I., överförmyndare. (III; folkp.) 1950.
Eurén, A. R., redaktör. (II; komm.) 1945^{20/1}—1950, 1954.
Fagerström, J. P. E., byggnadsingenjör. (II; hög.) 1958.
Florén, Ethel H. D., föreståndarinna. (V; hög.) 1958.
Forsberg, K. W. G., förbundsordförande. (I; soc.-dem.) 1952^{22/8}.
Frank, P. W., borgarråd. (I; folkp.) 1942.
Fridblom, K.-E., komminister. (III; hög.) 1958.
Garpe, D. A. J., borgarråd. (III; soc.-dem.) 1958.
Gedin, H. C., ombudsman. (IV; soc.-dem.) 1958.
Gnospelius, B. O. T., e. o. kyrkoadjunkt. (I; hög.) 1958.
Göransson, C. G. E., ombudsman. (V; soc.-dem.) 1935—1942, 1946.
Haglund, K. S., boktryckare. (V; hög.) 1954.
Hagstrand, f. Söderborg, Ulla, fru. (II; folkp.) 1954.
Hallerby, N. E., redaktör. (V; folkp.) 1950.
Hassler, N. H. Å., professor, 1:e vice ordf. (III; hög.) 1931—1935, 1938.
Heckscher, f. Viekhoff, Anna Britta, fru. (II; hög.) 1958.
Helin, P. F., redaktör. (VI; folkp.) 1958^{16/1}.
Hellsvik, G. I., studierektor. (I; hög.) 1958.
Hjerne, K. G., direktör. (V; folkp.) 1950.
Holmblad, Margit E., kammarskrivare. (II; folkp.) 1949^{1/1}.
Hudin, A. Greta, föreståndarinna. (I; soc.-dem.) 1942—1946, 1950.
Huss, E. J., borgarråd. (IV; folkp.) 1950.
Höglund, R. Gunhild Z., redaktör. (VI; soc.-dem.) 1958.
Johannesson, E. G. V., direktör. (III; soc.-dem.) 1938—1946, 1950—1951^{17/3}, 1958.
Johansson, S., direktör. (IV; hög.) 1958.
Johnsson, J. W., pastor. (III; folkp.) 1942.
Karlsson, Andreas, förbundsordförande. (IV; soc.-dem.) 1944^{11/11}—1946, 1949^{14/10}.
Karlsson, G. Verner, stationsförmän. (I; soc.-dem.) 1927—1942, 1946.
Karlsson, Hans G. B., organisationschef. (IV; soc.-dem.) 1938—1942, 1947^{8/2}.
Karlson, Tore E., ombudsman. (VI; soc.-dem.) 1950.
Karlsson, se även Carlsson.
Krokstedt, Astrid J. M., förste ombudsman. (I; hög.) 1950.

Kyling, K. F. F., borgarråd (IV; hög.) 1958.
 Larson, Berta M., föreståndarinna. (IV; folkp.) 1946—1950, 1951 ^{9/11}.
 Larsson, Emil W., socialassistent. (I; soc.-dem.) 1950.
 Larsson, se även Wedberg-Larsson.
 Lavett, E. G. A., disponent. (IV; hög.) 1958.
 Leissner, T. Å., tf. byrådirektör. (I; hög.) 1958.
 Lidgard, H. B. I., direktör. (III; hög.) 1954.
 Lind, B., redaktör. (VI; hög.) 1950.
 Ling, P. H., förlagschef. (IV; folkp.) 1954.
 Littmark, Blenda M. V., redaktör. (VI; hög.) 1958.
 Ljung, A. J. H., överförmyndare. (I; soc.-dem.) 1932 ^{7/10}.
 Lundbeck, Alice M., ombudsman. (III; hög.) 1954.
 Lundgren, f. Hallberg, Ann-Margret, tf. byrådirektör (III; soc.-dem.) 1958.
 Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare. (VI; folkp.) 1948 ^{13/3}.
 Malm, A. B., direktör. (I; folkp.) 1950.
 Mehr, H. J. L., borgarråd. (II; soc.-dem.) 1950.
 Molin, E. A., rektor. (II; hög.) 1958.
 Mårtens, G. H. M., direktör. (VI; folkp.) 1935.
 Nilsson, Einar M., försäkringsdirektör. (III; hög.) 1952 ^{13/12}.
 Nilsson, John Y. S., kommunalarbetare. (V; komm.) 1954.
 Nordin, E. A., försäkringsdirektör. (III; folkp.) 1950—1958, 1959 ^{11/3}.
 Nygren, H. G., typograf. (II; soc.-dem.) 1958.
 Olsson, Knut M. G., redaktör. (V; komm.) 1942.
 Ossbahr, C. P., advokat. (III; hög.) 1927—1946, 1950.
 Palme, E. R. C., direktör. (III; hög.) 1958.
 Remens, Eva F., läroverksadjunkt, fru, 2:e vice ordf. (VI; folkp.) 1950.
 Ronner, G. E., studierektor. (I; soc.-dem.) 1950.
 Setréus, I. M., kassör. (IV; soc.-dem.) 1950.
 Sundström, E. T., borgarråd. (II; soc.-dem.) 1950.
 Svedendahl, C. G. A., disponent. (VI; soc.-dem.) 1958.
 Svenson, G. Valborg E., redaktör. (I; komm.) 1942.
 Svensson, Harry G. E., byråsekreterare. (V; soc.-dem.) 1958.
 Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru. (II; soc.-dem.) 1938.
 Takman, J. O., socialläkare. (VI; komm.) 1954.
 Thörnlund, J. A. F., redaktör. (III; soc.-dem.) 1950.
 Tiderman, G. E. F., murare. (IV; komm.) 1942.
 Tomson, R. V., f. d. borgarråd. (II; folkp.) 1941 ^{7/6}.
 Waldemarson, A. V., redaktör. (IV; hög.) 1954.
 Wallbom, f. Holmström, Harriet M., fru (I; soc.-dem.) 1958.
 Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru. (IV; soc.-dem.) 1942.
 Wennström, G. E., f. d. borgarråd. (I; soc.-dem.) 1954.
 Vigedal, B. R., sekreterare. (IV; soc.-dem.) 1950.

Winther, O. W. G., förste kanslisekreterare. (VI; soc.-dem.) 1958.

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig.¹⁾

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M.

Sekreterare

(stadssekreterare).

Löfvist, T. H. F. (se sid. 125).

Beträffande stadskansliet i övrigt, se under stadskollegiet, sid. 119.

Stadsfullmäktiges valkommitté.

Enligt 17 § arbetsordningen för stadsfullmäktige utse fullmäktige vid tjänstgöringsårets första sammanträde en valkommitté med uppdrag att upprätta och till fullmäktige ingiva förslag till de under tjänstgöringsåret ävensom vid nästföljande års första sammanträde förekommande val med undantag av dels val av stadsfullmäktiges presidium, stadskollegium, ordförande och vice ordförande i stadskollegiet, borgarråd samt stadsfullmäktiges sekreterare, dels ock rådmansval.

Valkommittén består av nio ledamöter jämte lika många suppleanter. Om så äskas av behörligt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsuitt användas (se 23 § kommunallagen).

Valkommittén väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Då val, som tillhör kommitténs beredning, skall av fullmäktige företagas, åligger det stadskansliet att i god tid dessförinnan härom underätta kommittén. Valkommitténs förslag jämte skiljaktiga meningar, där sådana förekommit, överlämnas till stadsfullmäktige i form av tryckta valsedlar och må ej åtföljas av annat yttrande. Valsedlar skola för att bli gällande vara enkla, slutna och fria från all tvetydighet i fråga om personernas namn ävensom från oriktighet i avseende å deras antal. Om valsedlar vid proportionella val gälla särskilda bestämmelser.

Senaste val ägde rum den 15 oktober 1958 för tiden till den 15 oktober 1959.

Ledamöter.

Anderson, Carl Albert, direktör, ordf.

Ossbahr, C. P., advokat, vice ordf.

Ljung, A. J. H., överförmyndare.

Hjerne, K. G., direktör.

Eriksson, Arthur W., metallarbetare.

Krokstedt, Astrid J. M., förste ombudsman.

Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru.

¹⁾ Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig, skall närvara vid fullmäktiges sammanträden och äger därvid att deltaga i överläggningarna och framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet men ej att deltaga i besluten.

SF

Dalgren, E. S. G., disponent.
Andersson, Sten S., sekreterare.

Suppleanter.

Brodd, f. Lidén, Anna S., fru.
Diesen, f. Westerberg, Ingrid E., fil. mag.
Andersson, K. Gösta, öververkmästare.
Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare.
Claesson, V. O., kassör.
Leissner, T. Å., tf. byrådirektör.
Larsson, Emil W., socialassistent.
Carlberg, O. Ch., underinspektör.
Hudin, A. Greta, föreståndarinnan.

Sekreterare (2,184 kr.).

Moberg, A. G. H., sekreterare (se sid. 127).

Stadsfullmäktiges kommitté för utskänknings- och utminuteringsärenden.

(Utskänkningskommittén.)

Stadskansliet, stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1); kommitténs ordförande träffas efter överenskommelse per telefon 60 48 60 (omkr. kl. 18).

Stadsfullmäktige beslöt den 25 mars 1907 utse en kommitté av sju ledamöter med uppdrag att granska och avgiva yttranden över ansökningar om tillstånd att utskänka vin och öl samt om ombyte av lokal för sådan utskänkning. Redan påföljande år, 1908, utökades antalet ledamöter till nio, varigenom en fördelning möjliggjordes medlemmarna emellan av stadens polisvakt-distrikt, så att varje ledamot fick ett distrikt att inspektera. Kommittén, som sedermera fick namnet utskänkningskommittén, har med åren fått sina arbetsuppgifter utökade och vidgade i samband med en på sociala skäl grundad skärpt kontroll från det allmännas sida över kafénärningen. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet av ledamöter i kommittén proportionellt valsätt användas.

Enligt k. ölförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 — som fr. o. m. den 1 oktober 1955 ersatte 1919 års lagstiftning i ämnet — skall överståthållarämbetet inhämta yttrande av stadsfullmäktige över ansökningar om tillstånd till utminuter (avhämtningsförsäljning) av öl eller årsutskänkning av öl. Fullmäktige må dock jämlikt stadgande i samma förordning uppdraga åt kommunalt organ eller särskilt utsedda personer att i fullmäktiges ställe avgiva yttrande i ölförsäljningsärenden. Med stöd härav hava stadsfullmäktige genom beslut den 21 mars 1955 uppdragit åt utskänkningskommittén att å fullmäktiges vägnar avgiva sådana yttranden, dock med skyldighet för kommittén att, om någon av kommitténs ledamöter så påkallar, hänskjuta avgörandet till stadskollegiet. Enligt beslut den 30 mars 1955 har även nykterhetsnämnden uppdragit åt

kommittén att utöva nämndens befogenhet att avgiva yttranden ifråga om avhämtningsförsäljning och utskänkning.

Hos utskänkningskommittén är anställd en sekreterare och inspektör, som biträder kommittén med inspektioner, värderingar av kaféförlester m. m.

Stadsfullmäktige utsågo den 15 december 1958 nio ledamöter i kommittén för år 1959.

Ledamöter.

Arpstedt, K. H., brandmästare, stadsfullm. (inspekterar tionde och elfte polisvakt-distrikten);
Carlberg, O. Ch., underinspektör, stadsfullm. (inspekterar andra polisvakt-distriktet);
Carlson, f. Olsson, Elna S. E., ombudsman, stadsfullm., vice ordf. (inspekterar åttonde polisvakt-distriktet);
Danielsson, W. Y. S., aktuarie (inspekterar tredje och sjätte polisvakt-distrikten);
Hedelius, A. Hj., lektor, ordf. (inspekterar första polisvakt-distriktet);
Holm, N. O., filare (inspekterar nionde polisvakt-distriktet);
Jonsson, Sven E., murare (inspekterar femte polisvakt-distriktet);
Nilsson, F. V., förste kriminalassistent, (inspekterar sjunde polisvakt-distriktet);
Wiklund, S. A. D., förste byråinspektör (inspekterar fjärde polisvakt-distriktet).

Sekreterare och inspektör (3,924 + 5,784 kr.).

Stenberg, G. E., statsopograf; träffas per tel. 60 71 00 (bostaden); mottagning i stadshuset tisdagar och fredagar 16,30—17,30, t. 54 05 00 (växel).

Stadsfullmäktiges delegerade för avgivande av yttranden över ansökningar om tillfällig utskänkning av rusdrycker.

Efter framställning från överståthållarämbetet beslöt stadsfullmäktige den 4 december 1950 att uppdraga åt en särskild delegation, bestående av stadskollegiets ordförande, utskänkningskommitténs ordförande och nykterhetsnämndens ordförande med resp. vice ordförande som ersättare, att å fullmäktiges vägnar avgiva yttrande över ansökningar från (systembolaget) detaljhandelsbolaget om tillstånd till tillfällig utskänkning av rusdrycker (jfr Utl. 1950: nr 395).

Delegerade.

Aronson, S. A., direktör, stadskollegiets ordf.
Hedelius, A. Hj., lektor, utskänkningskommitténs ordf.
Öhman, H. G., prakt. läkare, nykterhetsnämndens ordf.

Ersättare.

Wennström, G. E., f. d. borgarråd, stadsfullm., stadskollegiets vice ordf.
Carlson, f. Olsson, Elna S. E., ombudsman, stadsfullm., utskänkningskommitténs vice ordf.
Nilsson, F. V., förste kriminalassistent, nykterhetsnämndens vice ordf.

Betr. ledamöter i rådgivande nämnd jämlikt 1955 års rusdrycksförsäljningsförordning, se sid. 593.

Sammanslutningar bland stadsfullmäktige.

Socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppen.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 45.

Styrelse.

Anderson, Carl Albert, direktör, vice ordf.;
Andersson, Sten S., sekreterare, sekr.; **Karlsson**, Hans G. B., organisationschef; **Ljung**, A. J. H., överförmyndare; **Mehr**, Hj. L., borgarråd, ordf.; **Setréus**, I. M., kassör; **Söderström**, f. Hagberg, Vera M., fru.

Suppleanter: **Aronson**, S. A., direktör; **Carlson**, K. Sören, personalchef; **Wedberg-Larsson**, A. A., Elvira, fru.

Medlemmar.

Ahlberg, Iris, intendent, fru; **Ander**, f. Eriksson, Elsa S., konsulent; **Anderson**, Carl Albert, direktör; **Andersson**, E. Olof, ingenjör; **Andersson**, K. Gösta, öververkmästare; **Andersson**, Sten S., sekreterare; **Aronson**, S. A., direktör; **Arpstedt**, K. H., brandmästare; **Berglund**, H. J., borgarråd; **Brodd**, f. Lidén, Anna S., fru; **Carlson**, f. Olsson, Elna S. E., ombudsman; **Carlson**, K. Sören, personalchef; **Claesson**, V. O., kassör; **Eeg-Olofsson**, A. O. C., lektor; **Engström**, E. S., byggnadsingenjör; **Eriksson**, Arthur W., metallarbetare; **Eriksson**, E. O. (Olle), ombudsman; **Forsberg**, K. W. G., förbundsordförande; **Garpe**, D. A. J., borgarråd; **Gedin**, H. C., ombudsman; **Göransson**, C. G. E., ombudsman; **Hudin**, A. Greta, föreståndarinna; **Höglund**, R. Gunhild Z., redaktör; **Johannesson**, E. G. V., direktör; **Karlsson**, Andreas, förbundsordförande; **Karlsson**, G. Verner, stationsförmän; **Karlsson**, Hans G. B., organisationschef; **Karlson**, Tore E., ombudsman; **Larsson**, Emil W., socialassistent; **Ljung**, A. J. H., överförmyndare; **Lundgren**, f. Hall-

berg, Ann-Margret, tf. byrådirektör; **Mehr**, Hj. L., borgarråd; **Nygren**, H. G., typograf; **Ronner**, G. E., studierektor; **Setréus**, I. M., kassör; **Sundström**, E. T., borgarråd; **Svedendahl**, C. G. A., disponent; **Svensson**, Harry G. E., byråsekreterare; **Söderström**, f. Hagberg, Vera M., fru; **Thörnlund**, J. A. F., redaktör; **Wallbom**, f. Holmström, Harriet M., fru; **Wedberg-Larsson**, A. A., Elvira, fru; **Wennström**, G. E., f. d. borgarråd; **Vigedal**, B. R., sekreterare; **Winther**, O. W. G., förste kanslissekreterare.

Stadsfullmäktiges högergrupp.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 29.

Styrelse.

Böre, C. O. H., rådman; **Krokstedt**, Astrid J. M., förste ombudsman; **Lidgard**, H. B. I., direktör, sekr.; **Lind**, B., redaktör, vice ordf.; **Nilsson**, Einar M., försäkringsdirektör, ordf.

Medlemmar.

Agrenius, G. B., borgarråd; **Ahlén**, A. E., civilingenjör; **Blom**, S. T. L., sekreterare; **Bratt**, f. Friberg, Thyra A. E., bankkamrer; **Böre**, C. O. H., rådman; **Diesen**, f. Westerberg, Ingrid E., fil. mag.; **Edner**, f. Lindholm, T. Margareta, fru; **Fagerström**, J. F. E., byggnadsingenjör; **Florén**, Ethel H. D., föreståndarinna; **Fridblom**, K.-E., komminister; **Gnospelius**, B. O. T., e. o. kyrkoadjunkt; **Haglund**, K. S., boktryckare; **Hassler**, N. H. Å., professor; **Heckscher**, f. Vieckhoff, Anna Britta, fru; **Hellsvik**, G. I., studierektor; **Johansson**, S., direktör; **Krokstedt**, Astrid J. M., förste ombudsman; **Kyling**, K. F. F., borgarråd; **Lavett**, E. G. A., disponent; **Leissner**, T. Å., tf. byrådirektör; **Lidgard**, H. B. I., direktör; **Lind**, B., redaktör; **Littmarck**, Blenda M. V., redaktör; **Lundbeck**, Alice M., ombudsman; **Molin**, E. A., rektor; **Nilsson**, Einar M., försäkringsdirektör; **Ossbahr**, C. P., advokat; **Palme**, E. R. C., direktör; **Waldermarson**, A. V., redaktör.

Folkpartiets stadsfullmäktigegrupp.²⁾

Gruppens medlemsantal är 20.

Styrelse.

Dalgren, E. S. G., disponent; **Frank**, P. W., borgarråd, vice ordf.; **Hagstrand**, f. Söderborg,

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under partibeteckningen »Högerpartiet».

²⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under partibeteckningen »Folkpartiet».

SF

Ulla, fru; Hjerne, K. G., direktör; Huss, E. J., borgarråd, ordf.; Mårtens, G. H. M., direktör.

Medlemmar.

Carlberg, O. Ch., underinspektör; **Carlsson, C. W.**, direktör; **Dalgren, E. S. G.**, disponent; **Erman, A. J. P. I.**, överförmyndare; **Frank, P. W.**, borgarråd; **Hagstrand, f. Söderborg, Ulla, fru**; **Hallerby, N. E.**, redaktör; **Helin, P. F.**, redaktör; **Hjerne, K. G.**, direktör; **Holmblad, Margit E.**, kammarskrivare; **Huss, E. J.**, borgarråd; **Johnsson, J. W.**, pastor; **Larson, Berta M.**, föreståndarinna; **Ling, P. H.**, förlagschef; **Lönnqvist, F. O.-F.**, förste byråsekreterare; **Malm, A. B.**, direktör; **Mårtens, G. H. M.**, direktör; **Nordin, E. A.**, försäkringsdirektör; **Remens, Eva F.**, läroverksadjunkt, fru; **Tomson, R. V.**, f. d. borgarråd.

Kommunistiska stadsfullmäktigegruppen.¹⁾

Gruppens medlemsantal är 6.

Styrelse.

Eurén, A. R., redaktör, sekr.; **Olsson, Knut M. G.**, redaktör, ordf.; **Svensson, G. Valborg E.**, redaktör.

Medlemmar.

Eurén, A. R., redaktör; **Nilsson, John Y. S.**, kommunalarbete; **Olsson, Knut M. G.**, redaktör; **Svensson, G. Valborg E.**, redaktör; **Takman, J. O.**, socialläkare; **Tiderman, G. E. F.**, murare.

¹⁾ Gruppen omfattar de stadsfullmäktige, som valts under partibeteckningen »Kommunistiska Partiet».

Stadskollegiet i Stockholm.

Stadskollegiet.

*Stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1);
t. 54 05 00 (växel).*

*Stadskollegiet sammanträder i regel varje
onsdag kl. 15.30.*

Enligt 1862 års kommunalförordning ålåg förberedandet av ärendena hos stadsfullmäktige ett beredningsutskott, bestående av stadsfullmäktiges ordförande och vice ordförande samt tio ledamöter med tio suppleanter, utsedda för ett år i sänder av och bland fullmäktige. Utskottet hade att med uppmärksamhet följa förvaltningen av stadens angelägenheter i alla riktningar, till stadsfullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende härav kunde föränlidas, till föredragning bereda alla de ärenden för övrigt, i vilka stadsfullmäktige skulle meddela utlåtanden eller beslut, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis övervaka verkställigheten av fullmäktiges beslut. Den centrala ledningen av stadens förvaltning kom härvid efter hand att påvåla utskottet, men allt efter som den kommunala förvaltningsorganisationen växte ut, visade sig denna anordning behäftad med väsentliga brister. Sammansatt av på kort tid valda, oavlönade personer, vilka endast i den utsträckning, deras övriga sysselsättningar medgävo, kunde ägna sig åt arbetet inom utskottet, var detta icke rustat att omhänderväsa ledningen av förvaltningsarbetet med den målmedvetenhet och det sammanhang mellan beslut vid skilda tidpunkter eller åtgärder inom olika förvaltningsgrenar, som den allt mer omfattande kommunala verksamheten krävde. Dessutom framträdde önskvärdheten av en viss centralisation av förvaltningsmyndigheternas arbete hos ett särskilt, permanent organ, som under ansvar hade att leda detta ur allmänna kommunalpolitiska synpunkter än dem fackmyndigheterna företrädde.

Med utgång från bl. a. dylika betraktelser framkommo efter sekelskiftet åtskilliga förslag till omläggning av huvudstadens kommunala förvaltning. Då emellertid någon enighet ej kunde nås om grunderna för problemets lösning, bemyndigade stadsfullmäktige år 1912 beredningsutskottet att åt lämplig person uppdraga att framlägga förslag till omorganisation av Stockholms kommunalförvaltning. Uppdraget lämnades till bankdirektören P. R. Rabe, som år 1914 avgav sitt förslag (Bih. 1914: nr 5). Enligt detta skulle bl. a. de högre förvaltningscheferna, åt vilka större självständighet och befogenhet föreslogs, med yttranderätt närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och vara inför dem ansvariga, förvaltningsärendena rationellt

omgrupperas, beredningsutskottet avskaffas och den administrativa ledningen handhavas av en stadssekreterare, som till sitt biträde skulle hava ett stadskansli med högt kvalificerade, föredragande sekreterare, vilka skulle bestrida sekreteraregöromålen i samtliga styrelser; den finansiella ledningen skulle däremot överflyttas till drätselnämnden, som skulle ombildas till en ren finansstyrelse. Då emellertid de hörda myndigheterna hyste delade meningar om lämpligheten av att genomföra hela det av Rabe avgivna förslaget oförändrat och i ett sammanhang, uppdrogo stadsfullmäktige år 1917 åt en kommitté att på grundval av detsamma och däröver avgivna yttranden uppgöra förslag till inrättande av finans- och fastighetsstyrelser. Kommittén, som först avgav förslag om upprättande av en fastighetsnämnd (Bih. 1918: nr 70), fann sig senare föränlåten att upptaga hela frågan om en stadsregering och framlade år 1919 förslag till den centrala stadsförvaltningens omorganisation (Bih. 1919: nr 40). Detta förslag, som i fråga om den perifera förvaltningen i stort sett anslöt sig till det av Rabe uppgjorda förslaget men beträffande beredningsutskottets omorganisation följde helt andra linjer, godkändes i allt väsentligt av stadsfullmäktige den 16 juni 1919 och låg till grund för ändringarna i kommunalförordningen för Stockholm den 14 februari 1920. Den nya organisationen hade ytterligare utformats i de nya instruktioner för stadskollegiet och stadens nämnder och styrelser, som trädde i tillämpning den 1 april 1920.

Det forna beredningsutskottet blev nu ersatt av stadskollegiet, som hade till uppgift att å stadsfullmäktiges vägnar leda förvaltningen av stadens angelägenheter.

Stadskollegiet utgjordes under tiden till år 1940 av stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande, minst tre, högst sex borgarråd samt ytterligare nio ledamöter, för vilka sistnämnda ersättare skulle finnas till lika antal. Stadsfullmäktiges ordförande och båda vice ordförande innehade enahanda befattningar i stadskollegiet (presidiet). Borgarråden valdes av stadsfullmäktige, inom eller utom fullmäktige, för en tid av sex år. De övriga nio ledamöterna samt deras ersättare valde stadsfullmäktige bland sig årligen å första sammanträdet i april.

Sedan en av stadskollegiet tillsatt kommitté avgivit betänkande med förslag till omorganisation av den centrala kommunalförvaltningen (Bih. 1939: nr 5) framlade stadskollegiet den 5 juni 1939 (Utl. 1939: nr 210) ett reviderat omorganisationsförslag, vilket av stadsfullmäktige godkändes i princip den 15 juni 1939. Efter förslag av stadsfullmäktige den 20 december 1939 (Utl. 1939: nr 569) och beslut av riksdagen utfärdade k. mt. den 21 mars 1940 de författningar, vari-

SK genom bl. a. stadskollegiet erhöi sin nu gällande organisation samt borgarrådsberedningen tillkom.

Tillkomsten av 1957 års kommunallag för Stockholm innebär med avseende på bestämmelserna rörande stadskollegiets organisation blott obetydliga ändringar. Stadskollegiets uppgifter äro också i huvudsak oförändrade. Dock hava kollegiets uppgifter i 1957 års kommunallag givits en avfattning, som starkare än tidigare understryker kollegiets ställning som stadens styrelse och dess primära ansvar för verkställigheten av stadsfullmäktiges beslut.

Stadskollegiet har i egenskap av kommunens styrelse att leda förvaltningen av stadens angelägenheter och hava inseende över övriga nämnders verksamhet. Kollegiet skall med uppmärksamhet följa de frågor, som kunna inverka på stadens utveckling och ekonomiska ställning, samt hos stadsfullmäktige och övriga nämnder ävensom hos andra myndigheter göra de framställningar, som finnas påkallade. Stadskollegiet har vidare: a) att med iakttagande av vad därom i kommunallagen för Stockholm stadgas, bereda de ärenden, som skola förekomma till behandling hos stadsfullmäktige; b) att ombesörja verkställighet av stadsfullmäktiges beslut, i den mån ej verkställigheten uppdragits åt annan; c) att självt eller genom ombud föra stadens talan i alla mål och ärenden, där detta icke på grund av lag eller stadsfullmäktiges beslut ankommer på annan; samt d) att i övrigt fullgöra de uppdrag, som av stadsfullmäktige överlämnas till kollegiet. Stadskollegiet har ock att taga befattning med de ärenden, vilkas handläggning enligt särskilda författningar eller stadsfullmäktiges beslut ankommer på kollegiet. Kollegiet äger att från stadens övriga nämnder samt dess beredningar och befattningshavare infordra de yttranden och upplysningar, som erfordras för fullgörande av kollegiets uppgifter. Stadskollegiet äger också att åt viss nämnd uppdraga verkställighet och förvaltning i sådan stadens angelägenhet, vars handläggning icke enligt gällande författning eller stadsfullmäktiges beslut tillhör särskild nämnd. I alla viktigare ekonomiska ärenden, särskilt beträffande förvärf eller avyttring av fast egendom samt nämndernas förslag till inkomst- och utgiftsstaten, skall drätselnämndens yttrande inhämtas. Varje kollegiets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året (Stadskollegiets utlåtanden och memorial). Ett exemplar därav skall överlämnas till envar av stadsfullmäktige. Kollegiet plägar därjämte låta i särskild serie trycka sådana till ärendena hörande handlingar, som anses böra komma till stadsfullmäktiges kännedom (Bihang till stadskollegiets utlåtanden och memorial).

Stadskollegiet har enligt särskilda av stadsfullmäktige fattade beslut att utse ledamöter och suppleanter i vissa institutioner, däribland storstockholmsdelegationen.

Stadsfullmäktige välja årligen vid första sam-

manträdet under tjänstgöringsåret, d. v. s. den 15 oktober eller om denna dag är söndag påföljande dag, för tiden intill nästa val bland sig tolv ledamöter i stadskollegiet samt lika många suppleanter för dem. Om så äskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt val-sätt användas (se 23 § kommunallagen). Stadsfullmäktig, som är borgarråd eller chef för något till kommunalförvaltningen hörande verk, må ej utses till ledamot eller suppleant i stadskollegiet. Har ledamot anmält förfall till sammanträde med stadskollegiet, skall suppleant kallas att tjänstgöra vid sammanträdet. Avgår ledamot som utsetts vid proportionellt val, inkallas till ledamot den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen bör inträda. Avgår annan ledamot, anställs fyllnadsval för den återstående delen av tjänstgöringstiden.

Ordförande och vice ordförande i kollegiet väljas av stadsfullmäktige bland kollegiets ledamöter, likaledes vid första sammanträdet under tjänstgöringsåret. Till sådan befattning må icke utses ordföranden eller någon av vice ordförandena i stadsfullmäktige. Fullmäktiges ordförande och vice ordförande äga, även om de icke äro ledamöter av stadskollegiet, övervara kollegiets sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Stadskollegiets ordförande tillkommer att å kollegiets vägnar hava inseende över förvaltningen av stadens angelägenheter. För fullgörande av sitt uppdrag äger han infordra yttranden och upplysningar från stadens nämnder, beredningar och befattningshavare. Han handlägger ärenden rörande ordningen vid stadskollegiets sammanträden och upprättande av föredragningslistor för dessa samt övar inseende över arbetets gång inom kollegiet. Ordföranden åtnjuter i denna sin egenskap årsarvode, som bestämmes av stadsfullmäktige. Även kollegiets vice ordförande har av fullmäktige tillerkänts årsarvode.

De ärenden, som ankomma på stadskollegiets handläggning, föredragas i kollegiet av borgarråd, där ej annan ordning beslutes för visst ärendes föredragning. Borgarråden skola närvara vid stadskollegiets sammanträden och äga deltaga i överläggningarna men ej i besluten. Beträffande borgarråden i övrigt, se sid. 121.

Stadskollegiet biträdes vid fullgörandet av sina uppgifter av stadskansliet, där chefskapet utövas av borgarrådsberedningens ordförande. Stadskollegiets sekreterare tjänstgör stadssekreteraren. Under stadskollegiet lyder, jämte stadskansliet, statistiska kontoret.

Författningar. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66). Reglemente för stadskollegiet och borgarrådsberedningen i Stockholm, fastställt av k. m:t 20 dec. 1957 (Kf 1957: nr 67). Ändrad rotelindelning för borgarrådens föredragningskyldighet, fastställt av stadskollegiet 16 okt. 1958 (Kf 1958: nr 29).

Stat år 1959. (Se sid. 112.)

Stadskollegiet.

Ordförande

(12,000 kr. utan tillägg).

Aronson, S. A., direktör; t. 54 05 00 (växel);
mottagningstid: efter överenskommelse per
telefon.

Vice ordförande

(6,000 kr. utan tillägg).

Wennström, G. E., f. d. borgarråd.

Övriga ledamöter.

Ljung, A. J. H., överförmyndare.
Nilsson, Einar M., försäkringsdirektör.
Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru.
Mårtens, G. H. M., direktör.
Karlsson, Hans G. B., organisationschef.
Ahlén, A. E., civilingenjör.
Carlsson, C. W., direktör.
Lind, B., redaktör.
Karlsson, G. Verner, stationsförman.
Diesen, f. Westerberg, Ingrid E., fil. mag.

Suppleanter.¹⁾

Carlson, K. Sören, personalchef.
Haglund, K. S., boktryckare.
Göransson, C. G. E., ombudsman.
Erman, A. J. F. I., överförmyndare.
Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru.
Waldemarson, A. V., redaktör.
Thörnlund, J. A. F., redaktör.
Dalgren, E. S. G., disponent.
Lundbeck, Alice M., ombudsman.
Forsberg, K. W. G., förbundsordförande.
Vigedal, B. R., sekreterare.
Lidgard, H. B. I., direktör.

Sekreterare.

Löfquist, T. H. F., stadssekreterare (se sid. 125).

¹⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut vid valet
skall för suppleanternas inträde till tjänstgöring
gälla den ordningen, att vid hinder för någon
av ordföranden och vice ordföranden samt ledamöterna
Ljung, Söderström, Hans Karlsson och
Verner Karlsson följande suppleanter skola hava
företräde, nämligen Sören Carlson, Göransson,
Wedberg-Larsson, Thörnlund, Forsberg och Vigedal;
att vid hinder för någon av ledamöterna
Nilsson, Ahlén, Lind och Diesen följande suppleanter
skola hava företräde, nämligen Haglund,
Waldemarson, Lundbeck och Lidgard, att vid
hinder för någon av ledamöterna Mårtens och
C. W. Carlsson följande suppleanter skola hava
företräde, nämligen Erman och Dalgren, samt
att av flera suppleanter av samma parti den
skall hava företräde, vars namn blivit tidigare
uppfört.

Borgarrådsberedningen.

SK

*Borgarrådsberedningen sammanträder
i regel torsdagar kl. 14.*

(Ang. historiska uppgifter, se sid. 119.)

Stadsfullmäktige välja vid första sammanträdet för tjänstgöringsåret det år, då val av stadsfullmäktige ägt rum, borgarråd för en tid av fyra år till det antal som fullmäktige bestämma. Till borgarråd må allenast utses personer med synnerlig insikt och erfarenhet i kommunala förvaltningsfrågor eller eljest i allmänna värv. Vid val av borgarråd skall, där så äskas eller omröstning begäres, anställas särskilt val av varje borgarråd.

Borgarråd åligger att i enlighet med den rotelindelning, som av stadskollegiet fastställs, i kollegiet föredraga de ärenden, vilka på kollegiets handläggning ankomma. Borgarråd äger utan föregående föredragning i stadskollegiet från vederbörande nämnder, beredningar och befattningshavare infordra de upplysningar och yttranden, som för beredning av ärenden, hörande till hans arbetsområde, finnas erforderliga. Borgarråden skola närvara vid stadskollegiets sammanträden och äga deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Borgarråden utgöra gemensamt *borgarrådsberedningen*, med uppgift att bereda de ärenden, som skola i stadskollegiet föredragas av borgarråd ävensom att i övrigt åvägabranga planmässighet i utredningsarbetet och verka för enhetlighet inom förvaltningen. Därest borgarråd vid föredragning av ärende i borgarrådsberedningen tillkännager från föredragandens förslag avvikande mening, skall vid föredragning av ärendet i stadskollegiet anmälas, vad i borgarrådsberedningen mot förslaget anförts. Berör ärende två eller flera borgarråds förvaltningsområden, äger beredningen avgöra på vem av borgarråden föredragningen skall ankomma.

Stadsfullmäktige utse, sedan val av borgarråd skett, ett av borgarråden att under den bestämda tjänstgöringstiden såsom ordförande leda borgarrådsberedningens arbete. Borgarrådsberedningens ordförande åligger att med uppmärksamhet följa ärenden av större vikt, att hålla stadskollegiets ordförande underrättad om dylika ärenden samt att ombesörja kallelse och upprättande av föredragningslista till beredningens sammanträden. Borgarrådsberedningens ordförande skall i stadskollegiet föredraga förslag till utdebitering av allmän kommunalskatt samt till stadens utgifts- och inkomststat ävensom ärenden rörande stadskansliet och statistiska kontoret. Borgarrådsberedningen utser inom sig vice ordförande för ett år i sänder. Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att närvara, utser beredningen inom sig ordförande för tillfället. Stadssekreteraren skall närvara vid beredningens sammanträden.

Föredragande borgarråds förslag skall, där

SK

det avviker från stadskollegiets beslut, stöde intagas i kollegiets protokoll. Där borgarrådsberedningens ordförande uttalar från kollegiets beslut avvikande mening, skall hans mening likaledes antecknas till protokollet.

Avgår borgarråd före den bestämda tjänstgöringstidens utgång skall befattningen, så snart ske kan, återbesättas. Den sålunda valde tjänstgör under den tid som återstår för den avgångne. För tiden intill dess nytt val skett ävensom vid tjänstledighet för borgarråd äger stadskollegiet förordna vikarie å befattningen.

Ordföranden i borgarrådsberedningen skall tillika vara ordförande i drätselnämnden. Stadskollegiet utser bland borgarråden ordförande i följande stadens nämnder, nämligen direktionen för uppborðsväsendet, lönenämnden, personalutbildningsnämnden, fastighetsnämnden, styrelsen för hyresnämndernas centralkansli, gatunämnden, kyrkogårdsnämnden, idrotts- och friluftsstyrelsen, industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen, slakthus- och saluhallsstyrelsen, rätts- och polisdirektionen, socialnämnden, pensionsnämndsdelegerade, centralstyrelsen för undervisning och vård av psykiskt efterblivna, skoldirektionen, yrkesskolstyrelsen, biblioteksnämnden, arkivnämnden, museinämnden, sjukhusdirektionen och folkvandrvårdsstyrelsen. Vid val av ordförande i nämnder skall stadskollegiet taga hänsyn till gällande fördelning av borgarrådens föredragningsskyldighet. Har någon blivit förordnad av kollegiet att i borgarråds ställe uppehålla hans tjänst, utövar han jämväl dennes befattning såsom ordförande i nämnd. Borgarråd, som av stadskollegiet valts till ordförande i nämnd, tjänstgör i sådan egenskap intill dess han avgår från borgarrådsbefattningen. Förändras fördelningen av borgarrådens föredragningsskyldighet, äger stadskollegiet besluta, att ordförandepuppetaget skall upphöra tidigare.

Borgarråd, som icke är stadsfullmäktig, skall närvara vid stadsfullmäktiges sammanträden och äger därvid att delta i överläggningarna och framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet men ej att delta i besluten.

Stadsfullmäktige valde den 15 oktober 1958 nio borgarråd för tiden intill stadsfullmäktiges sammanträde den 15 oktober 1962. Antalet rotlar utgör sålunda för närvarande nio mot tidigare sex (1920—1940), sju (1940—1946) och åtta (1946—1954). Rotelindelningen har av stadskollegiet fastställt att tills vidare vara följande: I Drätselroteln; II Personalroteln; III Fastighetsroteln; IV Trafik- och stadsbyggnadsroteln; V Industriroteln; VI Socialroteln; VII Kulturroteln; VIII Sjukvårdsroteln; IX Stor-stockholmsroteln.

Borgarråden åtnjuta årsarvode samt rätt till pension i enlighet med särskilda av stadsfullmäktige antagna bestämmelser (se närmare angående löner och pensioner åt borgarråden Kf 1949: nr 60, sid. 87, 1951: nr 108, 1957: nr 60, 1958: nr 2, 50). Med befattningen som borgarråd må icke utan stadsfullmäktiges medgivande förenas annan befattning i statens eller

kommunens tjänst eller annat jämförligt allmänt eller enskilt uppdrag.

Stat år 1959. (Borgarråden.) Utgifter: driftbudgeten 745 100 kr.

Borgarrådsberedningen.

Samtliga borgarråd (se nedan).

Ordförande.

Mehr, Hj. L. (se nedan).

Borgarråd

(67,860 kr.).

Mehr, Hj. L., stadsfullm. (rotel I, drätselroteln: ledningen av borgarrådsberedningen; ärendenas prövning ur finansiell synpunkt, drätsel förvaltningen; ärenden rörande uppborðsväsendet; finansiella frågor och taxefrågor beträffande Aktiebolaget Stockholms Spårvägar; allmänt administrativa ärenden). Ordf. i drätselnämnden samt direktionen för uppborðsväsendet; mottagning: stadshuset, 2 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Sundström, E. T., stadsfullm. (rotel II, personalroteln: ärenden rörande stadens anställda). Ordf. i lönenämnden samt personalutbildningsnämnden; mottagning: stadshuset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Frank, P. W., stadsfullm. (rotel III, fastighetsroteln: mark- och fastighetspolitik; bostadsärenden; andra ärenden tillhörande fastighetsnämndens och hyresnämndernas verksamhetsområden). Ordf. i fastighetsnämnden samt styrelsen för hyresnämndernas centralkansli; mottagning: stadshuset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Berglund, H. J., stadsfullm. (rotel IV, trafik- och stadsbyggnadsroteln: trafikärenden i allmänhet; gatu-, avlopps-, park- och renhållningsväsen; kyrkogårdsväsen; ärenden rörande idrott och friluftsliv; brandförsvär, civilförsvär; frågor beträffande Aktiebolaget Stockholms Spårvägar (med under rotel I angivna undantag). Ordf. i gatunämnden, kyrkogårdsnämnden, idrotts- och friluftsstyrelsen, civilförsvärnämnden samt Aktiebolaget Stockholms Spårvägar; mottagning: stadshuset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Agrenius, G. B., stadsfullm. (rotel V, industriroteln: stadens industriella verk; hamnväsen; slakthus- och saluhallsväsen samt stadens livsmedelsförsörjning i övrigt ävensom ärenden rörande tillämpning av butikstängningslagen; ärenden rörande rätts- och polisväsendet m. m.). Ordf. i industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen, slakthus- och saluhallsstyrelsen samt rätts- och polisdirektionen; mottagning: stadshuset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M. (rotel VI, socialroteln: sociala frågor i allmänhet; ärenden rörande rusdrycks- och ölförsäljning; ärenden rörande rättshjälpsanstalten). Ordf. i socialnämnden, barnavårdsnämnden, arbetslöshetsnämnden, hemhjälpnämnden, husmodersseminariet, pensionsnämndsdelegerade samt centralstyrelsen för undervisning och vård av psykiskt efterblivna; mottagning: stads-
huset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Huss, E. J., stadsfullm. (rotel VII, kulturroteln: undervisningsväsen; kulturella ärenden). Ordf. i skoldirektionen, yrkesskolstyrelsen, biblioteksnämnden, arkivnämnden samt museinämnden; mottagning: stads-
huset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Kyling, K. F. F., stadsfullm. (rotel VIII, sjukvårdsroteln: ärenden rörande sjukvård, hälsovård och folktandvård.). Ordf. i sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden samt folktandvårdsstyrelsen; mottagning: stads-
huset, 1 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Garpe, D. A. J., stadsfullm. (rotel IX, storstockholmsroteln: stadsplaneväsen; byggnadskontroll; mätningväsen; ärenden rörande stadens bostadsförmedling; ärenden som väsentligen hava avseende å stadens förhållande till grannkommunerna och Stockholms län ävensom andra stor-stockholmsområdet berörande ärenden). Ordf. i byggnadsnämnden, generalplaneberedningen, stor-stockholmsdelegationen samt regionplanenämnden för Stockholmstraktens regionplaneförbund; mottagning: stads-
huset, 2 tr.; t. 54 05 00 (växel); vardagar efter överenskommelse.

Sekreterare.

Sandell, E. A., vice stadssekreterare (se sid. 125).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse vartannat år i december fem revisorer jämte tre suppleanter för granskning av stadskollegiets, besvärnämndens, drätsel-nämndens, uppbördsdirektionens, lönenämndens, handels- och sjöfartsnämndens, styrelsens för Liljevalchs konsthall samt skönhetsrådets räkenskaper och förvaltning under de två nästföljande åren. Nämnda revisorer granska även räkenskaper m. m. för de av stadsfullmäktige eller stadskollegiet tillsatta kommittéer och beredningar.

***Franzen, S. V.,** tjänsteman.

***Hellgren, S. A. B.,** ingenjör.

***Lysell, J. O. R.,** direktör.

***Löfgren, H. S.,** direktör.

***Olson, E. Hj.,** revisor, ordf.

Suppleanter:

***Jansson, I. B.,** ombudsman.

***Molinsky, J. V.,** avsnare.

***Olsinger, T. V.,** tjänsteman.

Förutvarande borgarråd.

Bergvall, J. H. (drätselroteln), vald för tiden $18/10$ 1950— $15/10$ 1954. **Björklund, C. G.** (industriroteln), vald för tiden $18/12$ 1928— $30/9$ 1940; avliden $15/3$ 1955. **Eriksson, Bertil K. J.** (personalroteln), vald för tiden $15/10$ 1946— $15/10$ 1950; avliden $23/4$ 1948. **Ewerlöf, K. G.** (drätselroteln), vald för tiden $1/4$ 1931— $15/6$ 1936. **Göransson, K. H.** (industriroteln), vald för tiden $1/10$ 1940— $15/10$ 1950; avliden $25/11$ 1952. **Höglund, C. Z. K.** (drätselroteln), vald för tiden $1/10$ 1940— $15/10$ 1950; avliden $13/8$ 1956. **Juhlin-Dannfelt, C. G.** (drätselroteln), vald för tiden $1/4$ 1920— $21/6$ 1926. **Karlsson, Victor E.** (socialroteln), vald för tiden $1/4$ 1920— $15/10$ 1946; avliden $12/9$ 1949. **Larsson, Oscar E.** (kulturroteln), vald för tiden $1/4$ 1920— $15/10$ 1946. **Larsson, Yngve G. R.** (gaturoteln 1924—1940, stadsbyggnadsroteln 1940—1946), vald för tiden $28/5$ 1924— $15/10$ 1946. **Meurling, C. H. F.** (fastighetsroteln), vald för tiden $1/4$ 1920— $7/4$ 1924. **Mårtens, G. H. M.** (sjukvårdsroteln), vald för tiden $15/10$ 1946— $15/10$ 1954. **Persson, S. E.** (fastighetsroteln), vald för tiden $15/10$ 1946— $15/10$ 1950. **Sandberg, H. K. A.** (gaturoteln 1920—1924, fastighetsroteln 1924—1946), vald för tiden $1/4$ 1920— $15/10$ 1946; avliden $4/10$ 1957. **Sundberg, H. G. F.** (drätselroteln), vald för tiden $15/6$ 1936— $30/9$ 1940. **Söderlund, G.** (drätselroteln), vald för tiden $21/6$ 1926— $1/4$ 1931. **Tomson, R. V.** (kulturroteln), vald för tiden $15/10$ 1946— $15/10$ 1958; **Wahlbär, J.** (socialroteln), vald för tiden $15/10$ 1946— $15/10$ 1950; tjl. $1/11$ 1949— $15/10$ 1950. **Wennström, G. E.** (personalroteln 1949—1950, fastighetsroteln 1950—1958), vald för tiden $23/11$ 1949— $15/10$ 1958). **Åkerman, G. R. J.** (industriroteln), vald för tiden $1/4$ 1920— $18/12$ 1928; avliden $23/3$ 1958. **Öman, I.** (personalroteln), vald för tiden $1/10$ 1940— $15/10$ 1946.

Stadskansliet.

Stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 9—17 (lördagar och dag före helgdag 9—14,30).

Stadskansliet inrättades i samband med stadsförvaltningens omorganisation år 1920. Efter denna tid har kansliet vid olika tillfällen omorganiserats och utvidgats. Sålunda tillkom år 1939 juridiska avdelningen, år 1941 finansavdelningen samt år 1947 organisationsavdelningen.

Enligt nu gällande instruktion har stadskansliet till uppgift att utföra sekreterar- och kansligöromål hos stadsfullmäktige och stadskollegiet samt åt borgarråden. Det åligger vidare stadskansliet att biträda stadskollegiet och borgarrådsberedningens ordförande vid budgetberedningen och vid utredning av ekonomiska ärenden av större vikt samt att lämna stadskollegiet, stadens nämnder och borgarråden juridiskt biträde. Stadskansliet har även till uppgift att med laga verkan mottaga stämningar, som skola delgivas

SK

stadskollegiet eller stadens nämnder, ävensom att handlägga vissa ärenden angående uppskov med tjänstgöring enligt värnpliktslagen. Stadskansliet lyder under stadskollegiet, som fastställer dess instruktion.

Stadskansliet består av sekreteraravdelningen, juridiska avdelningen, finansavdelningen, organisationsavdelningen samt en för avdelningarna gemensam kansliexpedition.

Borgarrådsberedningens ordförande är chef för stadskansliet. Chefer för kansliets olika avdelningar äro: för sekreteraravdelningen jämte kansliexpeditionen stadssekreteraren, för juridiska avdelningen stadsjuristen, för finansavdelningen finanssekreteraren samt för organisationsavdelningen organisationsdirektören.

Sekreteraravdelningen åligger att biträda vid uppsättandet av förslag till stadskollegiets utlåtanden; att efter vederbörliga anvisningar uppsätta föredragningslistor; att ombesörja kallelser till samt föra protokoll vid stadsfullmäktiges och stadskollegiets sammanträden; att uppsätta och expediera stadsfullmäktiges och stadskollegiets beslut; att tillhandagå borgarråden och nämnderna med sekreterarbiträde samt att ombesörja utgivandet av kommunala handböcker och kommunal författningssamling.

Stadssekreteraren är skyldig mottaga förordnande som sekreterare hos stadsfullmäktige. Stadssekreteraren tjänstgör tillika såsom stadskollegiets sekreterare samt har att närvara vid borgarrådsberedningens sammanträden. Stadssekreteraren är jämväl skyldig att, om så påkallas, lämna sekreterarbiträde åt stadskollegiets ordförande eller borgarråd.

Vice stadssekreterare och sekreterare äro skyldiga att lämna erforderligt sekreterarbiträde åt borgarråden samt att mottaga förordnande som sekreterare hos stadsfullmäktige, stadskollegiet, borgarrådsberedningen och stadens nämnder. Vice stadssekreterare uppehåller i förekommande fall, efter stadskollegiets bestämmande, stadssekreterarens befattning. En av sekreterarna förestår kansliets handboksavdelning med åliggande att ombesörja utgivandet av kommunala handböcker och kommunal författningssamling. Skattesekreteraren fungerar som stadens skatteombudsman och skattekonsult. I denna egenskap skall han dels bevaka stadens rätt till allmän kommunalskatt och därvid anhängiggöra och föra stadens talan hos taxeringsmyndigheter, prövningsnämnder och skattedomstolar i ärenden och mål rörande skattskyldigas taxering till kommunal inkomstskatt i Stockholm, dels i skatte- och taxeringsfrågor bistå stadens olika förvaltningsorgan eller andra institutioner, som företräda stadens intressen. Av dessa upprättade deklarationer underställas honom för granskning, vid vilken hänsyn tages jämväl till staden som skattskyldig i sin helhet.

Juridiska avdelningen åligger att lämna stadens organ erforderligt juridiskt biträde, att avgiva utlåtanden i de ärenden, som för sådant

ändamål överlämnas till avdelningen av stadskollegiet, borgarråd eller stadens nämnder samt att efter uppdrag bevaka och föra stadens talan inför domstol eller annan myndighet.

Stadsjuristen åligger att själv eller genom av honom förordnad tjänsteman anhängiggöra och föra stadens talan inför domstol och andra myndigheter samt att, där nämnd gör framställning om ombudsmannabiträde, efter samråd med nämndens ordförande förordna tjänsteman inom avdelningen att lämna sådant biträde.

Vice stadsjuristen och stadsadvokat äro skyldiga bl. a. att mottaga förordnande som ombudsman hos nämnd. Vice stadsjuristen uppehåller i förekommande fall stadsjuristens befattning.

Finansavdelningen åligger att tillhandagå stadskollegiet och borgarrådsberedningens ordförande vid budgetberedningen och vid utredning av ekonomiska ärenden av större vikt; att på anmodan av drätselnämnden biträda kammarkontoret med utredningsarbete i ekonomiska ärenden samt att svara för uppsättning och redigering av statutlåtandet och staten.

Finanssekreteraren ansvarar för fullgörandet av avdelningens uppgifter och har att fördela arbetet mellan tjänstemännen. Finanssekreteraren är skyldig att mottaga förordnande som sekreterare hos drätselnämnden.

Organisationsavdelningen har till uppgift att verkställa organisationsundersökningar beträffande olika delar av stadens förvaltning i syfte att åstadkomma rationalisering och effektivisering av förvaltningsarbetet. Avdelningen har även att utföra de övriga utredningar av administrativ och ekonomisk natur, som åt avdelningen uppdragas.

Kansliexpeditionen åligger att föra diariet, registratur och andra erforderliga längder och anteckningar; att vårda stadskansliets arkiv och bibliotek; att omhänderhva kansliets kassareörrelse och bokföring samt personalfrågor; att handlägga vissa ärenden angående uppskov med tjänstgöring enligt värnpliktslagen; att ombesörja stenograferingen vid stadsfullmäktiges sammanträden samt tillse att talare beredas tillfälle att kontrollera stenogram; att ombesörja tryckningen av stadsfullmäktiges protokoll, yttranden, motioner samt stadskollegiets utlåtanden jämte därtill hörande bihang; samt att tillhandagå stadskansliets avdelningar med erforderlig biträdeshjälp. Föreståndare för kansliexpeditionen är en förste byråassistent.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stadskansli, fastställd av stadskollegiet 12 sept. 1940, med ändr. (Kf 1942: nr 71; 1946: nr 2; 1948: nr 235).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 5 546 100 kr., dessutom förlagsmedel 25 800 kr.; inkomster: driftbudgeten 49 000 kr.

Chef för stadskansliet.

Mehr, Hj. L., borgarråd (se sid. 122).

Sekreteraravdelningen.

Stadssekreterare (B 6).

Löfquist, T. H. F. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1961).

Vice stadssekreterare (1,980 kr.).

Sandell, E. A. (se nedan).

Borgarrådssekreterare

(32,724—29,520 kr.).

Sandell, E. A. (se ovan) (hos borgarrådet för drätselroteln).

Lönn, G. O. (hos borgarrådet för personalroteln).

Alm, F. B. (hos borgarrådet för fastighetsroteln).

Schelin, B. A. E. (hos borgarrådet för trafik- och stadsbyggnadsroteln).

Holmberg, Y. (hos borgarrådet för industriroteln).

Andersson, B. E. (hos borgarrådet för socialroteln).

Stenmark, K. E. (hos borgarrådet för kulturroteln).

Engström, S. O. L. (hos borgarrådet för sjukvårdsroteln).

Jonasson, A. G., tjl. (se sid. 157), *tf.* Paulsson, K.-G. (hos borgarrådet för stor-stockholmsroteln).

Hempfer, S. E. O., tjl.

Lennerfors, E. S., tjl.

Svenonius, K.-H. E., tjl. (se sid. 126).

Skattesekreterare (26).

Bergström, H.

Sekreterare (24,000 kr.).

Borg, A. O. (hos stadskollegiets ordförande).

Biträdande sekreterare (25,272—22,788 kr.).

Trygger, E. (fastighetsroteln); Wächter, f. Wisser, Ruth S. (socialroteln); Johnson, B. V. (kulturroteln); Govenius, A. O. (sjukvårdsroteln).

Sekreterare (20).

Hansson, S. A. (trafik- och stadsbyggnadsroteln).

Förste kammarskrivare (17).

Höglund, Elsa G. (biblioteket); Naglum, K. G. (hos skattesekreteraren).

Kammarskrivare (15).

Gardelius, f. Blomberg, S. L. Gullan (sekreterare hos stadsfullmäktiges ordförande).

Tjänsteman (19,524 kr.).

Lilja, C. Å. (hos skattesekreteraren).

Juridiska avdelningen.

Hantverkargatan 3 B, n. b., Sth K; t. 54 03 60 (växel); expeditionstid 9—17 (lördagar och dag före helgdag 9—14,30).

Stadsjurist (B 6).

Elsin, P. E. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1961).

Vice stadsjurist (B 4).

Westman, E. G.

Stadsadvokater.

Spångberg, L. O. (B 1) (jfr sid. 217); Staedler, B. J. E. (B 1); Malmberg, Ö. F. G. (B 1); Witt-Strömer, B. G. H. (B 1); Riétz, S. A. (B 1); Brandt, C. E. (26).

Förste byråassistent (19).

Fritjofson, G. V.

Förste amanuens (18,540 kr.).

Ridderstrand-Linderöth, E. Inger A.

Kontorsassistent (13).

Elg, Gunvor G.

Finansavdelningen.

Finanssekreterare (B 6).

Vakant, *tf.* Lundin, E. F. (se nedan)

Biträdande finanssekreterare (B 4).

Calmfors, S. H.

Förste sekreterare (26).

Persson, S. B. V., tjl., *tf.* Söderberg, G. E.

Sekreterare (24).

Alm, F. B., tjl. (se ovan), *tf.* Liedberg, E. G.; Söderberg, G. E., tjl. (se ovan); en vakant.

Sekreterare (22).

Liedberg, E. G., tjl. (se ovan), *tf.* Johansson, B. E. E.; Bergström, J. R.

Sekreterare (20).

Cronholm, C. A., tjl. (se sid. 407); Johansson, B. E. E., tjl. (se ovan), *tf.* Johansson, S. K. L.

Förste kammarskrivare (17).

Trygger, E., tjl. (se ovan); Sandell, E. A., tjl. (se ovan).

Förste amanuenser (20,568 kr.).

Johansson, S. K. L., tjl. (se ovan); Ryde, E. T. W.; Abrahamsson, B. M.

Tjänsteman (15,888 kr.).

Johansson, K. G.

Organisationsavdelningen.

Hantverkargatan 3 A, 2 tr., Sth K; t. 54 03 60 (växel); expeditionstid: 9—12, 13—16 (lördagar och dag före helgdag 9—14).

Organisationsdirektör (B 6).

Lundin, E. F., tjl. (se ovan).

SK

Förste sekreterare (26).

Hallberg, B. O. C. L., tjl. (se sid. 153), *tf.*
Tollemar, C.-G. W.; Persson, Y. L., tjl., *tf.*
Sthen, O.

Sekreterare (24).

Sthen, O., tjl. (se ovan), *tf.* Hannéll, L. B.;
Johnsson, Inga H. L.

Ingenjör (22).

Enge, S. B.

Sekreterare (20).

Werner, R. G. V., tjl. (se nedan), *tf.* Hammar-
gren, A. S.; Wiström, J. O., tjl. (se sid.
157); Tollemar, C.-G. W., tjl. (se ovan);
Sandberg, E. A. M.

Ingenjör (20).

Österman, S. G. D.

Förste kammarskrivare (17).

Torsvik, S. S.

Kontorsassistent (12).

Dahlman, I. M. Lillemor, tjl. (se nedan).

Tjänstemän

(34,464—12,924 kr.).

Svenonius, K.-H. E.; Werner, R. G. V.; Mattsson,
W. B.; Möller, S. E.; Hannéll, L. B. tjl. (se ovan);
Michanek, G. D.; Yllman, G. A.; Nyberg, E. S.;
Danarö, L. G. O.; Cramfelt, Y. G.; Mossberg,
L. G. F.; Petersson, B. Kerstin A.; Dahlman,
I. M. Lillemor; Allestad, K. G. R.; Gundberg,
J. C.; Olsson, f. Kostulowska, Krystyna S.

Kansliexpeditionen.

Chef för kansliexpeditionen är stadssekre-
tären (se sid. 125).

Förste byråassistent (19).

Bengtsson, B. E. R., föreståndare för kansliexpe-
ditionen.

Kontorsassistent (12).

Hagander, Ebba K. T. (korrekturet till stads-
fullmäktigetrycket m. m.).

Registrator (12).

Ahlblin, f. Johansson, Signe A. T.

Förste kontorsskrivare (11).

Guilotte, G. V. A., tillf.; Andersson, Ingrid M.
(hos borgarrådet för kulturroteln); Sahlin, f.
Svensson, S. K. Elisabeth (hos borgarrådet för
trafik- och stadsbyggnadsroteln); Wallin, Märta
S. E. (centrala kansliexpeditionen); Larsson,
Eivor M. (hos borgarrådet för fastighets-
roteln); Broström, Gunnel I. (hos borgarrådet

för industriroteln); Persson, f. Elvgren, Birgit
E., tjl. (hos borgarrådet för drätselroteln);
Warneberg, f. Heike, Solveig B. L., tjl., *tf.*
Persson, f. Carlsmark, Ingrid V. (hos borgar-
rådet för socialroteln); Söderlund, f. Hedberg,
Maj I. (hos borgarrådet för sjukvårdsroteln);
Mörk, f. Åkerstedt, Kerstin M., tjl., *tf.* Elm-
gren, Ulla A. L. (hos borgarrådet för stor-
stockholmsroteln); dessutom en *förste kon-
torskrivare* placerad å handboksavdelningen
(se sid. 127).

Kontorsskrivare (9).

Höglund, f. Olander, Margit G. (juridiska avdel-
ningen); Hjelmqvist, M. I. Hildegard (finans-
avdelningen); Eriksson, f. Hansson, Britt-Marie
(organisationsavdelningen); Ek, f. Hamber,
Ingall K., tjl., *tf.* Granlund, f. Perndahl,
Barbro (hos borgarrådet för personalroteln);
Berlin, Gunn L., *tf.* (finansavdelningen); Jons-
son, B. I.; Karlberg, f. Appelgren, Inga-Lill
V., *tf.*, tjl.

Sju kanslibiträden, ett kontorsbiträde.
Härutöver äro tre kanslibiträden placerade å
handboksavdelningen (se nedan).

Stenografer hos stadsfullmäktige
(8,800 kr.).

Elfner, f. Friberg, Signhild M.; Eriksson, G. A.
A.; Nilsson, L. A.; en vakant.

Övervaktmästare (11).

Johansson, K. G., tjl. (se sid. 125), *tf.* Persson,
K.-E.

Förste vaktmästare (9).

Guilotte, G. V. A., tjl. (se ovan), *tf.* Olofsson,
H. E.; Ek, K. V.

En bilförare, sex expeditiionsvakter, tre
expeditiionsbiträden. En expeditiionsvakt
är härutöver placerad å handboksavdelningen
(se nedan). Dessutom tillfälligt personal.

Handboksavdelningen.

Klara Västra Kyrkogata 5, 3 tr., Sth C;
t. 21 29 71 (sekreteraren), 21 29 72, 21 29 73;
expeditionstid: 8,30—16,15 (lördagar och
dag före helgdag 8,30—14).

Handboksavdelningen, som den 1 juli 1938
överflyttades till stadskansliet från statistiska kon-
toret, ombesörjer utgivandet av Stockholms kom-
munkalender, Kommunal författningssamling
för Stockholm jämte kommunala handböcker för
speciella områden.

Det åligger även avdelningen att tillhandagå
stadens nämnder, andra offentliga myndigheter
ävensom pressen och allmänheten med upplys-
ningar angående kommunalstyrelsen och vad där-
med äger samband.

Sekreterare (22).

Moberg, A. G. H.

Förste kontorsskrivare (11)¹⁾.

Berglund, f. Jacobson, Dera E.; t. 21 29 73.

Tre kanslibiträden²⁾, en expeditiöns-vakt³⁾.

Författningsutredningar m. m.

Klarabergsgatan 35, 4 tr., Sth C; t. 22 35 80 (växel).

Enligt stadskollegiets beslut den 30 november 1957 har särskild sakkunnig anställt för utförande av vissa författnings- och andra utredningar, som uppdragas åt honom av stadskollegiet eller den kollegiet därtill förordnad.

Direktör.

Sjöholm, B. E.

Förtroendeläkare

(se sid. 152).

Statistiska kontoret.

Kaplansbacken 10 (Pa: Box 502, Sth 1); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 8,30—16,15 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Huvudstadens kommunala statistik går tillbaka till år 1868, då stadsfullmäktiges beredningsutskott började utge »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», vilken berättelse försågs med omfattande statistiska bilagor. Den första årgången av denna berättelse, som utkom år 1870 och avsåg år 1868, innehöll dessutom i många fall översikter för den senaste femårsperioden, varför rätt fullständiga statistiska uppgifter finnas sedan år 1864 och i vissa fall från ännu äldre år. Jämsides med kommunalberättelsens statistiska avdelning började sedan vissa av stadens nämnder och styrelser utge specialpublikationer med delvis statistiskt innehåll. Dessa återfinnas dels i bihang till beredningsutskottets utlåtanden och memorial, dels såsom särskilda publikationer, bland vilka sistnämnda märkas de rätt omfattande av hälsovårdsnämnden och fattigvårdsnämnden utgivna berättelserna.

Försök till centralisation av den kommunala statistiken för enhetlighet och jämförbarhets vinande vid behandlingen av det allt mer växande statistiska materialet gjordes vid flera tillfällen, men ledde ej till något resultat förrän år 1905, då stadsfullmäktige den 20 mars beslöt inrättan-

det av en särskild kommunalstatistisk anstalt, vilken under namn av *Stockholms stads statistiska kontor* trädde i verksamhet i juli månad samma år. Vid den kommunala omorganisationen år 1920 gjordes kontorets styrelse till självständig förvaltningsnämnd. I avsikt att skapa ökade förutsättningar för ett rationellt utnyttjande av kontorets statistiska sakkunskap och för en ekonomisk och teknisk rationalisering av stadens statistiska arbeten och utredningar beslöt stadsfullmäktige den 15 juni 1939, på förslag av dåvarande kommunala omorganisationskommittén, att med avskaffande av den särskilda styrelsen för statistiska kontoret förlägga kontoret direkt under stadskollegiet. Detta skedde den 1 oktober 1940. I enlighet med ett av stadsfullmäktige den 21 juni 1937 fattat beslut (Utl. 1937: nr 243) biträdde kontoret med upprättandet av det i lag den 20 mars 1936 föreskrivna socialregistret för Stockholm. Kontoret handhade genom en särskild avdelning registrets första uppläggning och organisation. Registret har senare omorganiserats. Den 1 januari 1943 övertogs det av dåvarande fattigvårdsnämnden. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 februari 1938 (Utl. 1938: nr 74) överflyttades handboksavdelningen, som ombesörjer utgivandet av Stockholms kommunalkalender och Kommunal författningssamling för Stockholm m. m., den 1 juli 1938 från statistiska kontoret till stadskansliet.

Statistiska kontorets allmänna uppgift är att samla och vetenskapligt bearbeta samt offentliggöra uppgifter till belysande av Stockholms stads kommunala liv, dess förvaltning, sociala och ekonomiska förhållanden. Numera publicerar kontoret i sådant avseende (delvis i samverkan med andra institutioner): en statistisk årsbok, en allmän statistisk månadsskrift, en månadsöversikt av stadens socialvårdsstatistik (stencil), en veckoöversikt av den sanitära statistiken, en kvartalsrapport (stencil) rörande bostadsbyggandet, statistiska årsberättelser rörande hälsovård, sjukvård, socialvård och arbetslöshetshjälp, ävensom valstatistik och allmänna bostadsräkningar (de sistnämnda i regel vart femte år) samt viss årlig statistik rörande folkpensionärer, mödrahjälp och bidragsförskott. Kontorets tryckta publikationer äro inrangerade i serien »Stockholms stads statistik». Utom denna serie har kontoret utgivit vissa publikationer av speciell karaktär rörande Stockholm.

Dessutom åligger det kontoret att utföra andra, inom kontorets verksamhetsområde fallande arbeten, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet beslutas eller på framställning av nämnd eller eljest åt kontoret uppdragas, samt i lämplig form och omfattning offentliggöra resultaten härav; att med uppmärksamhet följa övriga kontorets verksamhet berörande redogörelser eller åtgärder, som av kommunala myndigheter avgivas eller vidtagas, och på grund härav göra de framställningar, vartill kon-

¹⁾ Tjänsterna äro i staten upptagna under kansliexpeditionen (jfr sid. 126).

SK

toret kan finna anledning; att noggrant följa kommunalstatistikens utveckling även å andra orter samt söka för Stockholms stads statistik tillgodogöra härigenom vunnen erfarenhet; att främst genom tillhandahållande av kontorets publikationer i utbyte mot annan hithörande litteratur tillförsäkra kontoret tillgång till för dess verksamhet erforderligt bibliotek; samt att i övrigt, i den mån förhållandena det medgiva, bistå kommunala myndigheter och befattningshavare eller andra med upplysningar i frågor, fallande inom kontorets verksamhetsområde.

För införskaffande av för verksamheten nödiga upplysningar äger kontoret att omedelbart hänvända sig till vederbörande myndigheter och institutioner samt att av stadens vederbörande myndigheter eller befattningshavare utan dröjsmål erhålla uppgifter rörande den förvaltning, som må vara åt dessa anförtrödd.

Statistiska kontorets bibliotek är ett specialbibliotek för statistik, särskilt kommunalstatistik, ävensom kommunalväsen i allmänhet samt sociala och ekonomiska frågor, framför allt rörande Stockholm och i viss utsträckning svenska förhållanden i övrigt. Det innehåller förutom gängse uppslagsböcker o. d. en rätt omfattande in- och utländsk kommunalstatistisk litteratur, vilken mestadels icke återfinnes i något annat offentlig svenskt bibliotek. De icke statistiska avdelningarna av biblioteket skola enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 februari 1938 införlivas med stadskansliets bibliotek. Detta beslut har, på grund av lokalsvårigheter m. m. ännu icke kunnat genomföras.

Sedan år 1936 förfogar kontoret över en h å l k o r t s a n l ä g g n i n g med betydande kapacitet. Hålkortsavdelningen betjänar icke blott statistiska kontoret utan jämväl ett stort antal andra kommunala verk, statliga myndigheter och enskilda.

Bortsett från hålkortsavdelningen och biblioteket är arbetet inom kontoret sedan den 1 januari 1948 organiserat på fyra utredningsavdelningar, envar under ledning av en förste aktuarie, och ett kansli.

Chefskapet över kontoret utövas av en direktör.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads statistiska kontor, antagen av stadskollegiet 6 febr. 1941 (Kf 1941: nr 14).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 1 836 200 kr. (därav engångs 36 800 kr.), dessutom förlagsmedel 75 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 403 200 kr.

Direktör (B 6)¹⁾.

Öman, I. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1959); mot-tagnings-tid: 14,30—15,30, t. 54 05 00 (växel).

¹⁾ Lön för nuv. inneh. utgår enligt personligt avtal.

Förste aktuarie, tillika ställföre-trädare för direktören (B 1).

Anger, K. A. F. (tredje avdelningen: statistisk årsbok och månadsskrift m. m.).

Förste aktuarier (26).

Bergström, N. V. (andra avdelningen: bostads- och byggnadsstatistik m. m.).

Ahlberg, K. G. (första avdelningen: befolkningsstatistik och stor-stockholmsfrågor).

Andér, P. E. (fjärde avdelningen: socialstatistik samt hälso- och sjukvårdsstatistik).

Aktuarier (22).

Rosén, H. I. R. (fjärde avdelningen).

Boivie, P. O. (hålkortsavdelningen).

Nilsson, N. B. (andra avdelningen).

Förste amanuens.

Bolander, Anne Marie.

Förste hålkortstekniker (15).

Trulsson, A. M. (Margit).

Kammarskrivare (15).

Reif, F. G. A.

Kontorsassistenter (12).

Dalström, f. Wallmark, Inga M. (kansliet); Broberg, Britta I. (biblioteket); Klemming, Maude E. D. M. (tredje avd.).

Hålkortstekniker (12).

Wiberg, S.-O. E.

Förste kontorsskrivare (11).

Eriksson, f. Sperling, H. B. (Brita) (andra avd.); Fornell, Vera M. (fjärde avd.); Thunström, f. Nilsén, Margit V., registrator (kansliet); Andersson, f. Henneberg, Karin (andra avd.); Ekebohm, f. Engström, Maggie V. (tredje avd.).

Förste hålkortsoperatörer (11).

Falkenstrand, R. E. W.; Larsson, B. A.

Dessutom fem kontorsskrivare, en stansföreståndare, två hålkortsoperatörer, femton kansli-biträden, tre stansoperatörer, fjorton kontorsbiträden, åtta stansbiträden två hålkortsbiträden.

Förste expeditiönsvakt (8).

Jonsson, W. V.

Ett expeditiönsbiträde.

Förtroendeläkare

(se sid. 152).

Stockholms stads besvärsnämnd.

Besvärsnämnden.

Expedition: stadskansliet (se sid. 123), stadshuset, 1 tr. (Pa: Fack, Sth 1); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid 9—17 (lördagar och dag före helgdag 9—14,30).

Efter framställning av stadsfullmäktige utfärdade k. m:t den 5 mars 1937 stadga angående besvär i vissa fall över nämnds beslut om tillsättande av eller förordnande å tjänstebefattning å Stockholms stads lönestat (Kf 1937: nr 3). Enligt stadgan skulle den som ej åtnöjdes med nämnds beslut om tillsättande av eller förordnande å tjänstebefattning kunna anföra besvär däröver hos *Stockholms stads besvärsnämnd*. Från denna besvärsordning voro dock undantagna vissa nämnder för s. k. reglerad förvaltning, beträffande vilka enligt särskilda författningar gäller, att besvär rörande tjänstetillsättningar skola anföras i annan ordning än den, som angives i kommunallagen. Ej heller kunde hos besvärsnämnden besvär anföras över beslut av stadskollegiet, enär kollegiet enligt då gällande kommunallag ej ansågs såsom nämnd. En ytterligare inskränkning bestod däri, att besvär kunde anföras endast beträffande tjänster, som i lönestaten redovisades under rubriken tjänster enligt tjänsteförteckning.

I den nya kommunallagen för Stockholm, som trädde i kraft den 1 januari 1958, är bestämmelsen om rätt för staden att tillsätta besvärsnämnd intagen. Även de uppgifter som få uppdragas åt besvärsnämnden äro angivna i lagen. Dessa äro tillika utvidgade. (Se 80 § 3 mom. kommunallagen.) Med stöd av den nya lagen antogo stadsfullmäktige den 16 december 1957 ett nytt reglemente för besvärsnämnden, vilket fastställdes av överståthållarämbetet den 31 december 1957. Genom detta reglemente har besvärsnämnden givits en vidgad kompetens, i det att besvärsnämnden numera kan upptaga och avgöra besvär över beslut ej allenast om tjänstetillsättningar eller förordnanden å kommunal tjänstebefattning utan även om entlediganden från sådan befattning liksom om disciplinär åtgärd mot befattningshavare. Vad angår besvär över tjänstetillsättningar och förordnanden har nämnden tillagts befogenhet att upptaga dylika

besvär till prövning, därest tillsättningarna eller förordnandena blivit kungjorda till ansökan lediga. Fortfarande äro dock undantagna beslut av de nämnder för s. k. reglerad förvaltning, beträffande vilka särskild besvärsordning för tjänstetillsättningar är föreskriven, t. ex. byggnadsnämnden och sjukhusdirektionens egentliga sjukvårdspersonal. Enligt den nya kommunallagen är stadskollegiet att anse som nämnd. Även kollegiets tillsättnings- och förordnandebeslut kunna därför överklagas hos besvärsnämnden.

Besvär till besvärsnämnden skola ingivas till stadskansliet inom tre veckor från den dag, då justering av det över beslutet förda protokollet tillkännagivits å kommunens anslagstavla. Besvaren skola vara åtföljda av överklagade beslutet jämte bevis om dagen för justeringens tillkännagivande. Sedan besvär inkommit, skola de för yttrande överlämnas till den nämnd, vars beslut överklagats. Avser beslutet tillsättande av eller förordnande å tjänst skall, innan nämnden avgiver yttrande, tillfälle beredas den, som tillsatts eller förordnats å tjänsten, att avgiva förklaring över besvaren. Sedan yttrande jämte eventuell avgiven förklaring inkommit till besvärsnämnden, skall denna, så skyndsamt omständigheterna det medgiva, upptaga ärendet till avgörande. Ändring av överklagat beslut må ej ske, om ej minst fyra av besvärsnämndens ledamöter äro om ändringen ense. Vid ärendes handläggning gälla för ledamöterna vissa jävsbestämmelser (se reglementets 13 §). Besvärsnämndens beslut kunna överklagas hos överståthållarämbetet i enlighet med särskilda stadganden i 80 § kommunallagen.

Besvärsnämnden består av fem ledamöter jämte lika många suppleanter, vilka väljas av stadsfullmäktige för en tid av två år. Nämnden utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Till biträde vid fullgörandet av sitt uppdrag antager nämnden en lagfare, med stadens förvaltning förtrogen sekreterare. Han äger deltaga i nämndens överläggningar med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet. Nämndens expedition utgöres av stadskansliet.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter i nämnden för åren 1958 och 1959 ägde rum den 16 december 1957.

BsvN *Författningar.* Reglemente för Stockholms stads besvärnsnämnd (Kf 1957: nr 69). Kommunallag för Stockholm den 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 4 000 kr.

Besvärnsnämndens ledamöter.

Ordförande
(1,000 kr.).

***Ossbahr**, C. P., advokat, stadsfullm.; t. 21 08 31; mottagning efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Karlsson**, G. Verner, stationsförman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Julin**, f. Liljenbrunn, Gertrud J., ombudsman.

***Lönnqvist**, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

***Stadig**, A. G., ombudsman.

*Suppleanter*¹⁾.

***Carbell**, E. E. E., byråchef.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna enligt nämndens beslut inträda i föl-

***Eriksson**, Arthur W., metallarbetare, stadsfullm.

***Hedblom**, S. B. A., arkivarie.

***Lundgren**, E. G. E., advokat.

***Orre**, O. S. W., direktör.

*Sekreterare*¹⁾.

Svenonius, K.-H. E., borgarrådssekreterare (se sid. 125).

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 123).

jande ordning: för ordföranden suppleanten Orre; för vice ordföranden och ledamoten Stadig suppleanterna Carbell och Eriksson; för ledamöterna Julin och Lönnqvist suppleanterna Lundgren och Hedblom. Vid förfall för ledamoten och samtliga suppleanter, som enligt ovan i första hand skola inträda, skola suppleanterna inträda efter sin tjänstetid i nämnden och vid lika tjänstetid efter sin levnadsålder, d. v. s. i följande ordning: Orre, Carbell, Eriksson, Lundgren och Hedblom.

¹⁾ Arvode till sekreteraren utgår med visst belopp för varje behandlat ärende.

Stockholms stads valnämnd.

Valnämnden.

Expedition: se valnämndens kansli nedan.

Enligt den till och med år 1953 gällande ordningen ankom det på magistraten att förbereda och leda såväl de kommunala valen — val av stadsfullmäktige och kyrkofullmäktige — som valen till riksdagens andra kammare. Magistraten verkställde röstsammanräkningen vid de kommunala valen, medan motsvarande uppgift beträffande andrakammarvalen ankom på överståthållarämbetet.

Den 16 mars 1953 beslöt stadsfullmäktige dels för sin del att magistratens bestyr med de allmänna valen skulle överflyttas till andra organ, dels att i skrivelse till k. m:t anhålla om åtgärder för utförande av härför erforderliga författningsändringar (Utl. 1953: nr 76).

Sedan k. m:t i proposition till 1953 års riksdag framlagt förslag till författningsändringar i enlighet med stadens framställning och riksdagen godkänt dessa förslag, utfärdade k. m:t den 22 maj 1953 lagar om ändringar i lagen om val till riksdagen, kommunala vallagen, lagen om kommunalstyrelse i Stockholm och lagen om församlingsstyrelse i Stockholm.

Den sålunda beslutade ändrade ordningen beträffande de allmänna valen i Stockholm, vilken trädde i kraft den 1 januari 1954, innebär, att magistratens bestyr med valen i huvudsak överflyttats till en särskilt tillsatt nämnd, *Stockholms stads valnämnd*, och att även vid de kommunala valen röstsammanräkningen skall verkställas av överståthållarämbetet.

Å valnämnden ankommer att handhåva valförrättningen i fråga om såväl de kommunala valen som andrakammarvalen ävensom att vidtaga vissa förberedande åtgärder för valen, såsom granskning av anmärkningar mot röstlängden och utfärdande av röstkort och röstlängdsutdrag m. m. Röstsammanräkning verkställas såsom ovan nämnts av överståthållarämbetet.

Valnämnden består av fem inom staden boende personer, vilka utses för fyra år. Ordföranden jämte suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet. Fyra ledamöter jämte lika antal suppleanter väljas av stadsfullmäktige å tid, då val till befattningar inom staden eljest anställles.

Stadsfullmäktiges val av fyra ledamöter i valnämnden jämte fyra suppleanter för dem för åren 1958—1959 ägde rum den 8 december 1957 (fyllnadsval den 15 december 1958).

Författningar. Lag 26 nov. 1920 om val till riksdagen, med ändr. (SFS 1920: nr 796,

Kf 1953: nr 89). Kommunal vallag 6 juni 1930, med ändr. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66). Lag 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm, med ändr. Stadga för Stockholms stads uppbördsverk 6 juni 1958 (Kf 1958: nr 26).

Valnämndens ledamöter

(för åren 1958—1959).

Ordförande

(utsedd av överståthållarämbetet).

*Ekemar, K. E., f. d. kanslidirektör; t. 25 42 55.

Suppleant för ordföranden

(utsedd av överståthållarämbetet).

*Grafström, N. Hj., lagman.

Ledamöter

(utsedda av stadsfullmäktige).

*Andersson, Sten S., sekreterare, stadsfullm.

*Ljung, A. J. H., överförmyndare, stadsfullm.

*Orre, O. S. W., direktör.

*Widegren, K. R., civilingenjör.

Suppleanter¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige).

*Aldener, K. G. H., rektor.

*Löwgren, S. L., försäljningschef.

*Nyström, R. G., ombudsman.

*Vigedal, B. R., sekreterare, stadsfullm.

Sekreterare.

Linde, P. G. A. G., uppbördsintendent; t. 24 15 00
(se sid. 56).

Valnämndens kansli.

Skattehuset, Götgatan 74 (Pa: Fack, Sth 4); expeditionstid: 9—15 (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Som valnämndens kansli fungerar uppbördsverket (se sid. 55).

¹⁾ Vid förfall för de av stadsfullmäktige valda ledamöterna skola suppleanterna enligt nämndens beslut inträda i följande ordning: för ledamöterna Andersson och Ljung suppleanterna Nyström, Vigedal, Aldener och Löwgren; för ledamoten Widegren suppleanterna Aldener, Löwgren, Nyström och Vigedal; för ledamoten Orre suppleanterna Löwgren, Aldener, Nyström och Vigedal.

Stockholms stads revisionsväsen.

Revisionsutskottet.

Hantverkargatan 3, Sth K (jfr nedan revisionskontoret).

Revisionsarbetet inom Stockholms stads förvaltning bedrivs dels genom kommunal revision, dels genom administrativ revision. Den kommunala revisionen är den form, i vilken stadsfullmäktige kunna ställa nämnderna till ansvar för det sätt, varpå dessa handhaft verkställighet och förvaltning inom resp. verksamhetsområden. Den administrativa revisionen däremot äsyftar att utöva en löpande kontroll å redovisningen, penningförvaltningen m. m. inom samtliga verksamhetsgrenar. Den förra revisionen äsyftar en saklig granskning av förvaltningen överbärande ur lämplighetssynpunkt, medan den administrativa revisionen har till uppgift att utöva en i huvudsak formell kontroll av den ekonomiska förvaltningen, d. v. s. prövning av utgifters och inkomsters siffermässiga riktighet samt deras överensstämmelse med gällande författningar, fattade beslut etc. Den kommunala revisionen utföres såsom förtroendeuppdrag av revisorer, valda av stadsfullmäktige, under det att den administrativa revisionen verkställs av tjänstemän, tillhörande ett särskilt kommunalt verk, revisionskontoret.

De båda formerna för revisionsverksamheten hava emellertid samma huvudsyfte, nämligen utövande av kontroll över förvaltningen, och äga följaktligen ett nära samband med varandra. Den kommunala revisionen måste föregås av och i viss utsträckning stödja sig på den administrativa; den senare å sin sida äger i sista hand inga andra medel till sitt förfogande för vinnande av påyrkade rättelser än att till de kommunvalda revisorerna påföra sina anmärkningar, att av dessa upptagas, i den mån de anse skäl härför föreligga.

Beträffande den historiska utvecklingen av den kommunala och den administrativa revisionen inom huvudstadens kommunalförvaltning m. m., se sid. 133 ff.

En för utredning av olika framkomna förslag rörande reformering av stadens revisionsväsen av stadskollegiet tillsatt kommitté framlade åren 1924 och 1927 vissa förslag, äsyftande att åvägabringa en förbättrad effektivitet av revisionsarbetet under bibehållande i stort sett av förutvarande organisationsformer. Med biträdande i huvudsak av ett av drätselnämnden i ärendet framlagt förslag (Utl. 1930: nr 180) beslöt

stadsfullmäktige emellertid den 19 maj 1930 för sin del godkänna vissa rätt omfattande förändringar i fråga om organisationen av huvudstadens revisionsväsen, innebärande en samorganisation av den kommunala och den administrativa revisionen under ledning av en särskild nyinrättad institution, revisionsutskottet, ävensom vissa andra omläggningar till vinnande av större effektivitet och enhetlighet i revisionsarbetet. Den nya organisationen av stadens revisionsväsen fastställdes av k. m:t den 1 augusti 1930 och trädde i kraft den 1 januari 1931.

De viktigare bestämmelserna rörande revisionsarbetets organisation — utöver föreskrifterna i 67—70 §§ kommunallagen för Stockholm (se sid. 133) — ha sammanfattats i en särskild författning, revisionsstadgan för Stockholm. Enligt denna tillkommer den närmaste ledningen av det kommunala revisionsarbetet ett särskilt organ *revisionsutskottet*, bestående av sju ledamöter jämte sju suppleanter, vilka i december månad vartannat år utses av stadsfullmäktige bland de för de olika förvaltningsnämnderna utsedda revisorerna för de två nästföljande åren. Vid det tillfälle, då revisionsutskott väljes, utse stadsfullmäktige bland dess ledamöter tillika ordförande i utskottet.

Revisionsutskottet har till uppgift att övervaka revisionsarbetets allmänna gång, utöva ledningen av stadens revisionskontor samt handlägga de revisionsarbetet berörande angelägenheter i övrigt, vilka av stadsfullmäktige åt utskottet överlämnas. För beredning av vissa frågor har revisionsutskottet tillsatt särskilda *delegerade*, bestående av utskottets ordförande, vice ordförande och en ledamot samt tjänsteförrättande stadsrevisor.

Vid ledningen av revisionskontorets arbeten biträdes utskottet av kontorets chef, *stadsrevisor*n, vilken jämväl äger närvara vid utskottets sammanträden, med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter för åren 1958—1959 ägde rum den 8 december 1957.

Författningar. Revisionsstadga för Stockholm, fastställd av k. m:t 9 april 1936, med ändr. (Kf 1951: nr 69). Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 1 384 900 kr. (däraf engångs 900 kr.); inkomster: driftbudgeten 2 600 kr.

Revisionsutskottets ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadsfullmäktige).

*Olson, E. Hj., revisor; t. 37 25 80.

Vice ordförande.

*Hedelius, A. Hj., lektor.

Övriga ledamöter.

*Breding, G. E., expeditiönsföreståndare.

*Enestad, J. I., direktör.

*Jonsson, E. A., kassör.

*Lindgren, Ingeborg I., fru, vice värinna.

*Löfgren, H. S., direktör.

Suppleanter.¹⁾

*Schützler, G. V., tjänsteman.

*Wennerholm, H. A. C., jur. kand.

*Aldener, K. G. H., rektor.

*Eriksson, Ulla M., överpostexpeditör.

*Gustavsson, K. G., tjänsteman.

*Andersson, A. H., kassaföreståndare.

*Franzén, S. V., tjänsteman.

Sekreterare.

Romstedt, G. E. H., förste revisor (se sid. 135).

Revisionsutskottets delegerade.

Olson, E. Hj., ordf.; Hedelius, A. Hj.; Enestad, J. I.; tjänsteförrättande stadsrevisorn.

Av stadsfullmäktige utsedda revisorer hos stadens nämnder.

En kommunal revision förefanns i Stockholm i viss mån redan på 1600-talet. I 1619 års stadga om städernas administration lämnades sålunda föreskrifter om de av magistraten uppgjorda räkenskapernas granskning genom ett utskott av borgerskapets äldste. Sedan medelsförvaltningen år 1813 överlämnats till den då inrättade drätselkommissionen, tillsattes en särskild kommunal revision, bestående av tre av magistratens ledamöter och tre av borgerskapets äldste utsedda representanter. Av dessa revisorer framställda anmärkningar skulle i sista hand hänskjutas till k. m:ts avgörande. Sedermera, år 1840, blev kammarrätten den slutliga instansen.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter, inberäknat ordföranden och vice ordföranden, vilkas ersättare de enligt utskottets beslut i första hand skola vara. Därest personlig suppleant icke är tillstädes skall närvarande suppleanter i första hand ersätta ledamot av samma parti.

RU

I samband med den gamla borgerliga förvaltningens ombildning till en enhetlig stadskommun skedde även en nyorganisation av den kommunala revisionen. 1862 års kommunalförordning för Stockholm innehöll sålunda redan från början en föreskrift om att stadsfullmäktige skulle utse revisorer för granskning av dem underlydande nämnders räkenskaper och förvaltning.

Jämlikt 67 § nu gällande kommunallag för Stockholm skola stadsfullmäktige genom revisorer, vilka fullmäktige vartannat år utse, granska dem underlydande nämnders förvaltning under de två på valet nästföljande åren. Revisionsberättelse — som avgives årligen — skall, sedan vederbörande fått tillfälle att förklara sig över gjorda anmärkningar, framläggas till granskning och avgörande hos fullmäktige, som äga att besluta »huruvida framställd anmärkning skall förfalla och ansvarsfrihet för förvaltningen meddelas eller laga åtgärd för bevarande av stadens rätt skall vidtagas» (68—70 §§).

I fråga om valbarhet till revisionsuppdrag, jäv att deltaga i sådant val samt i beslut i anledning av revision stadgas i 67 § kommunallagen att »den, vilken såsom ledamot eller suppleant i stadskollegiet eller eljest är redovisningsskyldig till staden, eller sådan den redovisningsskyldige närstående, som sägs i 17 §, må icke vara revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, som omfattas av redovisningsskyldigheten, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Enligt revisionsstadgan för Stockholm skall för varje nämnd eller grupp av nämnder, för vilken särskilda revisorer tillsatts, av stadsfullmäktige vid valet tillika bland de valda utses en ordförande med uppgift att kalla revisorerna till sammanträde samt leda arbetet.

Där ej särskilda bestämmelser annat föranleda, skall revisionsförrättning vara avslutad inom en månad efter den administrativa revisionens avslutande. Över verkställd revision skall berättelse avgivas samt överlämnas till vederbörande nämnd för inhämtande av förklaringar och utlåtanden över framställda anmärkningar. Det åligger nämnd att ofördröjligen — enligt numera tillämplad ordning — återlämna berättelsen jämte eget yttrande till revisorerna för att av dem ingivas till stadsfullmäktige.

Revisorerna skola (under månaden näst efter valet) för sitt arbete uppgöra en arbetsplan, som skall överlämnas till revisionsutskottet. Å revisionsutskottet ankommer att granska de uppgjorda planerna och med ledning av dem tillse, att revisionsarbetet bedrives på vederbörligt sätt och avslutas inom föreskriven tid. Utskottet har även i öfrigt att meddela revisorerna erforderliga anvisningar i frågor av allmän betydelse för revisionsarbetet samt beträffande formerna för detta arbete.

Vid revisionsarbetet äro vederbörande förvalt-

RU ningar, revisionskontoret och dess tjänstemän ävensom anlitade utomstående revisorer skyldiga att tillhandagå med de upplysningar och det biträde, varom de av revisorerna anmodas. Likaså äro stadens cheftjänstemän och stadsrevisorn samt föreståndaren för vederbörande revisionsavdelning skyldiga att efter kallelse närvara vid revisorernas sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna. Över anmärkning, som revisionskontoret framställt, få revisorerna ej fatta beslut annat än i närvaro av stadsrevisorn eller annan av honom utsedd tjänsteman.

Beträffande av stadsfullmäktige utsedda revisorer för granskning av vissa utaf för kommunalförvaltningen stående institutioners räkenskaper och förvaltning, se sid. 572. Enligt beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1930 skall person, som av fullmäktige utses för revision av utom kommunalförvaltningen stående institution, även om frågan om ansvarsfrihet för institutionens förvaltning ej ankommer å stadsfullmäktiges prövning, hos stadsfullmäktige, med överlämnande av revisionsberättelsen, anmäla fullgörandet av sitt uppdrag.

Revisorer

(för granskning av stadens nämnders räkenskaper och förvaltning).

Beträffande dessa, se under vederbörande nämnd.

Revisionskontoret.

Hantverkargatan 3, Sth K; (betr. 3:e—7:e revisionsavdelningarna se sid. 135); expeditionstid: 8,30—11,45 samt 12,45—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,45 samt 12,15—14).

Redan i början av 1700-talet förefunnos anstater till en särskild administrativ revision inom Stockholms stads förvaltning. Vid denna tid fanns nämligen på stadskamrerarkontoret under magistratens handelskollegium en särskild revisorsbefattning, ehuru fortfarande tillhörande stadskamrerarkontoret, en mera självständig ställning, i det han på sitt eget ansvar skulle fullgöra stadskamrerarens revisionsuppgifter. Sedan stadens medelsförvaltning år 1813 övertagits av drätselkommissionen och i samband därmed stadskamrerarkontoret och stadsrevisorn överflyttats till kommissionen, ålades stadsrevisorn att granska stadens auktionsverks räkenskaper och uppgöra dess bokslut samt att revidera stadens övriga uppbördsmäns och för emottagna medel redovisningsskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över sta-

dens rekviderade och upphandlade behov av alla slag. En särskild instruktion för stadsrevisorn av i huvudsak enahanda innehåll utfärdades år 1840.

Med ökningen i göromålen erhöll stadsrevisorn redan i början av 1800-talet till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta vissa räkenskaper för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades av drätselnämndens 1:a avdelning. Här gjorde stadsfullmäktige år 1865 den ändringen, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättnings räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till de av stadsfullmäktige jämlikt 1862 års kommunalförordning utsedda revisorerna. År 1870 antog stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisorn, enligt vilken denne skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behöriken iakttoges. Sedan emellertid revisionen av stadens räkenskaper fått sådan omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj av granskningsarbetet, blev detta arbete fördelat på olika tjänstemän inom kontoret genom en av stadsfullmäktige den 16 maj 1893 antagen instruktion för Stockholms stads revisionskontor.

I samband med den omläggning av det kommunala revisionsväsendet, som ägde rum år 1931, utbröts revisionskontoret ur drätselnämnden, under vilken kontoret alltsedan den kommunala nyorganisationen år 1862 varit inordnat, och underställdes det nyinrättade revisionsutskottet.

Enligt revisionsstadgan för Stockholm har revisionskontoret till uppgift att verkställa den administrativa revisionen av stadens medelsförvaltning. Det åligger kontoret i sådant avseende att granska räkenskaper jämte tillhörande handlingar dels för stadens nämnder dels ock, där sådant särskilt föreskrives, för av staden understödda korporationer och inrättningar, samt, i den mån granskningen fullgöres, hålla räkenskaperna för varje särskild förvaltningsgren de av stadsfullmäktige för densamma utsedda revisorerna tillhanda ävensom till dem avlämna årligen upprättad förteckning över de av revisionskontoret avgivna, till dessa revisorers granskningsområde hörande anmärkningar. Kontoret åligger vidare att särskilt uppmärksamma de kontrollanordningar, som för revisionsarbetets underlättande inom olika förvaltningsgrenar vidtagas samt att avgiva de förslag till sådana anordningars förbättring, som kontoret kan finna erforderliga ävensom att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom stadens kassa- och räkenskapsväsen samt avgiva förslag till de ändringar härutinnan, som finnas behövliga.

Stadsfullmäktige hava fastställt vissa tidpunkter (varierande mellan 1 mars och 1 juni), inom vilka vederbörande myndigheters räkenskaper för närmast förflutet år skola vara avslutade och avlämnade till revisionskontoret.

Revisionskontorets granskning skall avse att kontrollera, att räkenskaperna äro riktiga till siffran, att de äro fullständigt verifierade, att inkomsterna uppburits och redovisats samt utgifterna verkställda och bokförts i enlighet med gällande stat eller eljest av stadsfullmäktige fastställda inkomsttitlar eller beviljade anslag, gällande taxor och författningar, upprättade kontrakt, vederbörande myndigheters beslut och i övrigt givna föreskrifter. Vid granskningen skall tillses, att stadens rätt och bästa behöriigen iakttagas. I största möjliga omfattning skall revisionskontorets arbete avse att i samarbete med vederbörande myndigheter undanröja anledning till revisionsanmärkning.

Revisionskontoret äger att från vederbörande nämnder eller underlydande verk erhålla de protokoll, räkenskaper och övriga handlingar, som för granskningsarbetets verkställande finnas nödiga. Kontoret äger därjämte att hos de myndigheter och institutioner, vilkas räkenskaper av kontoret granskas, verkställa inventeringar av kassor, värdehandlingar och förråd samt undersökningar rörande redovisningsväsendet.

Revisionen skall vara avslutad inom ett år efter räkenskapsårets utgång.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, började redan år 1910 fördela sitt arbete å avdelningar, men först med år 1918 vann denna uppdelning stadga.

Antalet avdelningar voro tidigare tio, men genom en av stadsfullmäktige den 15 mars 1943 beslutad omorganisation av revisionskontoret, uppdelades revisionsarbetet å åtta revisionsavdelningar. Den 30 juni 1950 beslöt stadsfullmäktige en ny omorganisation av revisionskontoret (Bih. 1950: nr 55, Utl. 1950: nr 249), som efter vederbörliga författningsändringar, trädde i kraft den 1 juli 1951. Den nya organisationen innebär bl. a. dels att granskningen av gas-, elektricitets- och vattenledningsverkens samt hamnstyrelsens räkenskaper hava överlåtits till utomstående revisorer, dels att åt 1:a revisionsavdelningen uppdragits att verkställa systematisk revision, varvid får anlitas utomstående expertis. Efter omorganisationen är antalet avdelningar sju.

Sistnämnda beslut innefattade jämväl ett uttalande, att revisionskontorets kansli och 1:a revisionsavdelningen, så snart förhållandena det möjliggjorde, skulle sammanföras med stadskansliets finans- och organisationsavdelningar inom gemensamma lokaler i och för åstadkommande av ett utvidgat och fördjupat samarbete mellan revisionskontoret och sistnämnda avdelning.

Stadsrevisor (B 6).

Larsson, L.-O. H.; t. 54 03 60 (växel).

Revisionskontorets kansli.

Hantverkargatan 3, Sth K.

Tel. 54 03 60 (växel).

Kontorsskrivare (9).

Lignell, f. Barkman, Elsa E.

1:a revisionsavdelningen.

(Systematisk revision m. m.)

Tel. 54 03 60 (växel).

Förste revisor (26).

Romstedt, G. E. H.

Revisor (24).

Hising, K.-G.

Revisor (20).

Djurberg, N. I.

Förste amanuens.

Larnestam, J. R.

Revisionsassistenter.

Kobbe, H. W. A. (15); Irebjer, K. R. I. (15);
Küün, Jutta (14,328 kr.).

Förste kontorsskrivare (11).

Blomström, f. Frisell, G. Elisabeth.

2:a revisionsavdelningen.

(Granskningen av räkenskaper och bokslut för: stadskollegiet, besvärnsnämnden, drätselnsnämnden inkl. finansförvaltningen, lönenämnden, civilförsvarsnämnden, handels- och sjöfartsnämnden, hemvärnsnämnden, rättshjälpsanstalten, biblioteksnämnden, arkivnämnden, museinämnden, skönhetsrådet; ärenden rörande folkpensionering, samtliga av stadsfullmäktige eller stadskollegiet tillsatta kommittéer och beredningar, i den mån deras kostnader belasta stadskollegiets eller drätselnsnämndens stater, ävensom »främmande institutioner» samt stadens bokslut.)

Tel. 54 03 60 (växel).

Revisor (24).

Hülphers, T. H.

Förste revisionsassistenter (17).

Fält, G. H.; Ålander, A. L.

3:e—4:e revisionsavdelningarna.

Kungsholmsgatan 16, 3 tr., Sth K.

3:e revisionsavdelningen.

(Granskningen av fastighetsnämndens, hyresnämndens, styrelsens för bostadsförmedlingen, byggnadsnämndens, slakthus- och saluhallsstyrelsens, styrelsens för Liljevalchs konsthall och styrel-

RU sens för Prins Eugens Waldemarsudde räkenskaper och bokslut.)

Tel. 54 43 78.

Revisor (24).

Österberg, P.; t. 54 43 91.

Revisor (20).

Abelin, H. O. Hj. R:son; t. 54 43 76.

Förste revisionsassistent (17).

Hallersten, C. S.; t. 54 43 79.

4:e revisionsavdelningen.

(Granskningen av sjukhusdirektionens, hälsovårdsnämndens och folktandvårdsstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Tel. 54 43 77, 54 43 92, 54 43 94.

Revisor (24).

Ek, C. E. V.; t. 54 43 98.

Revisor (20).

Bronner, O. R.; t. 54 43 96.

Förste revisionsassistent (17).

Rödin, K. E. L.; t. 54 43 94.

Revisionsassistenter.

Adolfsson, Gunn A.-M. (14,328 kr.); t. 54 43 95;

Weland, S. (14,328 kr.); t. 54 43 95.

5:e—7:e revisionsavdelningarna.

Scheelegatan 24, 3 tr., Sth K.

5:e revisionsavdelningen.

(Granskningen av socialnämndens, barnavårdsnämndens, arbetslöshetsnämndens, nykterhetsnämndens, hemhjälpnämndens, pensionsnämndens delegerades, husmodersesternämndens samt centralstyrelsens för undervisning och vård av psykiskt efterblivna räkenskaper och bokslut.)

Tel. 22 55 00 (växel), 24 05 20 (växel).

Revisor (24).

Kjellgren, G. F.; t. 52 81 51.

Revisor (20).

Norrström, S. G. A.; t. 22 55 00 (växel).

Förste revisionsassistent (17).

Haggren, A. T.; t. 24 05 20 (växel); Reuszner, G. C.; t. 52 82 74.

Revisionsassistenter.

Tjelder, S. I. F. (15), tjl. (se sid. 350); Holm, E. L. E. (15), tjl. (se sid. 162); Lavin, H. A. L. (16,728 kr.); t. 22 55 00 (växel).

6:e revisionsavdelningen.

(Granskningen av direktionens för stadens upp-
bördsväsen, rätts- och polisdirektionens, överför-
myndarnämndens, skoldirektionens samt yrkes-
skolstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Tel. 52 81 63.

Revisor (24).

Persson, J. O.; t. 52 82 92.

Revisor (20).

Edlund, B.-I.; t. 52 81 05.

Förste revisionsassistent (17).

Söderberg, C. L.; t. 52 82 75.

Revisionsassistent.

Krepp, E. (16,728 kr.); t. 52 81 05.

7:e revisionsavdelningen.

(Granskningen av gatunämndens, kyrkogårds-
nämndens samt idrotts- och friluftstyrelsens rä-
kenskaper och bokslut.)

Tel. 52 81 63, 52 81 76.

Revisor (24).

Röhl, E. G. R.; t. 52 83 48.

Förste revisionsassistent (17).

Ekström, K. O.; t. 52 82 98.

Revisionsassistenter (15).

Johansson, S. B.; t. 52 82 98; Regné, W. E.;
t. 52 81 76.

Gemensam personal.

Tio kanslibiträden, fem kontorsbiträden,
en expeditjonsvakt.

Utomstående revisorer.

(Granskningen av industriverksstyrelsens och
hamnstyrelsens räkenskaper och bokslut.)

Tel. 10 51 55, 11 71 73, 11 71 78.

Brogren, A. O., auktoriserad revisor; Höök, K.
E. B., auktoriserad revisor; Nandorf, G. J.,
auktoriseraad revisor; Nyrén, C. H. A., aukto-
riserad revisor.

Förtroendeläkare

(se sid. 152).

Stockholms stads drättselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drättselnämnden.

Stadshuset (Pa: Fack, Sth 1; postgiro-konto nr 90); t. 54 05 00 (växel). Drättselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel varje tisdag kl. 14 (under juli och augusti månader inskränkes antalet sammanträden).

I Stockholm handlades kommunens medelsförvaltning i äldre tid av magistraten, sedan år 1672 närmast av dess handelskollegium. Vid sidan av magistraten uppstodo så småningom vissa andra medelsförvaltande organ av kommunal karaktär, främst borgerskapets bemedlingskommission. År 1813 överflyttades den av magistratens handelskollegium handhavda kommunala medelsförvaltningen till den nyinrättade drättselkommissionen.

Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drättselväsende och ett stort antal andra ärenden under Stockholms stads drättselnämnd, som trädde i verksamhet den 1 januari 1864. Denna nämnd arbetade ursprungligen, oavsett pleniärnden, på tre avdelningar, av vilka den första, som övertog drättselkommissionens och bemedlingskommissionens uppgifter, handlade det egentliga drättselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke uppdragits åt de övriga avdelningarna, den andra, som övertog inkvarteringskommissionens, brandvaktskaskead-ministrationens och båtsmanshållskommissionens åligganden, behandlade frågor rörande inkvartering, brandvakter, och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje, som utgjorde en fortsättning av gatuläggnings- och lyshållningsstyrelsen samt vattenledningsdirektionen, skulle handlägga ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet fördes av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet gingo genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Den 14 december 1883 erhöll nämnden ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen handhade stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden,

som åligga nuvarande drättselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drättselnämndens ombildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drättselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Därefter genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drättselnämnden ägde rum. Sålunda utbrötös de verk och inrättningar, som dithills närmast lytt under drättselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden. Slutligen har fr. o. m. år 1931, i samband med genomförandet av ändrad organisation av stadens revisionsväsen, det förut under drättselnämnden sorterande revisionskontoret överflyttats från nämnden till revisionsutskottet.

Sin nuvarande ställning och organisation erhöll drättselnämnden i samband med den kommunala omorganisationen år 1920.

I anslutning till den nya kommunallagen för Stockholm ha stadsfullmäktige den 28 oktober 1957 antagit och k. m:t den 20 december 1957 fastställt reglemente för drättselnämnden, att gälla fr. o. m. den 1 januari 1958.

Där ärende, som beretts annorledes än av drättselnämnden, avser avhändande eller inköp av fast egendom eller därifrån härflytande rättighet eller eljest är av särskild vikt för stadens ekonomi, skall tillfälle lämnas nämnden att avgiva yttrande däröver, innan ärendet företages till avgörande av stadsfullmäktige (Kommunallagen 20 §).

Drättselnämnden är enligt ovannämnda reglemente stadens finansstyrelse och utgör organ för

stadens penningförvaltning och räkenskapsföring. Det tillkommer drätselnämnden i sådant avseende att handhava ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen och härutinnan meddela anvisningar för de övriga stadens nämnder, som omhänderhava kommunala medel; att handhava medelsförvaltning, som enligt särskilda författningar tillkommer annan nämnd, där stadsfullmäktige efter nämndens hörande så beslutat; att förlöpande föra räkenskaper över de medel den har om händer; att inom tid, som stadsfullmäktige bestämma, för varje år sammanfatta och avsluta stadens räkenskaper; att inom ramen av stadens underställningsfria lånerätt å stadens vägnar upptaga tillfälliga lån för genomförande av utgifts- och inkomststaten eller för tillhandahållande av förlagsmedel i enlighet med stadsfullmäktiges beslut; att jämlikt stadsfullmäktiges bemyndigande i övrigt å stadens vägnar upptaga lån; att, där ej annat är stadgat, uppbära, förvalta och redovisa de medel, vilka härflyta av stadens förmögenhet eller inkomstgivande rättighet eller tillkomma staden från staten eller eljest eller anskaffas genom uttaxering eller annerledes; att bestrida i vederbörlig ordning beslutade utgifter samt tillse, att behovet av penningmedel städse kan behörigen tillgodoses; att följa tillämpningen av stadsfullmäktiges beslut angående stadens utgifter och inkomster; att, där ej annat är stadgat, förvalta stadens ävensom förutvarande förmyndarkammarens i Stockholm fonder eller under stadens vård ställda stiftelser; att, där sådan fond eller stiftelse förvaltas av annan stadens nämnd, på begäran av sådan nämnd handhava fondens eller stiftelsens tillgångar; att i vissa fall efterskänka eller nedsätta överförmyndararvoden; att på uppdrag av annan stadens nämnd förvara värdehandlingar, som sådan nämnd för stadens räkning innehar; att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem äskas; samt att i övrigt fullgöra de uppdrag, som av stadsfullmäktige eller stadskollegiet överlämnas till drätselnämnden.

Inom ramen för det anslag, som för ändamålet ställts till drätselnämndens förfogande, äger drätselnämnden att på framställning av annan nämnd medge överskridande av nämnden anvisat anslag, som ej skall utgå av låne-medel, om överskridandet icke är av större betydelse eller saken icke tål uppskov. Finns drätselnämnden sig icke böra lämna medgivande, som nyss sagts, skall drätselnämnden, där vederbörande nämnd det äskar, överlämna framställningen till stadsfullmäktige för avgörande. Begär nämnd tillägg till anslag, som anvisats att utgå av låne-medel, åligger det drätselnämnden att med eget yttrande överlämna framställningen till stadsfullmäktige.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper senast den 1 därpå följande juni vara avlämnad

till revisionskontoret. För granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige vartannat år i december fem revisorer för de två nästföljande åren jämte tre suppleanter för dem.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som är ordföranden i borgarrådsberedningen, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1959—1960 ägde rum den 15 december 1958.

Nämndens utredande och verkställande organ för fullgörande av dess uppgifter såsom stadens finansstyrelse är kammarkontoret, vars chef är drätseldirektören. Under nämnden lyder jämväl, intill dess annorlunda bliver av stadsfullmäktige beslutat, auktionsverket, med en direktör som chef. Vid nämndens sammanträden skall drätseldirektören närvara med rätt att delta i överläggningarna samt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad i protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer auktionsdirektören för sitt förvaltningsområde.

Författningar m. m. Kommunallag för Stockholm 1 mars 1957 (Kf 1957: nr 66). Reglemente för Stockholms stads drätselnämnd, fastställt av k. m:t 20 dec. 1957 (Kf 1957: nr 68). Föreskrifter rör. medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning, antagna av stadsfullmäktige 27 jan. 1958 (Kf 1958: nr 1).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 12 920 700 kr. (därav engångs 60 700 kr.), dessutom förlagsmedel 30 730 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 8 011 700 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande.

Mehr, Hj. L., borgarråd, stadsfullm.; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset vardagar efter överenskomelse.

Vice ordförande.

Lind, B., redaktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Forsberg, K. W. G., förbundsordförande, stadsfullm.

Hjerne, K. G., direktör, stadsfullm.

Karlsson, G. Verner, stationsförmän, stadsfullm.

Palme, E. R. C., direktör, stadsfullm.

Thörnlund, J. A. F., redaktör, stadsfullm.

Suppleanter¹⁾.

Andersson, Sten S., sekreterare, stadsfullm.

Carlberg, O. Ch., underinspektör, stadsfullm.

¹⁾ Vid förfall för ledamöterna skola suppleanterna inträda i följande ordning: för ordfö-

Carlson, K. Sören, personalchef, stadsfullm.
Hagstrand, f. Å., Söderborg, Ulla, fru, stadsfullm.
Leissner, T. Å., tf. byrådirektör, stadsfullm.
Winther, O. W. G., förste kanslissekreterare, stadsfullm.

Sekreterare (8,280 kr.).

Lundin, E. F., tf. finanssekreterare (se sid. 125).

Drätselnämndens delegerade¹⁾.

Drätselnämnden äger uppdraga åt särskild inom densamma bildad avdelning (delegation) eller åt ledamot av nämnden eller åt förvaltningschef, lydande under nämnden, att å nämndens vägnar fatta beslut i vissa förvaltningsärenden. Beslut, som fattats på grund av sådant drätselnämndens uppdrag, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Ärende må icke av delegation företagas till avgörande, såvitt icke samtliga ledamöter äro närvarande och om beslutet ense. Framställning eller yttrande till stadsfullmäktige må icke beslutas annorledes än av nämnden samfällt.

Delegerad för beslut i frågor rörande vissa enklare anslagsöverskridanden m. m.

Mehr, Hj. L., med drätselndirektören och finanssekreteraren som föredragande.

Lånedelegerade

(för beredning av frågor om upptagande av lån och placering av stadens tillgängliga medel m. m.).

Mehr, Hj. L., ordf.; **Hjerne, K. G.**; **Carlsson, G. Verner**; **Palme, E. R. C.**; **Thörnlund, J. A. F.**

Suppleanter: **Leissner, T. Å.**; **Winther, O. W. G.**

Nöjesskattedelegerade

(för ärenden rörande befrielse från erläggande av nöjesskatt).

Tjänsteförrättande **drätselndirektören**, ordf.; **Carlberg, O. Ch.**; **Carlson, K. Sören**; **Forsberg, K. W. G.**; **Palme, E. R. C.**

randen samt ledamöterna **Forsberg, Verner**, **Carlsson** och **Thörnlund** suppleanterna **Sören Carlson**, **Andersson**, **Winther**, **Carlberg**, **Hagstrand** och **Leissner**; för vice ordföranden och ledamoten **Palme** suppleanterna **Leissner**, **Carlberg**, **Hagstrand**, **Sören Carlson**, **Andersson** och **Winther**; för ledamoten **Hjerne** suppleanterna **Carlberg**, **Hagstrand**, **Leissner**, **Sören Carlson**, **Andersson** och **Winther**.

¹⁾ Delegerade äro utsedda för tiden intill drätselnämndens första sammanträde år 1960.

Suppleanter: **Andersson, Sten S.**; **Leissner, T. Å.**

Tjänstedelegerade

(för beredning av frågor rörande tjänstetillsättningar m. m.).

Mehr, Hj. L., ordf.; **Lind, B.**; **Karlsson, G. Verner**.

Fondfastighetsdelegerade

(för förvaltningen av donationsnämndernas bostadsfastigheter).

Stadig, A. G., ordf.; **Carlberg, O. Ch.**; **Thörnlund, J. A. F.**; **Palme, E. R. C.**

Drätselnämndens ombud i Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa

(för kontroll å till säkerhet för stadens borgen pantförskrivna inteckningar).

Karlsson, G. Verner.

Ersättare: Tjänsteförrättande **fondkamreren**.

Delegerade för förberedande behandling av ärenden angående fastighetsförvärf.

(Se sid. 156.)

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 123).

Drätselnämndens kansli.

Stadshuset, 1 tr. (Pa. Fack, Sth 1); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 10—15.

Drätselnämndens kansli förestås av sekreteraren. Det åligger honom bl. a.: att till föredragning bereda till drätselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåndan m. m.

Stat år 1959. (Nämndens expedition.) Utgifter: driftbudgeten 3 526 200 kr. (därav engångs 14 400 kr.); dessutom förlagsmedel 30 645 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 5 600 kr.

(Diverse utgifter och inkomster.) Utgifter: driftbudgeten 8 104 200 kr. (därav engångs 46 800 kr.); inkomster: driftbudgeten 6 691 000 kr.

Sekreterare.

Lundin, E. F., tf. finanssekreterare (se sid. 125).

Kontorsassistent (12).

Pettersson, H. M. (Maja).

Ett **kontorsbiträde**.

Kammarkontoret.

Stadshuset (drätseldirektören, drätselkammaren och exp. 2 tr.) (Pa: Fack, Sth 1; postgirokonton nr 90); t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 8,30—16,15, lördagar och dag före helgdag 8,30—14 (kassakontoret: 9,30—15, lördagar och dag före helgdag 9,30—13).

Stadens räkenskapsväsende m. m. handhades tidigare av magistratens handelskollegium, och dess främste tjänsteman var stadskamreraren, vilken titel förekommer redan år 1673. År 1813 överfördes stadskamreraren och hans kontor till den detta år inrättade drätselkommissionen och år 1864 till drätselnämnden. Från år 1958 är titeln stadskamrerare ändrad till drätseldirektör.

De olika avdelningarna av drätselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassar. År 1880 sammanslogos dessa till ett enda kontor, numera benämnt Stockholms stads kammarkontor.

Kammarkontoret är drätselnämndens utredande och verkställande organ för fullgörandet av nämndens uppgifter såsom stadens finansstyrelse. I enlighet med bestämmelserna i de av stadsfullmäktige antagna föreskrifterna rörande medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning och den av drätselnämnden den 26 januari 1932 fastställda instruktionen för kammarkontoret, med senare ändringar, förvaltar kontoret å nämndens vägnar till staden inflytande medel, ombesörjer av nämnden beslutad upplåning, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval av uppgifter från vederbörande nämnder och styrelser stadens huvudbok, som skall vara avslutad före 1 juni, jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens och finansförvaltningens räkenskaper handhar kammarkontoret jämväl dels kassaväsendet i viss omfattning för gatunämnden, gas- och vattenverket och hamnstyrelsen, dels bokföring och i viss omfattning kassaväsen för stadsfullmäktige m. m., besvärsnämnden, revisionsutskottet, direktionen för uppborðsväsendet, rätts- och polisdirektionen, överförmyndarnämnden, lönenämnden, personalutbildningsnämnden, fastighetsnämnden, styrelsen för hyresnämndernas centralkansli (hyresnämnderna), byggnadsnämnden, kyrkogårdsnämnden, idrotts- och friluftsstyrelsen, civilförsvarsnämnden, slakthus- och saluhallstyrelsen, handels- och sjöfartsnämnden, hemvärnsnämnden, socialnämnden, barnavårdsnämnden, arbetslöshetsnämnden, nykterhetsnämnden, hemhjälpnämnden, pensionsnämndsdelegerade, husmodersesternämnden, centralstyrelsen för undervisning och vård av psykiskt efterblivna, yrkesskollstyrelsen, biblioteksnämnden, arkivnämnden, museinämnden, styrelsen för Liljevalchs konsthall, rådet till skydd för

Stockholms skönhet, styrelsen för Prins Eugens Waldemarsudde, sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden, folktandvårdsstyrelsen samt styrelsen för bostadsförmedlingen.

Inom kammarkontoret finnas — efter en åren 1952 och 1958 genomförd omorganisation — följande avdelningar: expeditionen, utgiftsavdelningen, budgetavdelningen, fondavdelningen, räkenskapsavdelningen samt hälkortsavdelningen. Enligt drätselnämndens beslut den 1 mars 1955 och den 17 december 1957 har företagits viss omflyttning av avdelningarnas arbetsuppgifter.

Drätseldirektören är såsom chef för kammarkontoret i främsta rummet ansvarig inför drätselnämnden för fullgörandet av kontorets åligganden. Han företräder kontoret inför drätselnämnden och har att efter vederbörlig beredning göra framställningar till drätselnämnden i de ärenden, vari det ankommer på kontoret att väcka förslag hos nämnden, samt att avgiva yttrande i ärenden, som av nämnden till kontoret remitteras. I ärenden, som skola avgöras av kontoret, tillkommer det drätseldirektören att besluta eller ock att genom generell föreskrift eller för särskilt fall överlåta beslutanderätten å drätselkammaren, avdelningsföreståndare eller annan tjänsteman.

Drätselkammaren är drätseldirektörens ställföreträdare och närmaste man. I denna egenskap har han att under drätseldirektören tjänstgöra som personalchef samt utöva den allmänna ledningen och tillsynen över det löpande arbetet å kontorets olika avdelningar ävensom tillse, att sådana nämndens beslut, som skola genom kontoret verkställas, bliva till expedition befordrade.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads kammarkontor 26 jan. 1932, med ändr. (Kf 1957: nr 59). Föreskrifter rörande medelsförvaltning, kassarörelse och räkenskaper inom Stockholms stads förvaltning, antagna av stadsfullmäktige 27 jan. 1958 (Kf 1958: nr 1). Bestämmelser ang. uppborð och redovisning av Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden 16 maj 1922 (Kf 1922: nr 101).

Stat år 1959 (se drätselnämndens kansli sid. 139).

Drätseldirektör (B 7).

(Tjänstetillägg 3,600 kr.)

Sundberg, E. D. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1961); t. 51 22 05; mottagningstid: 11—12.

Drätselkamrer (B 5).

Nilsson, K.-E. B.

Expeditionen.

Expeditionen emottager, registrerar och fördelar till kontoret inkommande handlingar, emottager under den kontroll, som må vara föreskriven, inkommande värdepost, ombesörjer

expedieringen av utgående expeditioner, tillhandagår allmänheten med upplysningar i kontorets angelägenheter, handlägger ärenden angående upphandling och dylikt, bl. a. den centraliserade upphandlingen av kontorsmateriel m. m. för stadens verk och inrättningar, handlägger ärenden rörande brandförsäkring av staden tillhörig egendom samt inbrotts- och trafikansvarighetsm. fl. försäkringar, bereder till utanordning anslag och bidrag enligt stättiteln »Övriga anslag till utomstående institutioner och ändamål», utfärdar räkningar å överförmyndararvoden samt biträder i övrigt med göromål och utredningar, som icke tillhöra annan avdelning.

Förste sekreterare (26).

Nyström, S. L. G.

Sekreterare (24).

Stenberg, S. G. A., tjl. (se sid. 531); Rietz, S. A., tjl. (se sid. 125), *tf.* Rudberg, L. E. A.; Ytterman, f. Forsman, Inga-Britta H. K., *tf.*

Kamrer (22).

Gilljam, K. G.

Kamrer (20).

Sjöstedt, K. B. E.

Förste kammarsskrivare (17).

Vakant, *tf.* Forsström, F. O.

Kammarsskrivare (15).

Forsström, F. O., tjl. (se ovan); Nützmann, S.-O., tjl. (se nedan), *tf.* Lidgren, S. A.; Danarö, L. G. O., tjl. (se sid. 126), *tf.* Stjernborg, A. G.

Kontorsassistent (12).

Roslin, f. Jansson, Margit E. I.

Två *kontorskrivare*, fyra *kanslibiträden*, tre *kontorsbiträden*, en *expeditions-vakt*, ett *expeditionsbiträde*.

Utgiftsavdelningen

innefattande Stockholms stads kassakontor, utanordningsdetaljen, löne- och pensionsdetaljen samt skattedetaljen.

Utgiftsavdelningen emottager inflytande medel, bestrider i föreskriven ordning utanordnade utgifter, verkställer inlösen av obligationer och kuponger tillhörande stadens lån, med skyldighet att över kassarörelsen verkställa bokföring och avgiva redovisning, granskar de utgifter, som skola uppföras å drätselnämndens anordningar, upprättar anordningarna i fråga, kontrollerar till siffran övriga myndigheters anordningar, ombesörjer utskrivningen av checker, postanvisningar och postgirokort, som erfordras för likvideringen av å anordningarna upptagna utgiftsposter, bereder till utanordning dagtraktamenten till ledamöter av stadens nämnder

och styrelser, upprättar avlönings- och pensionslistor, verkställer skatteavdrag och skatteredovisningar, avgiver föreskrivna inkomstoppgifter till taxeringsmyndigheterna samt handlägger avdelningen i övrigt tilldelade arbetsuppgifter.

Stadskassör (24).

Olsson, K. H.

Kamrer (20).

Carlsson, T. E.

Förste kammarsskrivare (17).

Johanson, C. F.; Walldin, K. A.; Nützmann, S.-O., *tf.*

Kammarsskrivare (15).

Falkendal, G. Å.; Eriksson, A. E. I.

Kontorsassistent (12).

Knutzelius, Irma E. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Carlsson, Inga C.; Eriksson, Elsa M.

En *kontorsskrivare*, sex *kanslibiträden*, åtta *kontorsbiträden*.

Budgetavdelningen.

Budgetavdelningen handhar i första hand den drätselnämnden åliggande kontrollen å anslagsbelastningen, verkställer beräkningar rörande kassabehovet samt biträder vid granskningen av statförlagen och redigeringen av stadens inkomst- och utgiftsstat.

Budgetkamrer (26).

Santing, B. O.

Kamrer (20).

Palmén, C. F. R.

Förste kammarsskrivare (17).

Nilsson, K. G.; Berg, N. O.

Kammarsskrivare (15).

Reuterswärd, E. V. E.

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*.

Fondavdelningen.

Fondavdelningen handlägger ärenden angående förvaltningen av fonder och donationer, emottager värdehandlingar under den kontroll, som må vara föreskriven, verkställer debitering av räntor och kapitalbetalningar å utlämnade lån, övervakar, att desamma inflyta, och föranstaltar om erforderliga indrivningsåtgärder, kontrollerar inlösen och redovisning samt handhar med utlott-

ning, inlösen och redovisning av kuponger och obligationer till stadens lån förenade göromål i den mån de icke tillhöra annan avdelning.

Fondkamrer (26).

Johansson, K. H.

Kamrer (20).

Malmström, S. E.

Förste kammarsskrivare (17).

Larsson, Astrid S.

Kammarsskrivare (15).

Söderlind, f. Strandberg, Paula H.

Kontorsassistent (12).

Åkerberg, f. Sjöblom, Ingrid E. K.

Två *kontorsskrivare*, tre *kanslibiträden*, fyra *kontorsbiträden*, en *förste expeditiionsvakt*.

Räkenskapsavdelningen.

Räkenskapsavdelningen handhar den kontoret åliggande bokföringen med likviduppgörelser och räkenskapsavslutningar, upprättar budgetredovisning och det utdrag ur stadens räkenskaper, som årligen publiceras, upprättar kassarapporterna till rådslutnämnden, öfvar kontroll över uppbörden och å stadens bankräkningar, utövar den kontroll över värdehandlingsförvaltningen, som må vara föreskriven samt handlägger övriga kontoret tillhörande ärenden rörande kassa- och räkenskapsväsendet.

Stadsbokhållare (27).

Roslin, E. O. E.; mottagningstid: 9—11.

Kamrer (24).

Folkard, Å.

Kamrerer (20).

Nordgren, S. A.; Lindberg, K.-E., tj. (se sid. 541), tf. Stigner, P. Å. L.

Förste kammarsskrivare (17).

Eriksson, K. B. F.; Stigner, P. Å. L., tj. (se ovan); Born, W. C. F.

Kammarsskrivare (15).

Fernlund, R. G.; Gallner, f. Berglund, Karin I. M.; Olsson, R. G. A.

Kontorsassistent (12).

Johansson, Margit J. S.

Förste kontorsskrivare (11).

Åström, f. Malngård, Rut R. K.; Wallström, Svea L.

Tre *kontorsskrivare*, tretton *kanslibiträden*, tjugu *kontorsbiträden*, en *expeditiionsvakt*.

Hålkortsavdelningen.

Hålkortsavdelningen tillhandagår kontorets övriga avdelningar med erforderlig hålkortsteknisk service.

Hålkortsföreståndare (20).

Pålsson, L. N. O.

Förste kammarsskrivare (17).

Stensö, B. T.

Förste hålkortsoperatörer (11).

Florén, H. I.; Bökelund, E. A.; Dufbäck, C. U.

En *stansföreståndare*, två *hålkortsoperatörer*, fem *stansoperatörer*, sex *stansbiträden*.

Övervaktmästare (10).

Hagelström, E. B.

Två *förste expeditiionsvakter*, två *expeditiionsvakter*, fyra *expeditiionsbiträden*.

Auktionsverket.

Norrtullsgatan 6 (Pa. Box 6044, Sth 6; postgirokonton nr 258683); t. 34 07 20 (växel). *Expeditionstid*: 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—14; kundtjänst 9—15). *Auktioner*: i regel från 9,30 måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar. *Visningar*: i regel onsdagar och lördagar 9—15.

Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 inrättade »auktions- och adressekammaren», för vilken reglemente, den s. k. auktionskammarrordningen, utfärdades den 27 februari 1674. Härigenom ställdes verket under inspektion av borgmästare och råd. Direktionen av verket lämnades såsom privilegium till tre rådmän. År 1694, efter den siste privilegieinnehavarens fränfalle, kom verket under magistratens och dess handelskollegiums förvaltning och direktion. Efter att under åren 1701—1733 hava varit lämnat till enskild förvaltning, återbördades verket till handelskollegiet genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733. Ledningen av verket utövades av två rådmän med titel direktör.

Rörande verkets förvaltning upprättades den 20 december 1733 ett kontrakt mellan k. mt och kronan samt Stockholms stad och därvid stadgades bl. a. förbud för enskilda att hålla auktioner i Stockholm. Detta förbud upprepades i överståthållarens och magistratens publikation av den 15 mars 1734 och som ytterligare bekräftelse på auktionsverkets uteslutande rätt tillkom den 18 december 1772 ett kungl. förbud mot auktioner »hardt nära tullarna utom Stockholms stad» å dit från staden utförd lös-gendom.

K. m:t utfärdade den 7 december 1813 nytt reglemente för verket, vilket reglemente sedan förnyades den 30 december 1830 och den 13 april 1858. Från år 1814 ställdes verket under drätselkommissionens förvaltning och genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de alligandena, som tillhört de två auktionsdirektörerna till stadens ombudsman. Under åren 1886—1907 arbetade olika kommittéer på en översyn av stadens auktionsmonopol, vilket ledde till att stadsfullmäktige den 27 november 1907 beslöt antaga ett nytt reglemente för auktionsverket att gälla fr. o. m. den 1 juli 1908.

Nu gällande reglemente fastställdes av överståthållarämbetet den 26 juni 1935 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Enligt reglementet äger auktionsverket, där ej annorlunda finnes stadgat, uteslutande rätt att inom Stockholm besörja försäljning genom offentligt utrop av all slags enskild egendom. Verket står under drätselnämndens styrelse och den närmaste tillsynen och kontrollen utövas av auktionsdirektören.

Vid försäljning genom verket har säljaren att för varje parti erlagga dels provision med vissa procent å försäljningssumman dels s. k. slagavgift. Provisionen är tills vidare fastställd till, utom i speciella fall, 15 procent å belopp t. o. m. 200 kr., 6 procent å vad häröver belöper t. o. m. 2,000 kr., samt å belopp däröver 3 procent. Slagavgiften är 1 krona. Dessa avgifter inkludera ersättning för varje säljares andel i kostnaderna för de obligatoriska auktionskungörelserna.

Fr. o. m. den 1 september 1949 har vid verket inrättats en särskild kundtjänst, som mot avgift enligt särskild taxa mottager uppdrag att för säljares räkning bevaka önskat försäljningspris, att avisera spekulanter om när efterfrågade föremål inkomma till försäljning samt att ombesörja inrop för köparens räkning.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 30 juni 1950 har bildats ett särskilt med auktionsverket samorganiserat helkommunalt aktiebolag för auktions- och pantlånerörelse samt handel med begagnat gods (se sid. 567).

Författningar: Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden 16 mars 1926 (Kf 1926: nr 102), med ändr. 15 nov. 1932. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av ÖÅ 26 juni 1935, med ändr. 29 dec. 1956 (Kf 1952: nr 18, 1956: nr 78). Taxa för kundtjänst vid Stockholms stads auktionsverk, antagen av drätselnämnden 23 aug. 1949 (Kf 1949: nr 39).

Stat år 1959. Utgifter: driftbudgeten 1 290 300 kr., dessutom förlagsmedel 85 000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1 315 100 kr.

Direktör (B 1).

Engberg, B. H. F.; t. 32 94 06; mottagnings-tid: 9,30—10,30.

Kamrer (22).

Palmgren, G. E.; t. 32 94 07.

Föreståndare för kvalitetsauktioner (11,394 kr.).

Osterman, H. G. J.

Auktionskommisarie (20).

Arnbrant, K. E. A.

Förste kammarskrivare (17).

Norström, Ebba M.

Kammarskrivare (15).

Parne, J. T., tjl. (se sid. 144); **Kruth, Margot E. E.;** en vakant.

Förste kontorsskrivare (11).

Nordlund, K. Ingeborg.

Kontorsskrivare (9).

Westberg, E. G.; **Bothé, f. Eriksson, Brita E.;** **Berggren, f. Bergkwist, Ingrid H. N.;** **Gröner, f. Larsson, Margareta;** **Holm, f. Mårtensson, Alice H.**

Övervaktmästare (11).

Eriksson, K. G.

Tretton *förste vaktmästare, tre kontorsbiträden, en telefonist samt tillfällig vaktpersonal.*

Bokauktionskammaren.

Norrtullsgatan 6 (Pa: Box 6044, Sth 6; postgirokonto nr 654); t. 34 07 20 (växel). Expeditionstid: 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—14); kundtjänst 9—15; auktioner: i regel två dagar i veckan, dock ej under sommarmånaderna samt under tiden omkring jul och nyår. Visningar: i regel onsdag och lördagar 9—15.

Den första kända bokauktionen i Stockholm hölls den 29 juni 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare, utan böcker såldes genom «auctions- och adressekammaren».

År 1702 klagade detta verk hos kanslikollegium över att en viss Rickard von der Hardt anordnat en bokauktion i staden. En förlikning kom emellertid till stånd och den 14 februari 1703 upprättades ett kontrakt, som reglerade auktionskammarens och von der Hardts inbördes förhållande, vilket kanslikollegiet fastställde den 22 september 1703. Genom kungl. brev den 6 november 1705 befriades von der Hardt från kontraktet och erhöi fullmakt som bokauktionsator i Stockholm och Uppsala. Genom kungl. brev den 26 juli 1712 bestämdes att bokauktionerna åter skulle handhavas av «auctions- och adressekammaren». Ända till år 1816 utgjorde bokauktionskammaren en särskild avdelning av

auktionsverket med egen kommissarie och notarie. Nytt reglemente utfärdades den 30 oktober 1817, varigenom kammaren ställdes på entreprenad. Nya reglementen tillkommo den 21 november 1821, 9 februari 1831 och 7 juni 1922. Genom drätselnämndens beslut den 30 oktober 1934 utgör bokauktionskammaren fr. o. m. år 1935 åter en avdelning av auktionsverket. Nu gällande reglemente antogs av drätselnämnden den 30 april 1935 att gälla fr. o. m. den 1 juli 1935 och fastställdes av överståthållarämbetet den 26 juni 1935.

Bokauktionskammarens verksamhet avser försäljning genom offentligt utrop av böcker, planscher, kartor, gravyrer, musikalien, autografer, frimärken, mynt m. m. För varje auktion upprättas katalog.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljaren till kammaren viss, å inropssumman beräknad avgift (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, fastställt av ÖÅ 26 juni 1935, med ändr. 30 sept. 1941 (Kf 1935: nr 10, 1941: nr 46). Taxor för inropsprovision samt katalogisering, fastställda av drätselnämnden 7 juni 1936, med ändr.

Auktionskommissarie (20).

Vakant, *tf.* Parme, J. T.

Kontorsassistent (12).

Aspner, L. S.

Förste kontorsskrivare (11).

Bergström, Anna-Greta.

En *förste vaktmästare*, tre *kanslibiträden*, en *expeditionsvakt*.

Beiträffande **Stockholms kommunala auktions- och pantaktiebolag**, se sid. 567.

Hundstallet.

Fiskartorpsvägen, Sth NO; t. 20 38 48; expeditionstid: 9,30—16, lördagar och dag före helgdag 9,30—14.

Hundskatt utgår i Stockholm med 60 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingävas till uppboresverket årligen under januari månad (se sid. 57). Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingävas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande inrättades år 1908 ett hundstall för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Svenska hundskyddsfore-

ningen har under stadens medverkan år 1928 uppfört ett hundstall å av staden kostnadsfritt upplåten tomt vid Värtan. Hundskyddsforeningen anställer och avlönar en av drätselnämnden godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med 4,50—5 kr. per dag jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare avhämtas inom fem dagar, erlägger staden 3,30 kr. per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret kan avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvård enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmaning därom, kan hunden eventuellt dödas.

Drätselnämnden äger utse en ledamot i hundskyddsforeningens styrelse samt en av foreningens revisorer.

Författningar m. m. Kontrakt mellan drätselnämnden och Svenska hundskyddsforeningen ang. uppförandet av ett hundstall, avslutat 29 maj 1928 (Kf 1928: nr 88). Lag 30 juni 1943 om tillsyn av hundar. Drätselnämndens beslut 28 nov. 1933 ang. särskilda bestämmelser om hundskatten i Stockholm. SF:s beslut 8 dec. 1957 ang. höjning av hundskatten i Stockholm (Kf 1957: nr 61).

Vårdare

(avlönad av Hundskyddsforeningen).

Andreasson, P. T.

Av drätselnämnden förvaltade fonder.

Stadens egna fonder.

De provisoriska lagbestämmelser, som från och med år 1955 reglerat den kommunala fondbildningen i Stockholm, upphörde att gälla med utgången av år 1957. I stället trädde den nya kommunallagen för Stockholm (Kf 1957: nr 66) i kraft den 1 januari 1958.

Enligt denna lag äger staden avsätta medel till följande fonder: a) *pensionsfond* för beredande av pension eller därmed jämförligt understöd åt personer i stadens tjänst eller deras efterlevande, b) *kassaförlagsfond* för tillgodosende av stadens behov av rörelsekapital, c) *allmän investeringsfond* för anskaffande av anläggningstillgångar för stadens behov samt d) *särskild investeringsfond* för anskaffande av i avsättningsbeslutet angiven anläggningstillgång. Vidare äger staden i samband med fastställande av utgifts- och inkomststaten avsätta medel till *skatteregleringsfond* eller taga i anspråk medel ur sådan fond. Anspråkstagande av medel får ej avse mer än 1/3-del av det högsta belopp, vartill fonden beräk-

nas uppgå vid utgången av det år beslutet fattas eller uppgått vid utgången av något av de två närmast föregående åren.

Slutligen må kommunen med konungens medgivande dels avsätta medel till *fond för tillgodoseende av visst annat särskilt behov*, dels och taga i anspråk medel ur fond för annat ändamål än det, för vilket fonden är avsedd och även i visst fall ur skatteregleringsfond i vidare mån än ovan angivits.

Genom lag den 9 april 1954 (Kf 1954: nr 30) har förordnats, att kommun är skyldig att under åren 1955—1957 avsätta medel till *särskild skatteregleringsfond* i anledning av fastighetsskattens omläggning.

Vid 1958 års utgång funnos följande fonder: *pensionsfonder*: pensions- och familjepensionsfonderna; *allmän investeringsfond*; *skatteregleringsfond*; *fonder för tillgodoseende av andra särskilda behov*; brandskaderegleringsfonden, fond för stadshusets konstnärliga utsmyckning, fond för Forsgréniska medborgarhusets och Lillienhoffska husets konstnärliga utsmyckning, fond för driftförlust vid de affärsdrivande verken eller för igångsättande av arbeten, fond för bostadssocial subvention, fond till premier m. m. åt elever vid stadens handelsskolor och handelsgymnasium, fond för amortering m. m. av 1893 års teaterpremieobligationslån, fond för inlösen av skulder i inköpta fastigheter, fond för gravunderhållskostnader, för vilka avgifter erlagts för flera år, gaturegleringsfonden samt småstugefonden.

Pensionsfonden.

I anledning av en motion i stadsfullmäktige (år 1923) och närmast i syfte att åstadkomma en önskvärd och lämplig utjämning mellan olika beskattningsperioder av kostnaderna för pensionering av stadens ordinarie befattningshavare och arbetare beslöt stadsfullmäktige den 16 maj 1927 (Utl. 1927: nr 133) dels att fr. o. m. år 1927 inrätta en pensionsfond, från vilken kostnaderna för utgående pensioner till stadens ordinarie befattningshavare och arbetare (och annan kollektivt avlönad personal) skulle bestridas, dels uppdraga åt drätselnämnden att omhändervärd fondens förvaltning samt ombesörja utbetalningen av från densamma utgående pensioner. Till ifrågasvarande fond skulle såsom inkomst överföras, förutom ränta å fondens kapital och anslag till försäkringstekniskt beräknade årsavgifter för personalens pensionering, anslag till ränta (men ej amortering) å den s. k. fondbristen, d. v. s. den brist i fonden, som kunde anses förefintlig på grund av att avsättning av beräknade pensionsavgifter för personalen tidigare ej ägt rum.

Enligt den per den 31 december 1936 verkställda försäkringstekniska utredningen utgjorde fondbristen sammanlagt 105,030,000 kr.

Vid fastställandet av stat för år 1938 beslöt emellertid stadsfullmäktige, i samband med den

år 1937 genomförda löne- och pensionsregleringen, att pensionerna skulle utgå från anslag på vederbörande nämnders stater och ej från pensionsfonden. I avvaktan på närmare utredning rörande pensionsfondens framtida användning gjordes dock undantag för de s. k. affärsdrivande verken, till vilka räknades gas-, elektricitets- och vattenledningsverken, ävensom för hamnstyrelsen, renhållningsverket samt slakthus- och saluhållsstyrelsen. För dessa verk skulle i överensstämmelse med vad som ursprungligen avsetts för förvaltningen i dess helhet, avsättning till pensionsfonden ske motsvarande försäkringstekniskt beräknade årsavgifter för personalens pensionering samt ränta å den för dessa verk uppskattade pensionsfundsbristen. Fr. o. m. år 1941 uppfördes emellertid i staten jämväl för dessa verk anslag till de aktuella pensionskostnaderna, varmed all avsättning till fonden upphörde.

Fr. o. m. år 1944 hava kostnaderna för egenpensionerna sammanfattats under titeln *Pensioner* å finansförvaltningens stat, varjämte som inkomst under samma titel upptagits pensionsfondens beräknade avkastning. De olika förvaltningsåren påföras formella pensionsavgifter, vilka å finansförvaltningens stat upptagas såsom inkomst under titeln *Pensionsavgifter*.

Pensionsfondens kapital, bildat under åren 1927—1940, uppgick den 31 december 1958 till 31 200 931 kr.

Familjepensionsfonderna.

Familjepensionsfonden för tjänstemän.

Pensioneringen av efterlevande till befattningshavare i stadens tjänst ombesörjdes tidigare av trenne enskilda pensionskassor, nämligen Stockholms stads befattningshavares familjepensionskassa, Stockholms poliskårs änke- och pupillkassa, understödsförening, samt understödsföreningen polispersonalens i Stockholm enskilda änke- och pupillkassa. (Rörande bestämmelserna för dessa kassors verksamhet, se kommunalkalendern år 1937). I samband med 1937 års löne reglering åtog sig emellertid staden, närmast efter mönster från statsförvaltningen, att i fråga om på kommunalstyrelsens lönestat upptagen personal själv ombesörja familjepensioneringen, ehuru under fortsatt bidragsplikt från dess sida. I samband härmed övertogs de omnämnda änke- och pupillkassorna av staden. De tillgångar, som härigenom överfördes till staden, uppgingo till i runt tal 15,000,000 kr.

Till familjepensionsfonden, som var avsedd att bestrida kostnaderna för utgående familjepensioner till efterlevande åt ifrågasvarande personal, skulle, förutom de från de tidigare kassorna övertagna medlen, avsättas familjepensionsavdrag enligt fastställd lönestat. Genom 1948 års löne reglering har ordningen med familjepensionsavdragen för tjänstemännen upphört, i det att desamma enligt de nya löneplanerna erhålla nettolön.

DN

I anledning härav har fr. o. m. år 1949 års stat i likhet med egenpensionerna anslag uppförts till utgående familjepensioner under titeln Pensioner, varjämte under samma titel som inkomst upptagits familjepensionsfondens beräkande avkastning. De olika förvaltningarna påföras formella familjepensionsavgifter, vilka å finansförvaltningens stat upptagas som inkomst under titeln Pensionsavgifter. Familjepensionsfondens kapital uppgick den 31 december 1958 till 30,543,498 kr.

Familjepensionsfonden för arbetare.

Den 12 december 1939 beslöt stadsfullmäktige att jämlikt lagen om kommunal fondbildning anordna särskild fond för pensionering av efterlevande efter arbetare i stadens tjänst samt att för denna fond antaga särskilt reglemente. Fr. o. m. 1949 års stat tillämpas samma regler för budgeteringen, som gäller för familjepensionsfonden för tjänstemän. Denna fonds kapital uppgick den 31 december 1958 till 6,215,398 kr.

Skatteregleringsfonden.

Till denna fond hava i staterna för åren 1937—1955 avsatts sammanlagt 120,97 milj. kr. Härav har till budgetreglering för åren 1940—1958 disponerats 59,32 milj. kr., vadan fondens beräkning den 31 december 1958 utgjorde 61,65 milj. kr.

Från förutvarande förmyndarkammaren övertagna medel.

Sedan förmyndarkammarens förvaltning av omyndigas värdehandlingar m. m. upphört i följd av 1924 års förmynderskapslagstiftning, övertog drätselnämnden jämlikt k. brev den 24 november 1933 fr. o. m. år 1934 förvaltningen av vissa hos förmyndarkammaren inestående medel. Bland dessa medel märkes förmyndarkammarens s. k. allmänna fond, i vilken omyndigas samt frånvarande eller okända arvingars medel hava ingått. Denna fond uppgick den 31 december 1958 till 83,644 kr. Vidare förvaltar drätselnämnden av förmyndarkammaren förut förvaltade donationsfonder, vilkas kapitaltillgångar den 31 december 1958 uppgingo till sammanlagt 810,075 kr.

Förmyndarkammaren har upphört i och med utgången av år 1956. Dess verksamhet har övertagits av Stockholms stads överförmyndarnämnd (se sid. 254).

Författningar. K. brev 24 nov. 1933 med bl. a. särskilda föreskrifter rör. Stockholms stads drätselnämnds förvaltning av vissa av förmyndarkammaren förut förvaltade medel och tillgångar m. m. (Kf 1933: nr 54). K. brev 2 nov. 1956 ang. upphörande av Stockholms förmyndarkammarens verksamhet m. m.

Donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (ärg. 1957, tab. 250). Donationsurkunderna äro intagna i »Handbök över av Stockholms stad förvaltade donationsfonder» (se Kommunala handböcker, utg. av Stockholms stads statistiska kontor, del 5).

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

De med donationsmedel uppförda bostadshusen förvaltas av drätselnämnden, fränsett de av fröken Magna Sunnerdahl donerade bostadshusen (se sid. 148), som förvaltas av en särskild styrelse.

Forsgrénska fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelsbefordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden antogs av stadsfullmäktige den 29 oktober 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till handelshögskoleföreningen i Stockholm som bidrag till upprättande av en handelshögskola i huvudstaden;

år 1912 500,000 kr. till svenska cancerföreningens stockholmsavdelning (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en vårdanstalt för kraftsjuka;

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett stadsbibliotek (jfr sid. 418);

år 1923 600,000 kr. till Stockholms borgarskola som bidrag till uppförande av en byggnad för skolan;

år 1929 600,000 kr. som bidrag till uppförande å Södermalm av en för vissa allmännyttiga ändamål (föreläsningssalar, simhall, gymnastiksal, bibliotekskolor m. m.) avsedd byggnad, Forsgrénska medborgarhuset;

år 1933 700,000 kr., som ytterligare bidrag till uppförande av det s. k. Forsgrenska medborgarhuset;

år 1938 550,000 kr., som ytterligare bidrag till uppförande av det s. k. Forsgrenska medborgarhuset;

år 1943 425,000 kr., som bidrag till ABF:s Stockholmsavdelning för uppförande av ett studiehjem (jfr Utl. 1950: nr 119);

år 1948 381,700 kr. till Sveriges författareförening för bildande av en stipendiefond enligt ett av stadsfullmäktiges kommitterade utformat förslag. Fonden har benämnts Fredrik Ströms minnesfond (Forsgrenska donationen). Stadskollegiet har erhållit bemyndigande att utse två representanter för staden i den nämnd om fem ledamöter, vilken har att bestämma om stipendiernas fördelning (se sid. 582);

år 1953 385,150 kr., som ytterligare bidrag till ABF:s Stockholmsavdelning för uppförande av ett studiehjem (jfr Utl. 1953: nr 42).

Fondens storlek uppgick vid 1958 års slut till 2,704,667 kr., varav grundfond 2,000,000 kr., reservfond 343,311 kr. och avkastning 361,356 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och döttrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skulle den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butiksbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skulle dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel anslås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedan dessa donationsvillkor numera uppfyllts, skall avkastningen av fonden, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess högst, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

Med anlitande av donationsmedel hava å av staden kostnadsfritt upplåtna tomter uppförts följande bostadshus:

år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparn (Bonddegatan 74) ett bostadshus innehållande förutom tjänstebostäder 105 lägenheter;

år 1922 å tomten nr 8 i kv. Kopparn (Bonddegatan 72) ett bostadshus innehållande 83 lägenheter samt samma år å tomten nr 25 i kv.

Monumentet (Ölandsgatan 51) ett bostadshus innehållande 67 lägenheter;

år 1929 å tomten nr 10 i kv. Kopparn (Erstagatan 28) ett bostadshus innehållande 88 lägenheter (till detta hus har av fröken Ebba Danelius donerats ytterligare 150,000 kr.) och

år 1947 å tomten nr 15 i kv. Metspöet (Rutger Fuchsgatan 9—11) ett bostadshus innehållande 67 bostadslägenheter jämte barnhem och sällskapsrum. Kostnaden uppgick till 1,366,000 kr., varav fonden bidragit med 491,000 kr. medan resterande belopp täckts genom lån från vissa fonder.

Av fondens tillgängliga avkastning hava stadsfullmäktige genom här nedan angivna beslut beviljat medel till följande ändamål:

den 4 maj 1925 högst 250,000 kr. till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad;

den 30 juni 1930 högst 200,000 kr. till uppställning å Hötorget framför konserthuset av ett skulpturverk av C. Milles och 50,000 kr. till skulptural utsmyckning av parkområdet mellan stadsbiblioteket och handelshögskolan enligt förslag av E. G. Asplund och I. Johnsson;

den 7 maj 1934 ett belopp intill 1,200,000 kr. för anläggande av ett nytt friluftsbad, benämnt Daneliibadet (jfr dock nedan);

den 18 maj 1936 200,000 kr. till stiftelsen Birkagården för anskaffande av lämpliga lokaler för dess verksamhet och 200,000 kr. till Stockholms kyrkliga sjömansvård såsom bidrag till anordnandet av ett sjömansinstitut i Stockholm;

den 21 juni 1943 sammanlagt 800,000 kr., varav 150,000 kr. till täckande av utgifterna för John Lundqvists uppställelsemonument på Skogskyrkogården, 50,000 kr. till täckande av utgifterna för Carl Eldhs monument över August Strindberg i Tegnerlunden, 15,000 kr. till täckande av merkostnaderna för Nils Sjögrens skulptur Systarna på Mosebacke Torg, 120,000 kr. till Bromma K. F. U. M., 150,000 kr. till Kvinnornas hemgård, 100,000 kr. till Stockholms arbetarskors semesterhem, 50,000 kr. till startande och utbyggande av ungdomsgårdar, 30,000 kr. till Mäster-Olofsgården, 25,000 kr. till Stockholms högskolas styrelse, 40,000 kr. till Stockholms läns och stads hemslöjdsförening, 25,000 kr. till Örlogshemskommittén, 20,000 kr. till Nordiska museets nämnd och 25,000 kr. till K. F. U. M:s i Stockholm centralförening;

den 7 december 1951 såsom bidrag till köpeskillingarna för de s. k. Lismafastigheterna (för vissa friluftsåndamål förvärfvade fastigheter i Huddinge socken), 1,043,855 kr., utgörande be-
hållningen av de Danelii-medel, som av stadsfullmäktige tidigare anvisats för anläggande av ett friluftsbad, men som icke kunnat disponeras för sitt ursprungliga ändamål;

den 19 juni 1952 125,000 kr. till resande av en av skulptrisen Sigrid Fridman utförd staty över Ellen Key och 75,000 kr. till Stockholms läns och stads hemslöjdsförening;

den 21 juni 1954 600,000 kr. såsom bidrag till iståndsättande av Sturehovs slott och

den 28 januari 1957 dels 110,000 kr. för att inom fastigheten Lilla Hornsberg åstadkomma ett författarnas hus dels ock 440,000 kr. såsom ytterligare bidrag till iståndsättande av byggnader, trädgård och park på egendomen Sturehov.

Fonden uppgick vid 1958 års slut till 3,915,637 kr., varav grundfond 2,000,000 kr., underhålls- och nybyggnadsfond 197,820 kr. samt värdet av de av fondens medel uppförda bostadshusen 1,717,817 kr.

Andra donationsfonder, avsedda för anskaffande av billiga bostäder.

Lotty Bruzelius' bostadsfond

(till förmån för självförsörjande kvinnor).

Stadsfullmäktige mottogo den 26 mars 1906 en av professorkan Lotty Bruzelius, född Kempe († 1941), överlämnad donation å ett belopp av 400,000 kr., avsedd att bereda tillgång till billiga bostäder, huvudsakligen för självförsörjande kvinnor, under förutsättning att Stockholms stad upplåte för ändamålet lämpliga byggnadstomter.

Donatrix har sedermera för samma ändamål överlämnat ytterligare sammanlagt 355,000 kr.

Av viss del av donationsmedlen samt behållna hyresmedel har bildats en underhålls- och nybyggnadsfond, som vid 1958 års slut uppgick till 429,464 kr. De uppförda byggnaderna äro bokförda till ett värde av 1,803,775 kr.

Med anlitande av donationsmedlen och ytterligare av donatrix överlämnade medel hava uppförts

år 1907 i kv. Valkyrian (Dalagatan 35—37) tvenne bostadshus innehållande förutom tjänstebostäder 185 lägenheter,

år 1913 i kv. Tor (Västeråsgatan 3) ett bostadshus innehållande 143 lägenheter och

år 1931 i kv. Stormyrstösen (Ola Hanssons-gatan 1—9) ett bostadshus innehållande 152 lägenheter.

Stiftelsen Magna Sunnerdahls bostadshus.

Den 16 februari 1914 mottogo stadsfullmäktige en donation av fröken Magna Sunnerdahl († 1935) å 400,000 kr. för uppförande av bostadshus, avsedda för personer ur arbetarklassen med företräde för barnrika familjer, under förutsättning att staden kostnadsfritt upplåte för ändamålet erforderlig tomtmark.

Enligt förbindelse den 29 april 1918, mottagen av stadsfullmäktige den 30 januari 1922, förordnade fröken Sunnerdahl, att vid hennes död skulle till staden överlämnas 900,000 kr., att användas i samma syfte som förutnämnda donation. Av detta belopp överlämnade donatrix redan under sin livstid 379,000 kr.

Med användande av donationsmedlen hava under åren 1916, 1929 och 1936 uppförts fem bostadshus i kv. Kristallen, innehållande tillsammans 146 lägenheter.

Enligt donationsbestämmelserna förbehöll sig fröken Magna Sunnerdahl rätten att handhava ledningen av byggnadernas förvaltning. Efter hennes fränfalle eller sedan hon icke längre önskade taga befattning med företagens ledning, skulle förvaltningen övertagas av en särskild styrelse på tre personer. På önskan av donatrix tillsattes en sådan styrelse år 1931. I styrelsen har donatrix utsett en ständig ledamot samt drätselnämnden och socialnämnden enligt donationsbestämmelserna vardera en ledamot.

Stiftelsens kapital uppgick vid 1958 års slut till 1,571,212 kr., varav byggnadernas bokförda värde 1,431,000 kr.

Styrelse.

Bohman, A. G., f. d. direktör (ständig ledamot, utsedd av donatrix); Haglund, K. S., boktryckare, stadsfullm. (utsedd av socialnämnden för år 1959); Forsberg, K. W. G., förbundsordförande, stadsfullm. (utsedd av drätselnämnden för åren 1959—1960).

Sekreterare och redogörare: von Heland, H. C. S., direktör.

Ang. Arbetarebostadsfonden, se sid. 287, ang. Berg-Rolandiska fonden, se sid. 590.

Direktionen för Stockholms stads uppborðsväsen.

Se sid. 55.